TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 28 (1223) 1973 LIEPOS - JULY 12 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Griauti ar tobulinti?

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimui artėjant pasigirsta dažnesnių balsų dėl Bendruomenės ateities. Vieni jų yra viltingi, kiti — bevilčiai. Pirmieji reiškia pasitenkinimą nueitu keliu, randa jį esant teisingą, antrieji mato jame tik negatyvią pusę ir siūlo pasukti likvidacijos keliu. Esą išeivijai bus geriau be esamos Bendruomenės, nes pastaroji savo egzistencijos nepateisinusi. Tai dvi kraštutinės linkmės, kurių ir viena, ir kita reikalinga korektūros. Optimistinė linkmė, temataanti gerąją pusę, yra perdaug lengvapėdiška. Ji nepasveria tų reiškinių, kurie polėkinį optimizmą prilaiko ir mąstantį žmogų verčia pamatyti tikrovę. Pesimistinė linkmė, temataanti negatyviąją pusę, taip pat nutolsta nuo tikrovės ir susitelkia ties debesimis, kurie, be saulės šviesos, tiktai naktimi dvelkia. Akyliau stebinčiam Pasaulio Lietuvių Bendruomenę nuo pat įsisteigimo iki šiol aiškiai matyti, **kad tai vertingas kūrinys, pilnas vidinės energijos, atlikęs daug žymių darbų įvairiuose kraštuose ir pajėgęs daugiau ar mažiau sujungti laisvojo pasaulio lietuvius.** Tai, žinoma, nereiškia, kad Bendruomenė yra tobula organizacija, kad joje nieko nėra taisytino. Joje yra gana daug ir vertingų jėgų, atliktų darbų, bet netrūksta ir stambių spragų, kurios būsimo seimo turėtų būti įžvelgtos ir užtaisytos.

* * *

Iš pat pradžios Bendruomenė užsimojo jungti visus išeivijos lietuvius, visų pažiūrų, išskyrus kenkiančius Lietuvos nepriklausomybės kovai. **Tai didelis užmojis, pagrįstas individu: kiekvienas lietuvis savaime yra Bendruomenės narys.** Tai sveikas principas, įgalinąs apimti visus, paliekąs nuošaliai ideologines pažiūras, partinę priklausomybę ir kitus skirtumus. Bendruomenėn ateina žmogus kaip lietuvis ir tuo pagrindu organizuoja veiklą bei joje dalyvauja. Tai labai platus pagrindas, ant kurio visi gali sutilpti, tačiau patirtis rodo, kad negalima ignoruoti ir kito prado, būtent, organizacinio. Bendruomenė, jungdama individus, palieka nuošaliai jų organizacijas. Tuo būdu atsiranda konfliktų, kuriuose Bendruomenė pradedama laikyti viena iš daugelio organizacijų. Be to, Bendruomenė, jungdama tiktai individus, negali tapti pakankamai stipriu cementu. **Dėlto Bendruomenės struktūra keistina ta prasme, kad ji galėtų apimti ne tik individus, bet ir jų telkinius — organizacijas.** Tada bendruomeninė jungtis bus žymiai stipresnė, o jos veikla gyvesnė, nes Bendruomenės eilėse aktyviai dalyvaus ir organizacijų atstovai. Šalia tiesiogiai rinktų atstovų Bendruomenės vadovybėje bus ir organizacijų atstovai, turį tokį pat balsą, kaip ir tiesiogiai rinktieji.

* * *

Ar tai praktiškai įmanoma? Kanados lietuvių patirtis rodo, kad taip. Didesnėse kolonijose, kaip Torontas, Montrealis, apylinkių tarybose dalyvauja ne tiktai tiesioginiu būdu rinktieji, bet ir organizacijų atstovai. To dar nėra krašto taryboje, bet ir čia pvz. centrinės organizacijos galėtų turėti savo atstovus. Tai precedentas, kurį galima būtų panaudoti ir visos išeivijos mastu. — Be to, **keičiant PLB struktūrą,** reikėtų atsisakyti vieno bendro organizacinio modelio. Lietuvių gyvenami kraštai savo sąlygomis yra gana skirtingi. Vienur gyvena tik naujieji ateiviai, kitur senieji ir naujieji. Vienur yra vienokios, kitur — kitokios organizacijos. **Kiekvieno krašto Bendruomenei reikėtų palikti geroką dozę organizacinės laisvės. Juk svarbu, kad to ar kito krašto lietuviai būtų susijungę vienon bendruomenėn, o kokiu būdu — antraeilis dalykas.** Pagaliau kaip ten bebūtų, tobulos organizacinės struktūros niekur nerasim, nes pats žmogus nėra tobulas. Bendruomenė jau įrodė, kad ji daugumoje pasaulio kraštų pajėgia sujungti tautiečius bendram darbui. Ir nieko nebūtų liūdnesnio kaip Bendruomenės sugriovimas. Duobkasių menas labai menkas. Griauti gali betkas, bet statyti rūmus — tik kvalifikuoti žmonės. Dabar yra metas kalbėti ne apie Bendruomenės griovimą, bet apie jos tobulinimą ir stiprinimą. Išeivijos lietuvių dar laukia sunkūs bandymai, didžiai atsakinga užduotis, įveikiama tik visų bendromis jėgomis.

Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

KARALIENĖ VĖL ATVYKS

Karalienė Elzbieta ir princas Pilypas po 11 dienų viešnagės Kanadoje grįžo Britanijon. Iš Toronto ir Ontario provincijos kaikurių aplankytų vietovių jiedu buvo nuskridę į Princo Edvardo salą, kuri švenčia įsijungimo federacijon šimtmetį. Premjeras P. E. Trudeau šia proga pabrėžė, kad Kanada gali būti pavyzdžiu viso pasaulio kraštams, nes federacijos rėmuose provincijos tvarkosi kaip nepriklausomos valstybės, išlaikydamos savitą gyventojų charakterį bei jų tradicijas. Reginos mieste, Saskačevano provincijoje, karalienės Elzbietos laukė kita šimtmečio sukaktis — Kanados RCMP saugumo policijos. Aikštėje prie RCMP vyriausios būstinės ji priėmė saugumiečių paradą, bet šias iškilmes nustelbė susitikimas su Saskačevano Indėnų Federacijos vadu David Ahenakew, karalienei įteikusiu sveikinimo raštą ir taikos pypkę 30.000 indėnų vardu. Jo žodžius girdėjo tik karalienė, nes sąmoningai ar gal neapsižiūrėjimo dėka indėnų vadui nebuvo parūpintas mikrofonas. Keturių minučių kalboje D. Ahenakew pasiskundė karalienei Elzbietai, kad Kanados vyriausybė laužo ir nori panaikinti indėnu su jos prosenele karaliene Viktorija pasirašytą sutartį. Atsakymą į šį skundą karalienė Elzbieta davė Kalgaryje, Albertos provincijoje, kur jai teko atidaryti kaubojišką festivalį "Calgary Stampede". Premjero P. E. Trudeau parūpintoje kalboje karalienė užtikrino indėnus, kad vyriausybė pilnai supranta jų problemą, nežada atsisakyti pasirašytų sutarčių ir stengsis pagerinti jų būklę. Šiuos žodžius karalienė Elzbieta tarė tūkstančiams susirinkusių Albertos indėnų. Liepos 31 d. karalienė Elzbieta vėl atskris Kanadon ir dalyvaus Britų Bendruomenės vadų konferencijoje Otavoje.

Komunistai P. Vietname pradėjo politinį žaidimą su Kanada, kuri šio mėnesio pabaigoje žada atitraukti savo karius ir diplomatus iš taikos priežiūros komisijos. Birželio 28 d. komunistai 35 mylių nuotolyje nuo Saigono sulaikė du kanadiečius kapitonus — torontietį Ian Patten ir otavietį Fletcher Thompson, važiavusius automobiliu su oficialiais taikos priežiūros komisijos ženklais. Komisijos posėdžiuose komunistai teigė, kad jie nieko nežino apie šį incidentą ir apie dingusių kanadiečių likimą. Jie betgi pareikalavo, kad kanadiečių karių vadas gen. mjr. D. Mc Alpine pasirašytų raštą, liudijantį dingusių kanadiečių kelionės grynai privatų pobūdį. Gen. mjr. D. McAlpine tokio rašto nesutiko pasirašyti, bet jis gavo garantiją iš Saigono vyriausybės, kad jos kariuomenė netrukdys ieškoti kanadiečių ir ieškojime leis dalyvauti komunistų atstovams. Pastarieji, skaitydamiesi su vengrų ir lenkų spaudimu taikos priežiūros komisijoje, pagaliau sutiko ieškoti kanadiečių. Saigono žvalgybos duomeni-

(Nukelta į 7-tą psl.)

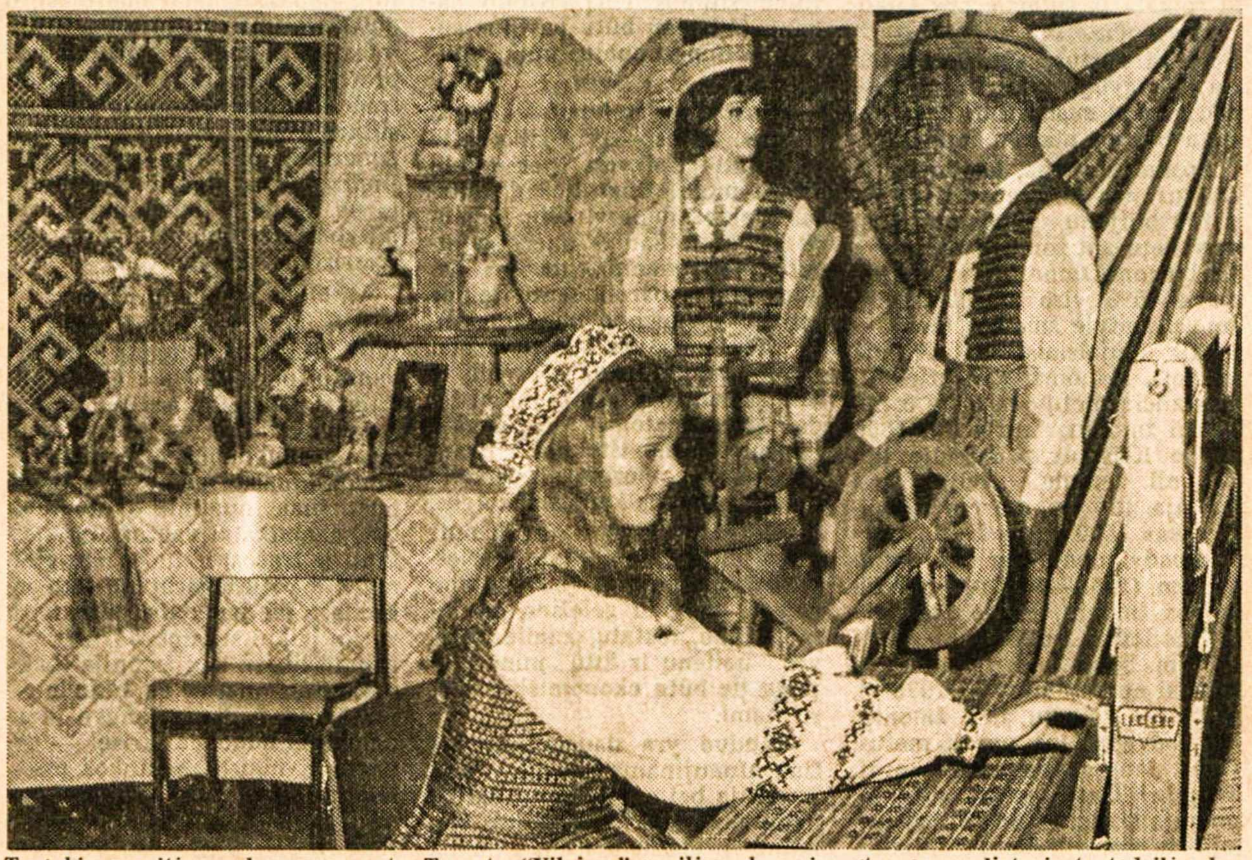

Tautybių savaitės — karavano metu Toronte "Vilniaus" paviljone buvo įrengtas gausus lietuvių tautodailės skyrius, kurį aplankė gana daug tautiečių ir kitataučių. Nuotr. S. Dabkaus

Buvo suimtos baltiečių delegacijos

Lietuvių delegacijos pirmininkas dr. J. K. Valiūnas ir kiti jos nariai buvo suimti Helsinkyje kartu su estais bei latviais ir paleisti po 24 valandų

Suomijos sostinėje Helsinkyje įvyko ilgai rengtoji Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija, kuria labiausiai domėjosi Sov. Sąjunga. Suvažiavę 35 šalių užsienio reikalų ministeriai turėjo pasakyti kalbas, išdėstydami savo pažiūras į Europos valstybių saugumą. Iš esmės tai Sov. Sąjungos inspiruota konferencija, kurios uždavinys turėtų būti oficialiai užbaigti II D. karą ir patvirtinti pokarines valstybių sienas, kitaip sakant, sovietinius užgrobimus. Kaip matyti iš savaitinės apžvalgos (žiūr. "Pasaulio įvykiai"), tai buvo tik pradinė stadija, turėjusi nustatyti gaires visai konferencijai.

Baltiečių atstovai

Kadangi tai didelės svarbos konferencija, liečianti ir Baltijos kraštus, baltiečių atstovai, žinoma nekviesti, taip pat atvyko į Helsinkį, kad galėtų bent informuoti susirinkusius užsienio reikalų ministerius apie Sov. Sąjungos okupuotas Baltijos valstybes. Mat, sovietai siekia galutinai užantspauduoti savo naudai Baltijos valstybių likimą.

Lietuvių delegaciją sudarė: dr. J. K. Valiūnas, VLIKo pirm., dr. J. Genys, dr. P. Vileišis ir Eglė Žilionytė. Estų ir latvių delegacijas sudarė 5 asmenys. Jų tarpe buvo Kanados estų tarybos politinės komisijos pirm. G. Kahar (kalbėjo birželinių trėmimų minėjime Toronte), pasaulio latvių federacijos pirm. U. Grava ir kt.

Spaudos konferencija

Baltiečiai yra sudarę bendrą organizaciją Pasaulio Baltiečių Santalką, kuriai pirmininkauja dr. J. K. Valiūnas, savo veiklą Helsinkyje derino ir kartu veikė. Dar prieš konferenciją visiems jos dalyviams — užsienio reikalų ministeriams buvo įteikti atitinkami memorandumai, informuojantys apie Baltijos valstybių padėtį. Konferencijos metu buvo norėta gyvu žodžiu painformuoti ministerius bei kitus dalyvius apie baltiečių pastangas atgauti savo kraštų nepriklausomybę. Dėlto buvo sutarta spaudos konferencija, kurion buvo kviečiami ne tik konferencijos eigą seką korespondentai, bet ir konferencijos delegacijų nariai. Šį baltiečių užmojį, matyt, pastebėjo rusai ir pareikalavo, kad suomiai sustabdytų visą veiklą. Suomių policija suėmė visus baltiečių delegacijų narius ir nuvežė į kalėjimą-viešbutį. Baltiečiai, protestuodami prieš tokį neteisėtą elgesį, paskelbė bado streiką.

Baltiečių draugai telefonu apie įvykį pranešė Toronto estų konsului Heinsoo ir galbūt kitiems asmenims Kanadoje ir JAV-se. Tuojau buvo kreiptasi į Kanados užsienio reikalų ministeriją, prašant, kad min. M. Sharp, gerai pažįstas baltiečius, padarytų atitinkamų žygių Helsinkyje. Reikia manyti, kad buvo kreiptasi ir į JAV valstybės departamentą. Ar tos intervencijos, ar kitų motyvų dėka visi suimtieji buvo paleisti iš kalėjimo po 24 valandų. Jie buvo suimti liepos 5 d., paleisti liepos 6 d., 11 v.r. su sąlyga, kad Helsinkyje neužsiims jokia politine veikla. Tuo būdu numatyta spaudos konferencija neįvyko, tačiau didžioji spauda ėmė skelbti apie baltiečių suėmimą. Pvz. Toronto dienraščiai net pakartotinai rašė apie tą įvykį. Taip pat skelbė radijas ir televizija. Galimas dalykas, baltiečių suėmimas labiau išgarsino patį reikalą, negu tai būtų padariusi spaudos konferencija. Helsinkio konferencija pasibaigė liepos 9 d., tad ir baltiečių delegacijų misija tuo tarpu pasibaigė.

Šios žinios gautos iš estų šaltinių ir didžiosios spaudos. VLIKo valdyba, palaikiusi glaudų ryšį su savo delegacija Helsinky, atsiuntė sekantį pranešimą.

Savo uždavinį atliko

Dr. J. K. Valiūno vadovauta Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto delegacija, į kurią dar įėjo dr. Petras Vileišis, dr. Jonas Genys ir magistrė Eglė Žilionytė, š.m. liepos pirmąją savaitę Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje Helsinky sėkmingai atliko pirmąjį savo veiklos etapą.

VLIKo delegacija Helsinky glaudžiai bendradarbiavo su latvių ir estų delegacijomis kaip iš anksto buvo Niujorke susitarta. Delegacijų nariai kelias dienas susitikinėjo su laisvosios Europos valstybių delegacijų nariais ir laisvaisiais žurnalistais. Juos visus apie savo valstybių ir tautų padėtį sovietinėje okupacijoje informavo ne tik žodžiu, bet ir atitinkama literatūra.

1972 m. lapkričio mėnesį platų memorandumą VLIKas įteikė visoms laisvosios Europos vyriausybėms, o dabar to memorandumo santrauką anglų kalba — tam reikalui pritaikytą Eltos biuletenį ir brošiūrą — "Lithuania how much do we know about her" plačiai paskleidė konferencijos dalyviams ir žurnalistams. Tom pat vyriausybėm šiemet buvo nusiųsta knyga "USSR-German Agression Against Lithuania". Latviai ir estai paskleidė ir savo turimą informacinę literatūrą.

Klausimas Gromykui

Liepos 4 d. vakarą Rytų Vokietijos pasiuntinybėje Helsinky buvo delegatų ir žurnalistų priėmimas. Į jį pateko ir latvių delegacijos pirmininkas Uldis Grava. Jis, prisiartinęs prie Britanijos užsienio reikalų ministerio Home, garsiai paklausė jį, kodėl konferencijos darbotvarkėje nėra įrašytas Pabaltijo valstybių klausimas. Mr. Home jam patarė tuo reikalu kreiptis į A. Gromyko. U. Grava dar garsiau savo klausimą pateikė ir jam, t.y. sovietų delegacijos pirmininkui. A. Gromyko iš karto paraudęs ir sumišęs, pradėjo pasakoti sovietams įprastąjį melą, kad Baltijos tautos laisvai ir savanoriškai įsijungusios į Sovietų Sąjungą. Šis netikėtas dialogas buvo visiems dalyviams didelė staigmena.

Suėmimas

Netrukus po to dialogo U. Grava civiliškai apsirengusio pareigūno buvo išlydėtas iš priėmimo-konferencijos. Liepos 5 d. buvo sulaikytas dr. J. K. Valiūnas ir estų delegacijos pirmininkas Ilmar Pleer. Neilgai trukus buvo sulaikyti visų trijų Baltijos tautų delegacijų devyni nariai. Jie visi iš "Continental" viešbučio, kuriame gyveno visi ministeriai, jų vadovaujamų delegacijų nariai ir žurnalistai, buvo pergabenti į viešbutį "Marsky" ir kiekvienas patalpintas į atskirą kambarį. Jie visi turėjo atiduoti savo diržus ir batų raiščius.

Kai "Continental" viešbutyje sulaikytasis estas Pleer buvo keltuvu lydimas žemyn, į tą patį keltuvą įėjo JAV sekretorius W. Rogers ir Kanados užsienių reikalų ministeris Sharp. Abu ministerius paklausė sulaikytasis, kodėl baltiečiai suimami ir prašė jų pagalbos. Abu ministeriai pagalbą pažadėjo ir ją ištesėjo — kitą dieną, t.y. liepos 6, visi sulaikytieji buvo paleisti.

Į klausimą, kodėl baltiečiai buvo sulaikyti, oficialiai atsakoma — dėl konferencijos rimties ir bendros ramybės. (Apie informacinės literatūros platinimą ir baltiečių suėmimus plačiai liepos 5 d. informavo UPI agentūra. Jos trumpos žinios buvo įdėtos liepos 6 d. "The New York Times", Niujorko "Daily News". Plačiai rašė Švedijos laikraščiai ir kt.)

Reikia lėšų

Po šių pirmųjų bandymų savo valstybių ir tautų reikalais įsisprausti į Rytų ir Vakarų pasaulio susidūrimą baltiečiams teks akylai budėti ir toliau, nes antroji ir praktiškoji konferencijos darbų dalis prasidės rudenį Ženevoje.

VLIKo valdyba mano, kad jo delegacija su dr. J. K. Valiūnu priešakyje, atsiėjusi apie 7-8000 dolerių, atliko labai svarbų ir didelį Lietuvos valstybinį darbą. Jis bus tęsiamas ir toliau. Tiems darbams atlikti reikalingi pinigai. Todėl visi lietuviai, kurie brangina Lietuvą, brangina savo nepriklausomą valstybę ir tautos laisvę, prašomi skubiai siųsti aukas Tautos Fondui. (JAV lietuviai aukas siunčia: Lithuanian National Fund, 64-14 56 Road, Maspeth, N.Y. 11378. Kanados lietuviai siunčia: Aug. Kuolas (Tautos Fondo pirm.), 30 Riverside Cr., Toronto 21, Ont.). Aukos taip pat galima siųsti per ALTos skyrius, Lietuvių Bendruomenės apylinkes ir kitas atitinkamas organizacijas laisvajame pasaulyje. Visi į talką Lietuvai gelbėti!

VLIKo valdyba

Pasaulio įvykiai

EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJOJE HELSINKYJE 35 VALSTYBIŲ užsienio reikalų ministeriai atskleidė savo vyriausybių užimtą liniją. Pirmasis prabilo Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeris A. Gromyko, paskelbdamas 10 principų, siūlančių uždrausti karą, nesutarimus spręsti derybomis, pripažinti ir laikyti nepažeidžiamomis dabartines sienas, nesikišti į kitų valstybių reikalus, gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves, laikyti visas tautas lygiomis, respektuoti jų laisvą apsisprendimą. Kad tai buvo tik propagandai skirti žodžiai, liudija kito sovietų atstovo Vsevolodo Sofinskio pareiškimas spaudos konferencijoje. Jis atkakliai gynė Sovietų Sąjungos suorganizuotą invaziją į Čekoslovakiją ir netgi prasitarė, kad tokie veiksmai gali būti pakartoti ateityje. Tai, žinoma, liudija, kad L. Brežnevas nežada atsisakyti savo doktrinos ir gerbti satelitų sienas, jeigu kuris satelitas nukryptų nuo Maskvos linijos. Šį klausimą palietė ir JAV valstybės sekr. W. Rogers, pabrėždamas, kad kiekvienai valstybei turi būti leisti vidaus politikos pakeitimai, nepaisant jos politinės, ekonominės ar socialinės sistemos, be jokio užsienio kraštų kišimosi. Britanijos užsienio reikalų ministeris A. Douglas-Home priminė A. Gromykai tą žalą, kurią 1968 m. Rytų-Vakarų santykiams padarė invazija į Čekoslovakiją, ir įspėjo, kad tokių veiksmų pakartojimas gali pakenkti taikaus sambūvio pastangoms. Kanados užsienio reikalų ministeris M. Sharp savo kalboje pagrindinį dėmesį skyrė žmonių ryšiams, siūlydamas sujungti II D. karo atskirtas šeimas, palengvinti vedybas tarp Rytų ir Vakarų atstovų, panaikinti draudimą užsieniečiams lankyti kaikuriose vietovėse, padidinti emigraciją. Visi Sovietų Sąjungos satelitai šioje konferencijoje pūtė Maskvos propagandinę dūdą, išskyrus Rumuniją, kuri pasiūlė Balkanuose sudaryti gerų kaimynų zoną, pašalinti iš jos atominius ginklus ir užsienio kraštų karines bazes. Antroji Europos saugumo konferencijos dalis bus pradėta Ženevoje šį rudenį ir sieks konkrečių nutarimų. Helsinkyje tebuvo paskelbti dalyvaujančių valstybių principai. Pirmosios dalies užbaigą uždelsė Maltos reikalavimas pakviesti konferencijon du Afrikos kraštus — Alžeriją ir Tuniziją. Tokiai minčiai pritarė tik viena Ispanija. Jos ir Maltos dėka baigminiam pranešimui trūko pilno vieningumo.

ATVIRI ŽODŽIAI

Helsinkyje posėdžiaujant užsienio reikalų ministeriams, Švedijos televizija transliavo Maskvoje įrašytą pasikalbėjimą su prof. A. Sacharovu, kuris yra laikomas sovietų vandenilio bombos tėvu. Pasak prof. A. Sacharovo, Sovietų Sąjungoje žmonės neturi net paprasčiausios laisvės elgtis pagal savo nuožiūrą. Socializmas ten jau esąs paverstas kraštutiniu kapitalizmu kaip JAV ir Vakarų valstybėse, tik Sovietų Sąjungoje viskas daugiau monopolizuota. "Maniau, jog aš suprantu socializmą, bet šiandien neatrodo, kad jis turėtų kokią kitą prasmę, išskyrus daug tuščių žodžių skirtų vietinei ir užsienio propagandai", — pareiškė prof. A. Sacharovas. Paklaustas, ar neteks nukentėti dėl tokių pareiškimų, prof. A. Sacharovas sakėsi esąs privilegijuotas asmuo, nejaučiąs jokios baimės dėl savo likimo, bet bijąs, kad nenukentėtų jo šeima, žmonos šeima ir giminės. Atrodo, šis pasikalbėjimas su prof. A. Sacharovu buvo iš anksto suplanuotas ir sąmoningai perduotas Helsinkio konferencijos metu.

KELIONĖ KINIJON

Prez. R. Niksono patarėjas H. Kissinger ruošiasi jau šeštai kelionei į Pekingą rugpjūčio 6 d. Į prez. R. Niksono rezidenciją Kalifornijoje buvo pakviestas Kinijos atstovas Huang Čen. Atrodo, prez. R. Niksonas pradeda naują ofenzyvą Kambodijos karui užbaigti, nes rugpjūčio 15 d. turės sustabdyti amerikiečių aviacijos vykdomus bombardavimus, be kurių negalės atsilaikyti Lon Nol vyriausybė. Spėjama, kad H. Kissinger Pekinge susitiks ne tik su premjeru Ču En-lai, bet ir Kambodijos princu N. Sihanouku, ištremtu iš Kambodijos ir globą gavusiu komunistinėje Kinijoje. Aplankęs Afrikos ir R. Europos kraštus, N. Sihanoukas žada kovą tęsti iki pergalės ir prašo siųsti ginklus Kambodijos partizanams, nors iš tikrųjų tai reikštų Paryžiaus taikos sutarties laužymą. Karą Kambodijoje gali užbaigti tik tiesioginis Kinijos ir Š. Vietnamo spaudimas partizanams, kurie dabar nepriima jau nekartą Lon Nol vyriausybės pasiūlytų paliaubų.

RINKIMAI Š. AIRIJOJE

Naujų vilčių neramumams Š. Airijoje užbaigti teikia proporciniu būdu pravesti parlamento rinkimai. Katalikai išrinko 19 atstovų, o protestantai suskilo į dvi grupes. Unionistais vadinami buvusio premjero B. Faulkner šalininkai parlamente turės 24 atstovus, šovinisto pastoriaus I. Paisley — 26. Kadangi I. Paisley gauja yra pasiryžusi tik trukdyti parlamento darbą, logika diktuoja B. Faulknerio protestantų ir katalikų koaliciją. Britanijos reformuotas naujasis Š. Airijos parlamentas nedaug teturi galios, bet karinis gubernatoriaus W. Whitelaw yra pasiruošęs suteikti platesnių teisių, jeigu bus pradėtas protestantų ir katalikų bendradarbiavimas. Už koaliciją jau yra pasisakę katalikų vadai G. Fitt, J. Hume ir protestantų unionistų vadas B. Faulkner.

NUŠOVĖ ATSTOVĄ

Nežinomi asmenys nušovė Izraelio aviacijos atstovą Vašingtone plk. Y. Aloną, ankstų rytą grįžusį iš ambasados baliaus. FBI agentai ir policija spėja, jog atstovo nužudymas galėjo būti ir nepolitinė žmogžudystė apiplėšimo tikslu, nes arabų teroristai būtų nužudę ir jo žmoną. Labai galimas dalykas, plk. Y. Alono nušovimas turi ryšį su arabo M. Boudia nužudymu Paryžiuje. Jis žuvo nuo automobilin įdėtos bombos, o ją tikriausiai įdėjo Izraelio agentai, nes buvo įtariama, kad M. Boudia priklauso Juodojo Rugsėjo arabų teroristų grupei. Izraelio krašto apsaugos ministeris M. Dayan, nelaukdamas nė oficialių JAV policijos tyrimo duomenų, jau apkaltino arabų teroristus ir žada juos visus sunaikinti.

NAUJA VYRIAUSYBĖ

Čilės parlamentas atmetė marksisto prez. S. Allendes reikalavimą paskelbti karo lauko stovį visame krašte trim mėnesiam ir jam suteikti ypatingas teises kovai su streikais ir neramumais. Prez. S. Allende buvo priverstas sudaryti naują koalicinį ministerių kabinetą, kuriame 4 ministerijos teko jo socialistų partijai, 3 — komunistams ir 8 — kitoms kairiosioms grupėms. Jis dabar žada imtis naujų priemonių ekonomijai pakelti, tačiau visas pastangas gali niekais paversti streikai. Maoistinės kairiųjų grupės graso ne tik streiku, bet ir gamyklų bei ūkių užėmimu, atmesdamos konstitucijos keliu vykdomas reformas.

STREIKAI URUGVAJUJE

Prez. J. Bordaberry, uždaręs parlamentą ir kraštą pradėjęs valdyti diktatūrinėmis priemonėmis, neįstengia sustabdyti streikų. Valdžios tarnautojams jis padidino atlyginimus 25%, privačių įmonių darbininkams ir tarnautojams — 31,48%. Tačiau pusė milijono streikuojančių urugvajiečių reikalauja atlyginimų padidinimo 80% ir prezidento atsistatydinimo. Prezidentas J. Bordaberry taipgi užšaldė pagrindinių prekių kainas, nes infliacija per pirmąjį šių metų pusmetį pasiekė net 33%. Naftos perdirbimo įmonės streikuojantys darbininkai buvo pašaukti į kariuomenę ir priversti dirbti kariniu įsakymu. Iš prez. J. Bordaberry ministerių kabineto jau pasitraukė 4 ministeriai, kai jis pasiskelbė diktatorium. **Prezidentą J. Bordaberry remia kariuomenė, nusivylusi parlamento veikla.**

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

Radijo programos kitomis kalbomis

Norman, Campbell,
parlamento spaudos galerijos narys

Vyriausybė yra skatinama pavesti valstybiniam radiofonui (Canadian Broadcasting Corporation) ruošti programas ne vien tiktai anglų ir prancūzų kalbomis, bet ir kitomis, arba bent transliuoti turimas programas kitomis kalbomis.

Pasiūlymą iškėlė pažangiųjų konservatorių parlamento narys Paul Yewchuk iš Athabasca apylinkės. Jis paprašė, kad vyriausybė parlamentui atskleistų smulkias instrukcijas, kuriomis CBC nurodoma programas ruošti tik prancūzų ir anglų kalbomis. Paklausime vyriausybei jis teiraujasi: "Ar vyriausybė planuoja pakeisti atitinkamus įstatymus taip, kad programos būtų ruošiamos arba sinchronizuojamos (įrašomos) ir ne oficialiosiomis kalbomis?"

Šiuo metu programos kitomis kalbomis transliuojamos tik iš privačių, bet ne CBC stočių.

Parlamento transliacijų komitete P. Yewchuk pareiškė, kad nuo 1968 m., kai parlamentas pritarė CBC transliacijoms vien tiktai prancūzų ir anglų kalbomis, padėtis pasikeitė. "Pati vyriausybė paskelbė daugiakultūriškumo politiką, kurią ji buvo atmetusi 1968-siais metais", jis pabrėžė.

Jeigu CBC pradėtų daugiakultūres transliacijas, tokios programos, daugumos nuomone, turėtų skatinti daugiakultūriškumo sąvoką visuose, ne vien tiktai paskirose kultūrinėse grupėse.

Valstybės sekretorius Hugh Faulkner, per kurį CBC vadovybė pranešinėja parlamentui, nurodo, kad daugiakultūrių programų naujoji politika greičiausiai negalės būti įgyvendinta anksčiau kaip po vienerių metų. "Iki kokio laipsnio transliacijos kitomis kalbomis galėtų būti įgyvendintos, dabar labai rimtai tyrinėjama tiek CBC vadovybės, tiek iki tam tikro laipsnio ir mūsų pačių". Tačiau šiuo metu jis tesutiko pareikšti, kad vietovėse su gausiomis etnokultūrinėmis grupėmis "galimybė tam tikrą programos dalį per CBC transliuoti kitomis kalbomis atrodo visiškai priimtina. Šiuo metu neturiu galimybių tuo klausimu plačiau pasisakyti."

Valstybės ministeris daugiakultūriams reikalams dr. Stanley Haidasz parlamento transliacijų komitetui pareiškė, kad dabartiniu metu vykdomas plataus masto tyrinėjimas išaiškinti, kokį vaidmenį kultūros išsaugojimui atlieka kalba. Tyrinėjimai vykdomi Toronte, Montrealyje, Winnipege, Edmontone ir Vankuveryje. Tyrinėjimus baigus miestuose, tyrinėjimai bus vykdomi kaimo vietovėse. Kanados radijo ir televizijos komisija studijuoja stotims taikomas taisykles ryšium su daugiakultūrėmis transliacijomis.

P. Yewchuk šiuo metu laukia vyriausybės atsakymų į raštu pateiktus paklausimus: Kiek etninės kilmės asmenų dirba CBC programų ruošoje? Ar vyriausybė žada kitų kalbų televizijos programų paskleidimui panaudoti satelitus? Iš vyriausybės taip pat reikalaujama parlamentui pateikti Kanados etninės spaudos tyrinėjimų duomenis ir vyriausybės paruoštus etninės politikos pakeitimo dokumentus, remiantis etninių studijų rezultatais.

Ministerio dr. S. Haidasz pavaduotojas Bernard Ostry parlamento transliacijų komitetui pareiškė, kad jis siūlysiąs federacines lėšas skirti mokykloms, kuriose vaikai mokomi savo tėvų kalbos.

Parlamente visdėlto išryškėjo, kad etninių transliacijų per CBC klausimo vyriausybė nesvarsto skubos keliu. H. Faulknerio parlamentinis sekretorius Gilles Marceau pareiškė: "... dar labai daug reikia nuveikti transliacijų oficialiosiomis kalbomis srityje. Dar yra vietovių, kuriose transliacijos prancūzų ar anglų kalba negirdimos arba kuriose transliacijos dar turi būti patobulintos. Tai didelės reikšmės CBC uždaviniai, kuriems bus teikiama pirmenybė tol, kol visi tokie projektai bus įgyvendinti".

Toks buvo vyriausybės atsakymas parlamento nariui Jake Epp iš Provencher, Manitoboje, kuris paprašė aiškaus atsakymo, kokia iš tikrųjų esanti vyriausybės politika dėl CBC daugiakultūrių programų. Jake Epp išreiškė nuomonę, kad CBC dalį savo programų daugiakultūrėm transliacijom turėtų skirti "palyginti greitu laiku".

Canadian Scene

PADĖKA

Didelio skausmo valandoje, staiga mirus brangiam vyrui **Adomui Urnavičiui** ir mylimam Tėveliui, mes patyrėme daug užuojautos ir geraširdiškumo iš giminių, draugų, pažįstamų ir kaimynų.

Norime pareikšti nuoširdžiausią padėką visiems už lankymą velionies laidotuvių koplyčioje, už nuostabiai gražias gėles, už užprašytas šv. Mišias, už užuojautą spaudoje ir už gausų dalyvavimą laidotuvėse. Ypač dėkojame Šv. Jono Kr. parapijos klebonui kun. P. Ažubaliui už gražų pamokslą bažnyčioje bei raminančius žodžius mums laidotuvių koplyčioje. Mūsų gilus ačiū taip pat gerb. kun. J. Staškevičiui už Rožinio maldas ir palydėjimą į Šv. Jono kapines. Nuoširdus ačiū solistui V. Verikaičiui už įspūdingą ir jautrų giedojimą pamaldų metu. Taip pat dėkojame J. Karpavičiui ir Stasiui Paciūnui už tartus jautrius atsisveikinimo žodžius kapinėse.

Liekame visiems dėkingi —
Ona Urnavičienė, Aldona Ramoškienė ir šeima

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Milijonai ir tarša

PROF. ANTANAS MUSTEIKIS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

3. Ar teks meškai čiulpti savo leteną?

Sutikdami su autoriais, kad branduolinis karas vargiai išspręstų žmonijos pertekliaus ir žemės išteklių bei taršos problemas, turime vis dėlto atmesti naivius autorių svaičiojimus apie nusiginklavimą ir saugumą, paremtą popierinėmis sutartimis. Viena derybų pusė tas sutartis gali laikyti saistančiomis normomis, kita — naiviųjų iliuzija. Tik prisiminkime pavyzdį, kaip komunistai žiūri į Šiaurės Vietnamo kariuomenę Pietų Vietname: jiems jos nėra. Pagal jų reikalą ir sutartis bus laikoma nesančia.

Antra vertus, autoriai pateikia daugybę faktų ir minčių, skatinančių susirūpinti sava aplinka bei jos piktnaudojimu.

Apskaičiuojama, kad žmonija yra turėjusi ant žemės tarp 60 ir 100 bilijonų gyventojų, kai šiuo metu ant žemės rutulio yra 3.6 bilijono žmonių, tad tik kokie 4—6% viso skaičiaus. Gilioje praeityje žmonija lėtai augo, tik naujaisiais amžiais ėmė spartėti. Manoma, kad prieš 10 tūkstančių metų yra buvę 5 milijonai žmonių, kurie ligi 1650 m. po Kristaus padaugėjo ligi 500 mil. žmonių. Išeitų, kad žmonija tuo laikotarpiu dvigubėjo kas 1500 metų. Po to žmonija padvigubėjo per 200 metų: 1850 m. (1850—1650) buvo 1 bilijonas žmonių. Po to padvigubėjimo laikas truko tik 80 metų: 1930 m. buvo 2 bil. žmonių. Galiausiai numatoma, kad 1975 m. bus 4 bil. žmonių, t. y. žmonija bus padvigubėjusi per 45 metus. Taip dauginantis, kaip prof. Kingsley Davis spėja, 2044 m. žmonija pasiektų 15 bil. gyventojų, ir visi gyventų didmiesčiuose. (Čia nesigilinsime į įvairius veiksnius, kaip gimimų ar mirties ratos ir kt., sąlygojančius gyventojų skaičiaus kitimą).

Ar mūsų Žemė "pakeltų" tokią žmoniją? Atsakymo reikia ieškoti erdvės, šilimos, energijos, neatnaujinamų išteklių, vandens ir maisto ribotume.

Jeigu kitos planetos ir būtų apgyvendintos, ir mes sugebėtume jas kolonizuoti (tuo reikia abejoti), esą per 50 metų turėtume tokį pat gyventojų skaičių vieno kilometro plote Veneroj, Merkure, Marse, Mėnuly, Jupiterio ir Saturno palydovuose, kaip ir ant Žemės. Dar per porą šimtmečių mes užpildytume Jupiterį, Uraną ir Plutoną...

Britų fizikas J. H. Fremlinas apskaičiavo, kad Žemė galėtų "pakelti" daugiausia 100 asmenų vienam kvadratiniame jarde. Tada žmonija susidėtų iš 60.000.000.000.000.000 gyventojų, kurie susikimštų 2.000 augštų pastate, išsiplėtojusiame per visą žemę... Tada jau pasiektume šilimos ribą. Kitaip sakant, tada jau būtų pavojus sutirpti nuo žmonių kūnų šilimos...

Mūsų kuro ištekliai — anglys, žibalas, dujos — yra riboti: jie gali būti išeikvoti per keletą šimtų metų. Energijos pakaitalas elektra neperviršytų pirmųjų išteklių. Saulės energija atrodo neišsemiama, tik jos panaudojimas pareikalautų tokios milžiniškos technologinės pažangos bei energijos, kad ji vargiai apsimokėtų. Jūros potvynių ir Žemės centro energija mažai žada. Nenumatomi nė augšto laipsnio urano ištekliai. Branduolinės jėgainės negali varžytis su įprastinėmis kainos atžvilgiu.

Mineralų atsargos negali būti atnaujintos žemės plutoje. Netgi šiuo metu mes bevelytume vartoti daugiau geležies, aluminio, cinko, fosfatų, anglies, alyvos, uolienų ir kitų mineralų, jeigu jie būtų ekonomiškiau pasiekiami.

Vanduo yra daugiau ar mažiau atnaujinama gėrybė. Visa gyvūnija bei augmenija jo labai daug suvartoja. Pavyzdžiui, vieno svaro sausų kviečių gamyba pareikalauja 60 galionų vandens, o mėsos svaras reikalingas 2500-6000 galionų vandens. Vieno automobilio pagaminimas suvartoja 100.000 galionų vandens. Dabar vienam amerikiečiui atitenka per 2000 galionų vandens per dieną (daugiausia jo vartojama augalų drėkinimui palaikyti). 97% vandens yra sūrus. Iš likusių 3% tyro, gėlo vandens apie 98% yra ledo pavidale daugiausia Antarkty ir Grenlandijoj. Jeigu jis sutirptų, jūros lygis pakiltų 200 pėdų. Augštos technologijos kraštuose apie 50% suvartoto vandens yra vėl (po destiliavimo) vartojama. Betgi tokio vandens ištekliai mažėja, nes hidrologinė apykaita nespėja tuo pačiu tempu jo atnaujinti. Tad "vandens kapitalas" mažėja.

Maistas ir mityba yra aštriausios žmonijos problemos. Čia Azija ir Afrika atstovauja alkanam pasauliui. 1967 m. buvo apskaičiuota, kad 20% technologiškai atsilikusių kraštų gyventojų nepakankamai maitinasi, o 60% rimtai stokoja esminių maisto elementų, daugiausia proteinų. Nepamirština, kad du trečdaliai žmonijos priklauso atsilikusiųjų daliai. Bet ir pačioj Amerikoj, padarius apklausinėjimus neturtingųjų gyventojų tarpe, rasta 17% žmonių, kurie mitybos atžvilgiu priklauso "tikros rizikos" kategorijai.

4. Mistinių blakių pavėsy?

Išvados yra pesimistinės, būtent: 1. Mūsų planeta turi gyventojų perteklių jau dabar. 2. Jų skaičiaus augimas bei jų elgsena yra didžiosios kliūtys žmonijos problemoms spręsti. 3. Didinant maisto gamybą, aplinka bus labiau nualinta (automobiliai, chemikalai vabzdžiams naikinti ir trąšos) ir tuo pačiu galimybė maistu apsirūpinti bus pakirsta, jei jau dabar dar nėra visam laikui sužalota. 4. Yra pagrindo tikėti, kad žmoniją ištiks pasaulinis maras ar branduolinis karas. 5. Nėra lengvo technologinio būdo šiai krizei — gyventojų, maisto, aplinkos problemoms išspręsti. Nebent žmonės paseks minėtų autorių mintimis ir įsives gyventojų didėjimo kontrolę, masiškai sustabdys aplinkos taršą ir "nevaržys meilės, duodami laisvę neapykantai"...

Pabaigai gal tiktų pridėti atitinkamą paragrafą iš karalienės Mikaldos pranašavimų, tik, deja, neturiu jos po ranka. Bet ir be jų aišku, kad esame pasmerkti. Tačiau nevisi pasiduoda pesimizmo himnams. Ir tie patys duomenys gali būti įvairiai aiškinami—juo labiau, kai turime daug nežinomųjų ir spėjame ateitį.

Taršos problema yra buvusi nuo amžių. Daug kas atsimena Vokietijos, Prancūzijos miestelius, kur paplavos ir dabar gatvėmis tebečiurlena. Romos imperijos laikais kanalizacija, kaip mes ją dabar suprantame, gal tik kaikuriuos karališkus rūmus aptarnavo, o atmatos ir srutos buvo vargiai kontroliuojamos aplinkos reiškiniai.

Demokratijos ratai sukasi palengva, bet jie sukasi be sustojimo, ir nauji įstatymai pakeičia senus. Dabar dažni piliečiai, pastebėję juodesnius dūmus iš kaimyninio fabriko kamino, pasiskundžia, ir "kapitalistai" dažnai be pabaudos oro taršą sutvarko, retais atvejais savo įmonę uždaro ar baudą sumoka. Greitu laiku didysis oro teršėjas — automobiliai privalės šiek tiek "apsišvarinti" — pagal įstatymus.

Augštos technologijos bei pramonės kraštuose žmonių poreikiai kinta. Anksčiau šeima galėjo didžiuotis susilaukus tuzino narių — duonos užteko. Dabar daugiur grįžtama į "zwei Kinder System", nes vaikus reikia paruošti gyvenimui pagal naują madą, taigi — išleisti į kolegiją, o tuzinui vaikų neišsigalėsi duoti mokslapinigių. Žinia, noras turėti daugiau materialinių gėrybių yra stipresnis nei noras turėti didžiulę šeimą. Kitas dalykas žemo technologinio lygio kraštuose. Ten, įvedus geresnes sanitarines sąlygas, staiga sumažėja mirtys, o ekonominė pažanga nespėja papenėti pagausėjusių burnų. Šia prasme autorių pesimizmas yra teisus.

Optimistai (Wilfred Beckerman, "The Myth of Environmental Catastrophy", National Review, Nov. 24, 1972) gali nurodyti Anglijos pavyzdį, kad britų miestuose tarša sumažėjo. Pastarųjų metų tyrinėjimai rodo, kad per dešimtmetį ir britų upės pasidarė švaresnės. Ir tai yra išdava naujų įstatymų, kuriais gali pasekti visi kraštai. Tie mokslininkai, kurie implikuoja, kad ateity visos žaliavos gali iš karto būti išsemtos, yra palyginami su mokslinių išmonių pasakotojais, kurie vaizduoja svetimų erdvių mistines blakes, puolančias Žemę ir ryjančias visus mineralus ir augmeniją. O yra ir tokių mokslininkų, kurie tikina, jog vienos mylios Žemės plutoje yra milijoną kartą daugiau mineralų nei dabar jų žinomos atsargos. Ir jeigu nikelis nebūtų buvęs atrastas, argi moderni civilizacija nebūtu buvus sukurta? Žinoma, kad taip!

Visdėlto susirūpinti milijonais žmonių, jų aplinka ir tarša reikia.

Šviesiaplaukis padangių riteris

J. Vaičeliūnas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Sutuoktuvės

Erichas porą dienų praleido pas tėvus Weile. Čia jam buvo suruoštas viešas pagerbimas kaip žymiausiam lakūnui. Vėliau jis išvyko į Bad Wiessee, kur šeštadienį po pietų turėjo atvykti ir Usch.

Erichas atvyko į Bad Wiessee esančius lakūnų poilsio namus. Čia jis viską sutvarkė, kas buvo reikalinga vedyboms. Jis dar paskambino tėvui, prašydamas padėti Usch, kad ji nepavėluotų. Tėvas pažadėjo.

Dar prieš išvažiavimą amerikiečiai bombardavo Stuttgarto geležinkelio stotį. Išvažiavimo planas pairo. Usch pavyko išvažiuoti į Miuencheną iš kitos geležinkelio stoties. Kai traukinys ėjo į Miuncheno stotį, pasigirdo sirenų kaukimas. Ir Usch su kitais keleiviais bėgo į priešlėktuvinę patalpą. Bombardavimas vėl sutrukdė normalų keliavimą.

Erichas su dr. Rossbachu jo automobiliu atvyko į Gmiund geležinkelio stotį sutikti Usch. Atėjo traukinys. Iš traukinio išlipo visi keleiviai, bet Usch jų tarpe nebuvo. Erichas perbėgo visus vagonus, bet Usch juose nerado. Po poros valandų vėl atėjo traukinys, bet ir jame Usch nebuvo. Erichas skambino į Stuttgartą, bet neprisiskambino, nes bombardavimas palietė ir telefonų linijas. Tik po vidurnakčio atėjo traukinys, kuris atvežė ir Usch.

Kitą dieną įvyko sutuoktuvės teismo patalpose. Jos turėjo įvykti ir bažnyčioje, bet Wiessee vietovėje nebuvo protestantų bažnyčios. Bažnytines apeigas teko atlikti po... vienuolikos metu. Po vestuvių baliaus jaunavedžiai pasiliko keletui dienų Wiessee, kur gražiose apylinkėse leido pirmąsias povestuvines dienas.

Trumpam abu grįžo pas tėvus. Prabėgo dvi savaitės atostogų. Erichas vėl turėjo grįžti į frontą. Kalėdoms parvažiuoti negalėjo, bet parvažiavo N. Metams. Kai jie susitiko Stuttgarto geležinkelio stotyje, pasigirdo sirenų staugimas. Teko skubėti į priešlėktuvine patalpą.

— Kiek laiko būsi namie, Erichai?

— Dešimt dienų, dešimt pilnų dienų, — su šypsena atsakė Erichas. — Deja, po 4 dienų gavo telegramą, kad skubiai grįžtų atgal.

Lechfeldo aerodrome

Erichas grįžo į savo dalinį. Dar rugsėjo 1 d. jis buvo pakeltas į kapitono laipsnį. Po mėnesio buvo paskirtas VI eskadrilės vadu II-je grupėje. Lapkričio 1 d. kpt. Erichas Hartman buvo paskirtas I-mos grupės vadu. Ta grupė buvo JG-52 sudėtyje. Neskaitant administracinio darbo, jis ir toliau vedė aršias kovas prieš raudonuosius. Jo laimėjimai pašoko iki 336. Jis gerokai pralenkė mjr. G. Barkhorną.

1945 m. kovo 1 d. jis gavo iš gen. Gallando pranešimą, kad atvyktų į Lechfeldo aerodromą mokytis skraidyti su Me - 262 sprausminiais naikintuvais. Prieš išvykdamas į naują vietą, kalbėjosi su savo adjutantu savo šeimos reikalais. Jis norėjo savo jau laukiančią žmonelę apgyvendinti ramesnėje vietoje. Adjutantas pakvietė ją apsigyventi pas jo šeimą Schongau mieste, kuris yra į pietus nuo Lichfeldo. Erichas mielai priėmė kvietimą.

Atvykęs į Lechfeldą, Erichas nuskrido į Boblingeną. Su tėvo pagalba jis pasiskolino seną sunkvežimį, nuvažiavo į Rottenbuch, kur pas tėvus gyveno jo Usch. Viską sudėjo į sunkvežimį ir su Usch atvažiavo į Schongau. Čia juos maloniai priėmė jo adjutanto šeima. Atsisveikindamas su Usch, jis pasakė: "Būk drąsi, Usch. Nesirūpink manim". Tie jo žodžiai buvo paskutiniai. Jis savo Usch vėl sutiko po daugiau kaip 10 metų.

Lechfeldo aerodromas nebuvo patogus moderniems Me - 262 sprausminiams naikintuvams, ypač kad jį puolė amerikiečių bombonešiai ir naikintojai. Iš čia esančių naikintuvų buvo sudarytas JV-44 vienetas — ekspertų eskadrilė, kuri turėjo kautis su vakariečių aviacija. Bet tai eskadrilei daug pasireikšti neteko. Tiesa, plk. ltn. Bear su Me - 262 naikintuvu numušė 16 vakariečių lėktuvų, bet tai buvo tik lašas kibire.

Tą eskadrilę sudarė gen. Galland. Jis dėl įvairių intrigų turėjo pasitraukti iš naikintojų inspektoriaus pareigų. Kai Galland atvyko į Lechfeldą, į savo kabinetą pašaukė Erichą. Kai šis įėjo į jo kabinetą, Galland šūktelėjo:

— Hello, Erich! Dabar aš esu eskadrilės vadas.

— Aš tai girdėjau, pone generole.

— Renku žymius lakūnus į tą eskadrilę: plk. Luetzow, plk. Steinhoff, mjr. Krupinski, mjr. Hohagen... Aš norėčiau, kad ir tu įstotum į tą eskadrilę, Erichai.

— Bet ką aš veiksiu toje eskadrilėje, kurioje būtų žymūs lakūnai su ilga kautynių praktika ir augštais laipsniais, pone generole?

— Kodėl? Jūs skrisite kartu su mumis. Tu esi žymiausias lakūnas.

— Pone generole, aš nenorėčiau vėl skristi kieno nors sparniniu lakūnu. O tai turėčiau daryti, jeigu įstočiau į tą eskadrilę.

Po to pasikalbėjimo Erichas grįžo į savo patalpas, svarstydamas naujos eskadrilės įdėją. Steinhoff, Luetzow, Baer... Jie yra senesni, turi didesnius vyresniškumus ir didesnį kautynių patyrimą. Jie yra pulkininkai, pulkininkai leitenantai, majorai, kurių dauguma vadovavo aviacijos pulkams. Jis yra tik kapitonas. Tiesa, jis turi daugiau laimėjimų, bet Gallando eskadrilėje jis būtų tik 22 metų amžiaus vyrukas.

Į rytus

Erichas norėjo grįžti į rytų frontą, kur vadovavo naikintojų grupei. Jis suko galvą, kaip ištrūkti iš tos eskadrilės. Nors ta eskadrilė jo likimą suko gerojon pusėn, bet jis to nenujautė, kaip dažnai nujausdavo priešo lėktuvą, kuris atsirasdavo jo užnugaryje.

Kitą dieną atėjo skubi telegrama iš JG-52 vado plk. ltn. H. Grafo, kuris su savo daliniu stovėjo Čekoslovakijoje. Jis norėjo, kad kpt. Hartmanas grįžtų į savo grupę.

Po poros dienų į Lechfeldą atvyko naujas naikintojų inspektorius plk. G. Gollob. Jis norėjo pamatyti, kaip vykdoma apmokymo programa su Me-262 naikintuvais. Erichas užėjo pas naują inspektorių.

— Aš norėčiau grįžti į savo senąją vietą rytų fronte.

— Kodėl? Jums nepatinka Me-262?

— Me-262 yra geri. Bet aš norėčiau būti su savo draugais, su kuriais buvau nuo savo atvykimo į frontą. Aš manau, kad tenai būsiu naudingesnis, negu čia.

— Ar yra daugiau priežasčių?

— Mes čia negalime atlikti normalių skridimų dėl dažnų bombardavimų. Aš čia nieko negaliu padėti savo kraštui. Ir mano vadas plk. Graf prašė, kad būčiau grąžintas į jo dalinį.

Austras Gollob linktelėjo galvą.

— Gerai, Hartmanai. Galėsi grįžti į savo dalinį. Aš tai patvarkysiu.

Po kelių valandų Erichas sėdo į Me-109, pakilo ir pasuko Čekoslovakijos link.

(Bus daugiau)

PADĖKA

Mirus mūsų mylimai mamytei ir močiutei
Idai Andžiulienei, sulaukėm nuoširdžios užuojautos.

Reiškiame nuoširdžią padėką: kun. A. Žilinskui už velionės lankymą ligoninėje, pamaldas laidotuvių namuose bei bažnyčioje ir palydėjimą į amžino poilsio vietą; visiems draugams bei pažįstamiems, lankiusiems velionę laidotuvių namuose, atsiuntusiems gėles ir pareiškusiems užuojautą sunkioje valandoje; J. R. Simanavičiui už pranešimą per radijo valandėlę ir užuojautą.

Visiems nuoširdžiai dėkingos —
duktė Irma ir anūkė Rožė

A†A
AGUTEI KOCHANKIENEI
mirus, jos vyrui DOMUI, šeimai ir broliui JONUI reiškiame gilią užuojautą —
Vladas ir Eugenija Stabingiai

A†A
Žemės Ūkio Akademijos prof. agr.
JONUI KRIŠČIŪNUI,
85 metų amžiaus Lietuvoje mirus, lieka giliame liūdesyje —
sūnus Vytautas

Mergaičių stovyklose

turime progos išreikšti savo nuomones ir susikaupti

Nuotr. Sauliaus Brikio

STOVYKLOS PRASIDĖS
LIEPOS 15 d.
DAINAVOJE,
MANCHESTER, Mich.,
ir NERINGOJE,
MARLBORO, Vt.

Vadovauja Nek. Pradėtosios Marijos seserys, kurių centras yra Putname, Conn.

ĮSIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausias Amerikoj ir Europoj "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaiko **plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis,** padeda atgauti **natūralią plaukų spalvą.** JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoj. JIB Medicine Liq. 8 uncijos 16 savaičių $6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei:
2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

Toronto lietuviai šiemet surengė turiningą tautodailės, spaudos ir individualaus meno parodą Lietuvių Namuose tautybių savaitės — karavano proga. Ją aplankė keletas tūkstančių lietuvių ir kitataučių. Sėdi iš kairės: "Miss Vilnius 1973" — Jūratė Kobelskytė ir "Vilniaus" burmistras M. Rusinas. Stovi: parodos komisijos pirm. R. Siminkevičiūtė, nariai — A. Nausėdas, p. Siminkevičienė, V. Bireta, D. Nausėdienė, V. Kušneraitienė, O. Kušneraitis, Ž. Šilininkaitė.

Nuotr. S. Dabkaus

Kelionė po rašytojo pasaulį

A. SABALIS

Gražios sutiktuvės naujos Jurgio Jankaus knygos. — Pagerbtas velionis poetas Jonas Aistis

ROCHESTER, N.Y. Birželio 16 d. literatūrinis pavakarys dailiojo žodžio mylėtojams paliks ilgai atmintinas. Tai buvo rašytojo Jurgio Jankaus naujos novelių knygos "Užkandis" pristatymo vakaras ir praėjusią žiemą ir pavasarį rengtų meno bei literatūros pobūvių pabaigtuvės. O jų čia būta gana gausiai — pavasariop kone kas šeštadienio vakarą: pradedant K. Almenu ir baigiant Jurgio Jankaus knygos pristatymu.

Jei kituose tokiuose pobūviuose atsilankydavo geras pusšimtis besidominčių meno ir literatūros atstovais, jų kūrybos darbais, tai į J. Jankaus pagerbimo vakarą prisirinko dvigubai.

J. Jankus yra patraukli asmenybė. Jis ne tik savo raštais yra išpopuliarėjęs lietuviškoje visuomenėje, bet žinomas ir visuomeninėje veikloje. Keletą metų vietos lietuvių b-nės valdybos narys, kuriam, kaip ir kitiem valdybos nariam, tekdavo nešti visą atsakomybę už renginių pasisekimą. Jis buvo nesąrašinis JAV L. B-nės tarybos narys, svarbesnių kultūrinių įvykių apžvalgininkas lietuvių radijo programoje, įdomus apybraižininkas "Draugo" kultūriniame priede. Ir taip iki šiandien Jankus patraukliai rašo tuos savo reportažus - apybraižas, adresuodamas "Mielas Kazy", atseit, red. K. Bradūnui.

Bet ne visuomeninė veikla ir jo įdomios kultūrinių įvykių apybraižos yra padariusios Jurgį Jankų žinoma asmenybe lietuvių tremtyje, o jo svarus įnašas lietuvių literatūros lobynan. Jis įmynė gilius pėdsakus į lietuvių literatūros istoriją savo apysakomis, romanais, dramomis, pasakojimais vaikams ir jaunimui, kurie mielai skaitomi ir suaugusių. Sąraše jau 10 knygų.

Jankus patrauklus, temose išradingas, nepasikartojąs pasakotojas. Skaitytojas, pradėjęs kurį Jankaus pasakojimą, romaną ar dramą, sunkiai atideda jį kitai dienai ar savaitei. Jis taip pririša skaitytoją, kad kone vienu pradėjimu reikia ir baigti. Tad ilgesnis jo pasitraukimas iš viešosios, jei taip būtų galima pavadinti, lietuviškos knygos rinkos daugeliui jo gerbėjų buvo nesuprantamas, o klausinėjamas kas atsitiko, jis nusišypsojęs kalbą nukreipdavo į kitą pusę. Bet šį kartą jo naujos novelių knygos pristatymo vakare vėl tuo pačiu klausimu užklaustas, atvirai pasipasakojo. Bet apie tai vėliau.

Kad Jurgio Jankaus novelių knygos buvo laukiama, tai liudija ir tas faktas, jog knygos "Užkandis" pristatymo vakare buvo paskleista apie 50 egz., ir tai ne po pristatymo programos, kai jau autorius būna pakankamai gerai išgarsintas. Čia dėjosi visa tai atvirkščiai. Dar prieš prasidedant knygos pristatymo programai, tik įėjęs salėn žmogus skubėjo įsigyti knygą, lyg tai būtų įėjimo bilietas. Ir kol prasidėjo dr. Kęstučio Keblio kritinis pjūvis per Jurgio Jankaus literatūrinį derlių, jau kone visi buvo apsirūpinę "Užkandžiu", laukdami ilgoje eilutėje rašytojo parašo. Tai kiek sutrukdė laiku pradėti ir vakaro programą.

Pagerbtas poetas Jonas Aistis

Prieš pradedant vakaro programą, Jurgis Jankus pranešė, kad šiandien, birželio 16, Vašingtone buvo palaidotas didysis Lietuvos poetas Jonas Aistis. Jis pagerbiamas vienos minutės atsistojimu.

Vakaro programą pradeda ir jai vadovauja stud. Jūratė Krokytė. Jūratė Jurgį Jankų pristato kaip žmogų, rašytoją ir visuomenininką. Neužmiršta geru žodžiu paminėti bei pristatyti svečią kritiką dr. Kęstutį Keblį.

Keblio kelionė per Jankaus kūrybos dirvonus

Dr. K. Keblys, svečias iš Detroito, žinomas lietuvių literatūros kritikas, pradeda savo įdomų kritinį skerspjūvį, prie kiekvienos Jankaus knygos daugiau ar mažiau sustodamas ir ją taikliai įvertindamas. Tą savo kritinį pjūvį jis pavadino traukinio "tūru", o knygas Jankaus kūrybos "stotimis", kviesdamas visus drauge pakeliauti ir pastudijuoti. O tų Jankaus kūrybinio kelio stočių jau nemažai pristatyta ir kol privažiavome paskutinę "Užkandžio" stotį, užtrukome gerą valandą. Bet kelionė buvo įdomi ir verta dėmesio! Stabtelėjo ir prie dviejų jau baigiamų statyti. Romanas "Pušis" būsianti pati didžiausia ir įspūdingiausia.

Anot dr. K. Keblio, jo organizuotas "tūras" turėtų prasidėti dar Lietuvoje, bet jis ten nedalyvavęs, atseit, buvo dar mažas ir Jankaus knygų neįkirto. O tos pirmosios Jankaus stotys, tai romanai "Egzaminai" ir "Be krantų". Girdėjęs, kad jau tada J. Jankų rašto žmonės vertinę kaip į literatūrą ateinantį kūrybingą rašytoją. Jau tada jo pasirodę "Vintautų berniukai" laimėję ne tik "Žiburėlio" premiją, bet ir vaikų dėmesį, jų tarpe ir būsimo kritiko.

Vėliau sekė dramos "Audronė" ir "Sūnūs", 1948 m. sujungtų novelių rinkinys "Naktis ant morų", laimėjusi švietimo tarybos premiją. Po V. Ramono "Kryžių" buvusi labiausiai skaitoma knyga. Tai geriausias tų laikų novelių rinkinys, nepagailėjęs kieto žodžio vokiečių kacetams. Toliau (1951) sekė novelių rinkinys "Pirmasis rūpestis", kuriame buvo įdėta apysaka "Velnio bala", vėliau išversta į vokiečių kalbą ir išleista atskira knyga ("Das Teufelsmoor"). Kritikų palankiai sutikta, spausdinta italų ir flamų periodikoje.

1952 m. pasiekiame didelę stotį, pavadintą "Paklydę paukščiai", dėl kurios galandę dantį dešiniosios pakraipos cenzoriai. Gi L. Enciklopedijoj rašyta, kad tai nepaprastai dinamiškas kūrinys, turtingas įdomiais žmonėmis. Esą būtų įdomu juos sutikti ir šioje salėje. Romanas dviejų dalių. Įdomus literatui. Šio romano autorius norėjęs pasakyti, kad pilnas atvirumas tarp žmonių yra neįmanomas, kad žmogus yra pasmerktas likti užsidaręs nuo kitų, nes jam neįmanoma įsiskverbti į kito žmogaus vidų. O neįmanoma dėlto, kad kitą žmogų jis mato ne tokį, koks jis iš tikro yra, bet tokį, kokį jis norėtų matyti. "Paklydusių paukščių" žmonės savo charakteristika esą įdomūs ir logiški.

Novelių rinkinys "Pirmasis rūpestis" ir pasakojimai "Po raganos kirviu" buvusios nedidelės stotelės. Bet 1954 m. sustojame tikrai didelėje stotyje "Namas geroje gatvėje". Knyga lengvai skaitoma, turinys patraukliai intriguojantis. Šiame romane autorius giliau įsiskverbia į kenčiančių žmonių aplinką. Meilė daiktams ir žmonėms nesuderinama, nors autorius tiesiogiai ir nemoralizuoja. Toliau pasitinkame nuotykių pasakojimą "Senas kareivis Matatutis" (1955). Tai pasakojimai apie nepaprastą žemaitį, kuris daug nuostabių dalykų padarė, tik nepadarė vieno, kurį tikrai turėjęs padaryti.

Ir tik po 12 metų kelionės, 1967 m., pasitinkame dramą "Peilio ašmenimis". Vaizdai iš partizanų kovų, sunkus apsisprendimas, kai kova pralaimėta. Keblio pirmoji meilė — ne Jankaus dramoms, o prozai. Gal dėlto Keblys ir nebandė savo "tūro" kiek ilgiau stabdyti ties "Peilio ašmenimis" ir kitomis Jankaus dramomis.

Paskutinė šio vakaro stotis buvo "Užkandis" — novelės, pasakojimai. Iš knygos viršelio žvelgia dviejų merginų tarpe stovįs rūstokas senis su lazda. Keista, visokių knygų viršelių teko matyti, bet "Užkandžio" viršelio "sargas su lazda", kaip Keblys pavadino, dar neteko. Atrodo, kad viršelis nieko bendro neturi su novelių ar pasakojimų turiniu. Jis knygos išorę daro skurdoką, nepatrauklią. Neužtenka, kad knygos autorius yra populiarus, skaitytojų mėgstamas, vistiek reikia ir patrauklesnės išorinės knygos išvaizdos, kaip ir visos knygos spausdinimo technikos. Gal šis senis su lazda labiau tiktų J. Avyžiaus "Kaimas kryžkelėje" pasimetusių ūkininkų tarpan?

"Užkandis", anot Keblio, tai jo mėgstamiausia stotis. Knygoje 8 novelės — prozos dalykai. Ir šiame rinkinyje Jankus lieka patrauklus pasakotojas. Vis ką nors naujo, įdomaus turi pasakyti.

Išsilaisvinusios moterys

Jei kitose knygose Jankaus moterys yra labai gražios, patrauklios — vyrų žaislai, jų vergės, tai "Užkandyje" jos yra "liberated women" — niekas nedrįsta su jomis žaisti. Jos jau nėra vyrų vergės ir žaislai.

Tolimesnė stotis — romanas "Pušis". Linki rašytojui ištvermės. Ilgi plojimai. Pasirodo, kad dr. Kęstutis Keblys yra ne tik geras ir pastabus kritikas, bet ir patrauklus kalbėtojas.

Jankus klausinėjamas

Rašytojui J. Jankui pasirodžius prie pranešėjo staliuko, susirinkusieji jį pagerbia atsistojimu ir ilgais plojimais. Rašytojas gerai nusiteikęs, savimi pasitikįs. Jis prisipažįsta, kad esą pavojinga stovėti ant augšto kalno. "Užkandžio" moterys esančios tos pačios, dar prieškarinių laikų moterys, kaip ir visos kitos jo romanuose ar novelėse. "Vientautų berniukai" neišėję atskira knyga, buvę spausdinti tik "Žiburėlyje". Autorius paskaito porą novelių gabalų, spausdintų "Užkandyje". Vieną savo gimtojo kampo tarme, kuri mažai kuo skiriasi nuo bendrinės lietuvių kalbos.

Į klausimą, kodėl Jankus su nauja knyga taip vėlai pasirodęs, atsakė, kad tai esą kalti leidėjai, mažai vertiną knygų autorius. Kartą jam tekę girdėti prasitariant, jog rašytojais neteks rūpintis, jie vistiek rašysią ir net primokėsią, kad išleistų jų raštus. Tokios kalbos autorių labai įskaudinę. Grįžęs namo, visus rašymo darbus padėjęs į šalį, o žmonai pasakęs: be pinigo neprileisk nė vieno veikėjo, jei po jo mirties siūlytųsi išleisti jo raštus. Vienas leidėjas pasiskundęs, kad vien už viršelį dailininkui reikia mokėti 300 dolerių, tad autoriui nelieką nieko. Autorius atsakęs: "Tai leiskite viršelius". Ir vėl viename kultūriniame susitikime išgirdęs tokį pokalbį: žinai ką, knygą gali parašyti betkas, bet jai išleisti reikia galvos!

Žmonai išėjus pensijon, reikalai pagerėję, nes ji pasidariusi rašytojo sekretore. Surinkęs senus dalykus, kurie turėję išeiti prieš 15—17 metų, gerokai perredagavęs ir po pusmečio pasiuntęs dideliam leidėjui, bet šis net nė į laišką neatsakęs. Po to pasiuntęs ir kitiem keliem. Vienas atsakęs, kad gal ir leistų, jei gautų gerą romaną, bet novelių be primokėjimo — ne! Ir pagaliau "Ateities" leidykla ne tik išleidus, bet ir 350 dolerių honorarą sumokėjus. Tik nežinąs kiek viršelis kainavęs.

Autorius kiek ilgiau stabteli prie "Užkandyje" vaizduojamų asmenų, temų kilmės ir t. t. Novelės "Kryžius" vietovė tikra — Pakalniškių k. Girkalnio apylinkėje. Šia tema parašyti romanui reikėtų 3 mėnesių, bet prieš tai esą būtina pėsčiam pasivaikščioti po Lietuvą. Rašydamas autorius stengėsi, kad realybė būtų tikresnė nei pačiame gyvenime, žmonės gyvi, tikroviški, verti savo aplinkos, kad neliktų klausimo "kodėl". Nors "Velnio bala" giriama, bet Jankui dar nebaigta. Kritikos nedaug skaitąs. Nė vieno veikalo nerašęs dėl pasiskaitymo, bet verčiamas vidinio, kūrybiško troškimo rašyti. Suprantąs kritiką, kai analizuojamos idėjos, kai veikale jų jieškoma.

Šis įdomus dviejų valandų literatūrinis pobūvis buvo baigtas prie punšo puoduko, rašytojui vis pasirašinėjant naujoje "Užkandžio" knygoje.

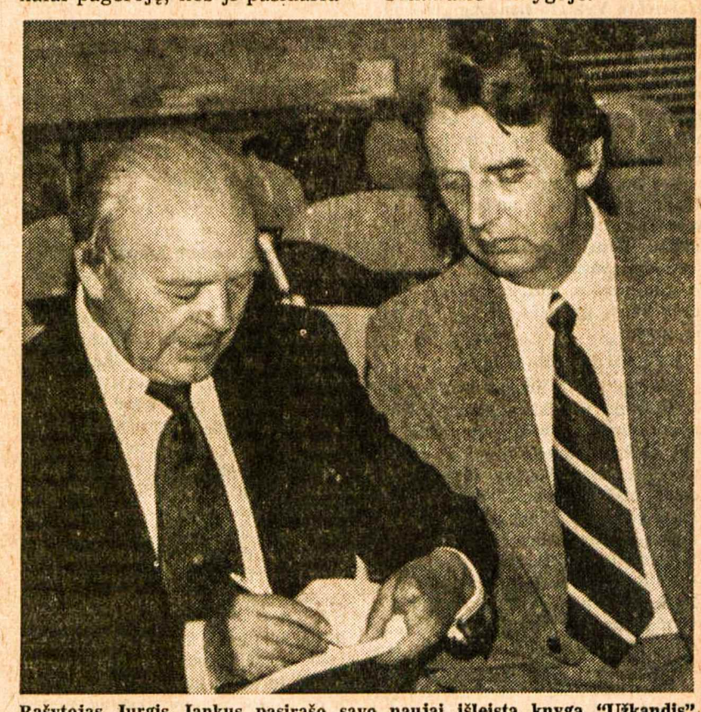

Rašytojas Jurgis Jankus pasirašo savo naujai išleistą knygą "Užkandis" prof. A. Klimui Ročesteryje, kur buvo surengtas to leidinio pristatymas

Lenkų priekaištai arkiv. J. Matulaičiui

Skaitytojų pasisakymai spaudoje ryšium su arkivyskupo J. Matulaičio beatifikacijos byla

Iš dabartinės Lenkijos yra gautos spaudos iškarpos (atrodo, iš "Tygodnyk Powszechny"). Jose kaikurie skaitytojai labai radikaliai pasisako prieš arkiv. J. Matulaičio beatifikavimą, nes jis buvęs lietuvis, nacionalistas, šovinistas, ruošęs dirvą Hitleriui. Tai rodo pačių lenkų šovinizmą, neobjektyvumą. Juo pasižymi net anuometinė Vilniaus arkivyskupijos kapitula. Tokioj aplinkoj arkiv. Matulaitis ryškėjo kaip krikščioniškos pusiausvyros žmogus. Čia pateikiame Stepo Varankos paruoštą vertimą. Lenkai visur arkiv. Matulaitį vadina Jerzy Matulevicz. RED.

Paskelbta agentūros žinutė "Už ir prieš" 24 nr., kad apaštališkoje sostinėje, Vatikane, pradėta kunigo arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos byla, sukėlė nepaprastai gyvą skaitytojų susidomėjimą. Kaikuriuose savo laiškuose skaitytojai aiškiai, be pretenzijų iškėlė nuopelnus vyskupo kaip kunigų marijonų (juodųjų) įsteigėjo. Tačiau daugelis kitų buvo kitos nuomonės. Mūsų žinutėje buvo kalbama apie galimybę padidinti lenkų šventųjų ar palaimintųjų skaičių, bet mūsų skaitytojai tai kvestijonuoja greičiausiai ne be pagrindo. Nepretenduojame į kompetentingą pasisakymą, nes tas reikalas priklauso bažnytinėm institucijom, tačiau negalime prie progos nepaminėti keleto neginčijamų faktų.

Kunigas vyskupas, vėliau arkivyskupas, Matulaitis buvo Vilniaus arkivyskupu 1918-1925 metais. Dirbo kaip ganytojas krašte, kuris tuo laiku buvo slegiamas tautinių, politinių ir tikybinių konfliktų. Neketiname po ketvirčio šimtmečio kelti jau istorijon nuėjusių nesutarimų ir kivirčų, kokių randame kaikuriuose skaitytojų pasisakymuose. Gavome fotokopiją Vilniaus kapitulos protokolų knygos, kurią mainais gavo Krokuvos Jogailos mokslo biblioteka iš Lietuvos Mokslų Akademijos Vilniuje. Minimasis dokumentas yra lyg ir atsakymas į klausimą, ar vyskupas Matulaitis buvo lenkas. Atsakymas, deja, yra neigiamas. Čia pateikiame ištrauką — protokolo dalį iš 296 puslapio... "Vaisinga kunigo Matulaičio veikla dvasinėje srityje buvo žinoma taip pat ir Romoje. Kai 1918 metais vokiečiai ištrėmė apaštališkojo sosto administratorių kunigą prelatą Kazimierą Michalkevičių, Šventasis Tėvas Benediktas XV 1918 m. spalio 23 d. paskyrė kunigą Jurgį Matulaitį Vilniaus vyskupu. Nuo tos dienos prasideda jo gyvenimas ir darbas kaip vyskupo. Jeigu iki šiol kunigo Matulaičio darbai ir veikla buvo pasigėrėtina ir dėmesio verta, tai, kaip Vilniaus vyskupo ordinaro, liūdna, skaudi ir pasigailėjimo verta. Negalime nematyti tų septynerių 1918-1925 metų. Norėtume pridengti tylos skraiste tą visą laikotarpį buvusio mūsų vyskupo, tačiau jaučiame atsakomybę prieš istoriją ir prieš savo visuomenę, tad, kad ir su skausmu, kaip apie tai rašėme, esame priversti bent paviršutiniškai paminėti, ką Vilniaus vyskupijoje Bažnyčia pergyveno tame laikotarpyje. Historia et veritas nos urgent. Vyskupas Jurgis Matulaitis yra lietuvis ir visada save tokiu laikė. Ir kaip pasirodo, toje protingoje, kilniojoje asmenybėje atsirado nacionalizmas ir net šovinizmas..."

Toliau minėtame protokole kalbama apie susirašinėjimą su mons. Ratti, tuometiniu apaštališkuoju nuncijum Varšuvoje. Ten aprašomi atvejai lenkiškų pamaldų panaikinimo parapijose, kur gyveno dauguma lenkų tikinčiųjų. Tuo būdu pablogėjo moralinė situacija: "vyskupijoj vis labiau menkėjo kunigiška dvasia, įsigalėjo kortavimai, žaidimai, išgėrimai ir visokie ištvirkavimai ėmė dažnėti. Vyskupas Matulaitis į tai žiūrėjo per daug atlaidžiai, pasitenkindavo lengvo pobūdžio perspėjimais" (310 psl.).

Šį protokolą pasirašė kunigas vyskupas sufraganas Kazimierz Michalkiewicz, kunigai prelatai J. Sadowski, J. Hanusowicz, K. Sawicki, F. Wolodzko, J. Uszylo, kun. kan. K. Lubianiec, kitaip sakant, visi kapitulos nariai.

Čia pateikiame keletą ištraukų iš skaitytojų laiškų: "Tai nemalonūs dalykai, ypač katalikams, tačiau negalima jų nuslėpti. Kiekvienas, kuris jaučiasi esąs tikras lenkas, negali tylėti, nes toje byloje mums buvo padaryta didelė skriauda. Apie tai rašo "Homo Dei" skiltyse (1968 m. 4 nr.) buvęs Čenstakavos vyskupijos kūrijos generalvikaras kun. prelatas dr. Stanislaw Zimorowicz straipsnyje, pavadintame: "Tikrasis šventumas tiesos nebijo... dar apie arkivyskupą Jurgį Matulaitį". Dabar ir "Tygodnik Powszechny" nepabūgo paliesti šios temos, nes š. m. 22 nr. gegužės 30 d. Stanislovo Grabskio straipsnyje "Kaip sudariau konkordatą su Apaštalų Sostu ir Lenkijos vyriausybe" rašoma: "... Dar labiau erzino nuolatinis reikalavimas, kad Apaštališkasis Sostas pašalintų iš vyskupiškosios katedros Vilniuje vyskupą Matulaitį. Mūsų vyriausybė reiškė į jį pretenzijas. Mat, jis buvo atkaklus lietuvis, neslepiąs savo simpatijų lietuvių pastangoms atplėšti Vilnių nuo Lenkijos..." Nežinau, kokį tikslą turėtų "Prieš ir už" redakcija, kuri savojo laikraščio 24 nr. kunigą vyskupą Matulaitį pasididžiuodama pavadino "lenkų vyskupu", jei dabar nesutiktų apie jį parašyti tiesos..." — rašo Stanislaw Borowiecki iš Krokuvos.

Panašus tonas ir mintys laiškuose, rašytuose Stefanijos Szadowskiej ir Jozefa Muniaka.

Gavome taipgi liudininkų patvirtintą nuorašą rašto, parašyto medicinos ir filologijos daktaro, ordinarinio Gdansko medicinos akademijos profesoriaus Tadeusz Bilikiewicz. Jo raštas, rašytas š.m.(?) rugp. 12 d. beatifikaciniam J. Matulaičio tribunolui. Prof. Bilikiewicz, remdamasis Lenkijos primo dekretu, nr. 3116/65 p., paskelbtu 1965 m. rugpjūčio 15 d., ir 2023 kanonu, reiškia protestą prieš beatifikacijos užmojį. Jo pareiškime skaitome: "Iš daugelio sąžiningų bei patikimų žmonių ir iš anuometinės doros spaudos balsų žinau, kad kunigas arkivyskupas Matulaitis buvo laikomas išsigimėliu, glaudžiai bendradarbiaujančiu su lietuvių šovinistų grupe, kuri, Voldemaro vadovaujama, organizavo atkaklią veiklą prieš lenkus. Lietuvių šovinistai ėjo ranka rankon su vokiečių nacionalistais. Anuometė lenkų spauda siejo kunigo arkivyskupo Matulaičio veiklą su priešlenkiška lietuvių šovinistų veikla. Mintis iškelti ant altoriaus žmogų, kuris lenkų bendruomenėj buvo laikomas išdaviku ir priešlenkiško šovinizmo irankiu, yra, mano nuomone, kažkas panašaus į lenkų visuomenės provokaciją. Kunigas arkivyskupas Matulaitis, kaip vėlesni įvykiai rodo, ruošė dirvą hitlerizmui. Dėlto kaip lenkas ir katalikas laikau savo pareiga išreikšti šį protestą. Reikalui esant, esu pasiruošęs savo pareiškimą patvirtinti garbiojo Varšuvos beatifikacijos tribunolo akivaizdoje."

* * *

Ryšium su mūsų savaitraščio 39 nr. paskelbtomis mūsų skaitytojų laiškų ištraukomis ir redakcijos komentaru, liečiančiu ginčą apie arkiv. J. Matulaičio asmenį, gavome žinomo publicisto kun. Adomo Boniecki, savaitraščio "Tygodnyk Powszechny" bendradarbio, laišką, kurį čia pateikiame.

1. Tarp kita ko, arkivyskupas Matulaitis nebuvo kunigų marijonų vienuolijos įsteigėjas (ją įsteigė XVII š. kun. Papczynski), o tik jos atnaujintojas ir reformatorius.

2. Esminis dalykas — "priešlenkiškas šovinizmas". Kadangi politinė Vilniaus būklė nebuvo pastovi (per septynerius metus keturis kartus keitėsi krašto valdžios), vyskupas nelaikė teisingu dalyku angažuotis politine prasme lenkų ar kuriai kitai pusei. Dėlto jis pvz. 1919 m. nesutiko pasveikinti Pilsudskio kaip valstybės galvos. 1923 metais, (kai situacija jau stabilizavosi) iškilmingai pasveikino prezidentą Vojciechowskį.

3. Vilniaus vyskupijoje gyveno lenkai, lietuviai ir gudai. Vyskupas laikėsi taisyklės, kad kiekviena tautybė turi teisę turėti pamaldas ir pamokslus savo kalba. Bet tai nesiderino su anuomete tautine lenkų valdžios politika, kuri siekė kiek galint spartesnės tautinės asimiliacijos. Čia tad ir glūdi nepalankumo šaknis vyskupui. Aiškiai apie tai rašo jo priešas Walery Roman, lenkų valdžios įgaliotinis Vilniaus kraštui 1922-24 metais, savo pranešime religinių reikalų ministerijai 1923 m. gegužės 15 d. Ten skaitome: "Asmeniniu požiūriu vyskupo nusistatymą galima laikyti kilniu ir nestokojančiu logikos. Jam, kaip asmeniui, žmogui ir kunigui reikština didelė pagarba. Visdėlto reikia pasakyti, kad valstybinių reikalų požiūriu kun. Matulaitis Vilniaus vyskupo soste pasilikti negali..." Toliau rašoma apie pasiūlymą perkelti vyskupą Matulaitį į augštesnę, bet kitą pareigavietę.

4. Vilniaus kapitula iš pat pradžios buvo nusistačiusi prieš vyskupą. Tuoj po nominacijos savo rašte 1918 m. spalio 28 d. ji rašė apaštališkajam vizitatoriui Ratti. Ten kitų priekaištų nerandame, išskyrus tai, kad kun. Matulaitis buvo lietuvių kilmės. Toks kapitulos šališkas nusistatymas kelia abejonę dėl jos objektyvumo ir kituose reikaluose.

5. Sunku suprasti, kokį ryšį turi "sumenkėjimas kunigų moralės" su tariamuoju lenkiškų pamaldų trukdymu. Galima diskutuoti dėl vyskupo elgimosi metodų su jam priklausančiais kunigais. Yra žinoma, kad vyskupas Matulaitis tikrai buvo švelnių auklėjimo metodų šalininkas. Pvz. girdėjau, kad tvarkant bylą kunigo, kuris sulaužė celibatą, pirmiausia vyskupas pasirūpino, kad motina ir vaikas būtų aprūpinti materialiai. Kapitulos supratimu, vyskupas turėjo pradėti nuo bažnytinių baudu.

6. Dėl cituoto straipsnio laikraštyje "Tygodnyk Powszechny" noriu atkreipti dėmesį į laišką redakcijai kun. prof. Aleksy Petrany, atspausdintą š. m. (?) spalio 3 d. Tuo reikalu redakcija "Tygodnyka" ketina paskelbti platesnį rašinį.

7. Kad prof. Bilikiewicz girdėjo, jog arkivyskupas buvo laikomas išsigimėliu ir panašiai, bendradarbiavo su lietuviais šovinistais, kurie ėjo iš vien su nacionalistais, — toks radikalus tvirtinimas, salva reverentia, mažai tereiškia. Rėmimasis girdėtais gandais ir spauda, tikriausiai neobjektyvia, darant tokį rimtą priekaištą, žinant anų laikų emocinę tautų įtampą Vilniaus krašte, — nereikalingas komentarų.

8. Visi čia išdėstyti priekaištai "Už ir prieš" skyriuje, kaip ir daugelis kitų, yra beatifikacijos bylose. Jie yra nuodugniai nagrinėjami bei tiriami.

Kun. Adam Boniecki, Krokuva

Vertė **Stepas Varanka**

KOLUMBAS – ITALAS AR ŽYDAS?

Prieš kurį laiką pasaulinėje spaudoje nuaidėjo sensacija — Kristupas Kolumbas Ameriką atradęs žydams! Bent taip teigia Simon Wiesenthal keliom kalbom išleistoje knygoje. Kadangi jos autorius yra Žydų Dokumentacijos Centro Vienoje direktorius, pagarsėjęs Adolfo Eichmanno ir kitų nacių sugavimu bei susekimu, ši naujiena daugelio buvo priimta už gryną pinigą.

Esą, perkrikštytas žydas Kolumbas į pirmąją kelionę vykęs su slapta misija, apie kurią jokie istorijos vadovėliai neužsimena. Jis norėjęs jieškoti persekiojamiems Ispanijos žydams vietos Indijoje, kur turėjusios gyventi dešimt dingusių Izraelio genčių.

Ryšį tarp Kolumbo ir Ispanijos žydų S. Wiesenthalis suradęs atsitiktinai, bejieškodamas paralelės tarp nacių režimo ir ispanų inkvizicijos. Ta "slaptoji misija" paaiškėjusi po ilgų metų tyrinėjimo. Pirmiausia, jam įtarimą sukėlęs Kolumbo išplaukimas tik kelias valandas prieš žydų ištrėmimo terminą, nes įguloje buvę žydų. Apie tą tremtį Kolumbas užsimenąs ir savo dienoraštyje. Pati ekspedicija nebuvusi finansuota Ispanijos karalienės, o turtingų ir įtakingų žydų. Svariu argumentu savo teorijai S. Wiesenthalis laiko žydo kalbininko dalyvavimą kelionėje. Jis netgi daro išvadas, kad naujame žemyne sutikti pirmieji čiabuviai buvę prakalbinti hebrajiškai, kaip tinka susitikus su tariamais giminaičiais.

Anglų žurnalas "Encounter", jokiu būdu ne antisemitinis leidinys, balandžio mėnesio numeryje tokią žydišką misiją paneigia. Gerhard Prause straipsnyje nurodomas S. Wiesenthalio argumentacijos paviršutiniškumas, Kolumbo dienoraščio neatidus nagrinėjimas bei perplačių išvadų darymas be rimto pagrindo.

Nors ekspedicija ir galėjusi bent iš dalies būti finansuota žydų turtuolių, tai daryta greičiausiai pasipelnymo tikslu. Mat, pagal sutartį su karaliene Kolumbui turėjo priklausyti dešimta dalis parsivežtų lobių. Tokiu atveju galėjo atsirasti žydų, norinčių investuoti pinigus. Prabilimas į čiabuvius hebrajiškai esanti visiška nesąmonė, nes Kolumbo dienoraštyje aiškiai parašyta, jog su pirmaisiais indėnais šnekėta rankų ženklais. O jeigu jau kalbėta, tai greičiausiai betkuria kalba, ypač arabų, kuri tuomet skaityta visų kalbų motina.

S. Wiesenthalio argumentų lėkštumą parodo ir kartojama sena pasaka, kad žmonės netikėję Kolumbui, jog žemė esanti apskrita. Anaiptol, tuo laiku jau mažai kas žemės rutuliu beabejojo — ginčytasi tik dėl jo skersmens dydžio ir nuotolio jūra nuo Europos iki Indijos.

Minėto straipsnio autorius G. Prause, greičiausiai pats žydas, apgailestauja tokios sensacijos paskleidimą, nes ji vėl gali prikelti jau užmirštas teorijas apie žydų norą viešpatauti pasaulyje. Nors G. Prause Kolumbo rasinės kilmės neaiškina, vadindamas ją tik "tariamai žydiška", ji lieka neįrodyta, matant tokį Wiesenthalio "moksliškumą". Taigi, Amerikos italai gali ir toliau drąsiai švęsti savo tautiečio dieną. — **apb.**

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W. 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629.

Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.

Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ALERGINIAI SUSIRGIMAI

"Tiesos" 130 nr. pranešama, kad birželio 4 d. Alytuje pradėjo darbą sąjunginė medikų ekspedicija, tirianti alerginių susirgimų išplitimą šioje geografinėje klimatinėje zonoje. Per mėnesį planuojama apklausinėti ir patikrinti apie 20.000 Alytaus rajono gyventojų. Lietuvos alergologinio centro vedėjas E. Razgauskas aiškina: "Alerginiai susirgimai arba, populiariai tariant, pakitusi organizmo reakcija į vieną ar kitą medžiagą (žolių žiedadulkes, šuns plaukus, žuvies žvynus ir t.t.) šiandien yra labai aktuali medicinos problema visame pasaulyje. Kokie faktoriai turi didžiausią įtaką alerginių ligų paplitimui? Kurie ligos sukėlėjai — alergenai — yra patys pavojingiausi vienoje ar kitoje geografinėje zonoje? Į šiuos ir daugelį kitų klausimų ir padės atsakyti mokslinė ekspedicija Alytaus rajone."

TVARKO PARKĄ

Taujėnuose, 15 km nuo Ukmergės Panevėžio kryptimi, yra Radvilų žento grafo B. Marikonio XVIII š. pabaigoje pasistatydinti klasikinio stiliaus rūmai ir jo įsteigtas parkas. II D. karo metais smarkiai nukentėjo ir rūmai, ir parkas. 1962 m. restauruotoje rūmų dalyje įsikūrė Taujėnų valstybinio vaismedžių medelyno administracinės ir kultūrinės įstaigos. Naujasis medelyno direktorius Algis Adomėlis dabar jau yra pradėjęs tvarkyti senąjį parką pagal architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio projektą. Parko tvarkymą atlieka medelyno darbininkai savo laisvalaikiu. Nejžengiami brūzgynai jau paversti pievelėmis, takais ir keliukais. Parke yra storiausia Lietuvoje vakarinė tuja, kurios apimtis krūtinės augštyje siekia 1 m 60 cm. Storulės guobos neįstengtų apimti net keli vyrai. Išvalytus parko tvenkinius planuoja sujungti požeminiais vamzdžiais. Dvaro rūmų rūsiuose jau įrengta pavėsinė "Peklužė", kur prie židinių ugnies gurkšnojamas alutis, rengiamos vestuvės ir šeimyninės šventės.

KAUNO PRIEMIESTIS

"Tiesos" 145 nr. pensininkas J. Laurinaitis pateikia šiek tiek žinių apie Kačerginės vasarvietę, kurią jis jau vadina Kauno priemiesčiu. Pavasarį ir vasarą Kačerginė susilaukia daug turistų, kurių nemaža dalis laužo pušaičių šakeles, daužo bonkas, miške palieka maisto atliekas. J. Laurinaitis rašo: "Kačerginėje viena didesnių aikštelių pavadinta J. Biliūno vardu, nes šalia jos tebestovi namelis, kur J. Biliūnas ilsėdavosi. Čia atvyksta ekskursijos daugiausia iš Kauno. Kasdien einu pasikalbėti su ekskursijų vadovais, nes prižiūrėti tą aikštelę visuomenė pavedė man. Reikia pasidžiaugti, kad prieš keliolika metų buvę tuščios šiukšlėms skirtos dėžės dabar prisipildo. Seniau tekdavo popierius ir kitas atliekas rinkti. Tiesa, dar pasitaiko tokių "didvyrių", kurie išgriauna sudėtą iš akmenų aukurėlį, šiukšlina, bet jų užklysta vis rečiau..." J. Laurinaitis džiaugiasi čia poilsiavusiais Kauno pramonės technikumo mokiniais ir mokytojais, kurie ne tik laikėsi pavyzdingos tvarkos, bet ir surinko kitų paliktas šiukšles.

DRUSKININKŲ NAUJIENOS

Grupė Lietuvos inžinierių ir medikų Druskininkų kurortui sukūrė radiobiotelemetrinę aparatūrą, kuri jau pradėjo darbą šį sezoną. Ši aparatūra leidžia gydytojams iš toliau sekti ligonio širdies plakimą, kraujagyslių pulsavimą, kvėpavimą, atliekant gydomosios mankštos pratimus, tempiant stuburą mineralinio vandens vonioje, maudantis kaskadinėse maudyklėse. Gydymui taipgi buvo pradėtas naudoti naujo gręžinio augštos mineralizacijos natrio chloridinis vanduo, turintis viename litre daugiau kaip 30 gramų naudingų druskų. Savo druskingumu jis senesnių gręžinių vandenį pralenkia beveik dvigubai. Naujojo gręžinio mineralinis vanduo naudojamas vonioms, kuriose gydomi medžiagų apykaitos ir sąnarių susirgimai. "Komjaunimo Tiesa" 120 nr. skelbia: "Kurorte atidarytas alergologinis kabinetas. Beveik dvigubai išplėsta "Vilniaus" sanatorija. Vasaros atostogų metu joje veikia specializuotas skyrius paaugliams — mokyklinio amžiaus vaikams, sergantiems virškinamojo trakto ligomis, pilnu krūviu šį sezoną pradėjo dirbti ir didžiausias Pabaltijyje kurortinio gydymo kompleksas — vienuolikaaukštė "Nemuno" sanatorija, vienu metu galinti sutalpinti daugiau kaip tūkstantį žmonių. Šioje sanatorijoje, greta kitų, įrengtas pirmasis respublikoje specializuotas skyrius ligoniams, sergantiems cukriniu diabetu..." Žiemos sveikatos rūmus su uždarais baseinais ir kaskadinėmis maudyklėmis bei kitais įrenginiais numatoma užbaigti iki 1973 m. pabaigos. Druskininkuose dabar per metus gali ilsėtis ir gydytis daugiau kaip 80.000 žmonių.

GAMTINĖS DUJOS

"Tiesos" 127 nr. pranešama, kad gegužės 31 d., įrengus dujines viryklas Akmenės rajono Lenino kolchozo žemdirbių namuose, Lietuvoje jau pusė milijono gyventojų butų yra aprūpinti dujomis. Vyriausios gazifikacijos valdybos viršininkas Č. Krukauskas šia proga pareiškė: "Pigų dujų kurą dabar naudoja 440 pramonės įmonių, apie 7.000 mokyklų, gydymo įstaigų, visuomeninio maitinimo įmonių. Gazifikuota daugiau kaip pusė Lietuvos gyventojų butų. Jomis jau naudojasi 83% miestų ir ketvirtadalis kaimo gyventojų. Suskystintos dujos, kurių kasmet gauname vis daugiau, padėjo modernizuoti daugiau kaip tūkstantį kolūkių ir tarybinių ūkių gamybos sektorių..." Č. Krukausko duomenimis, dabar Lietuvoje kasmet suvartojama apie 1.800.000.000 kubinių metrų gamtinių dujų, kurioms pakeisti reikėtų 50.000 vagonų akmens anglies arba vos ne 5 milijonų kietmetrių malkų. Šiuo metu dujotiekis jau pasiekė Palangą, o netrukus dujas gaus ir Kretinga. Lietuva dujas gauna iš dujotiekio linijos Dašava — Vilnius — Ryga. Lietuvos poreikius padės patenkinti Rygon baigtas tiesti naujas dujotiekis iš Valdajaus telkinių ir Latvijoje pastatyta požeminė dujų saugykla. Lietuviai dabar galės gauti didesnį dujų kiekį iš Dašavos telkinių. Suskystintas dujas tieks naftos valykla Mažeikiuose.

V. Kst.

WINNIPEG, MANITOBA

SIBIRINIAI TRĖMIMAI. Birželio 17 d. Winnipego Baltiečių Federacijos valdyba surengė sibirinių trėmimų minėjimą, kuris šiemet buvo kitoks.

Tad ne be reikalo mūsų parapijos klebonas kun. J. Bertašius savo pamoksle tą dieną pavadino "Maldos Diena" už išvežtuosius bei nekaltai išžudytus mūsų tautiečius. 1.30 v. p. p. Ev. Federas rodė skaidres iš Lietuvos. Jam talkino Baltiečių Federacijos Winnipego skyriaus iždininkė Elza Snikeris. Ji tarnauja Winnipego muzėjuje, kur buvo gauta ir salė. 8 v. v. lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje įvyko pamaldos, į kurias gausiai atsilankė estai, latviai, lietuviai ir ukrainiečiai. Pirmąją maldą pradėjo kun. J. Bertašius, kuris kartu pasakė ir trumpą pamokslą anglų kalba. Po to Baltiečių Federacijos pirm. Algis Januška paskaitė ištrauką iš Šv. Rašto. Ukrainiečių atstovas kun. S. Izyk pasakė turiningą pamokslą ir pateikė skaičius, kaip dabar vyksta rusų kolonizacija Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Trumpą kalbą pasakė anglų ir lietuvių kalbomis latvių pastorius L. Grendze. Estų atstovė Irene Poldsaar paskaitė Šv. Rašto ištraukas estiškai. V. Dargužas taip pat skaitė Šv. Rašto ištraukas. Pamokslų bei maldų metu giedojo lietuvių parapijos bažnytinis choras, vadovaujamas D. M. Januškaitės. Pamaldose dalyvavo Kanados ir kitų keturių tautybių vėliavos su garbės sargybomis, KLB krašto vbos pirm. dr. S. Čepas iš Toronto, multi-cultural programs secretary of state tarnautoja Miss Silva Maciūnas ir kt. Užbaigus pamaldas bažnyčioje, visos tautybės vyko prie parlamento rūmų esančio žuvusių karių paminklo. Pirm. A. Januška pasakė trumpą kalbą ir uždėjo vainiką visų dalyvavusių tautybių vardu. Nuo paminklo visų tautybių atstovai vyko pas parapijos kleb. kun. J. Bertašių kavutei, kur tautybės turėjo progos viena kitą geriau pažinti. Tenka dėkoti kun. J. Bertašiui ir Baltiečių Federacijos pirm. A. Januškai už tokio gražaus minėjimo suorganizavimą. Dabar mūsų Baltiečių Federacijos pirmininku yra Algis Januška, baigęs Manitobos un-tą ir dirbąs skaitytuvų įstaigoje. Gražu, kad jaunosios kartos atstovas įsijungė į lietuvišką veiklą. **K. Str.**

SUSITUOKĖ gegužės 26 d. Manfred Werner su Irena Galinaityte. Vestuvinis balius įvyko parapijos salėje. — Birželio 9 d. susituokė Barry Seib su Violeta Federavičiūte. Vestuvinis balius įvyko jaunosios tėvų namuose.

MAGDALENA IR VAITIEKUS FEDARAVIČIAI, atvykę iš V. Vokietijos, eina į Winnipego lietuvių Šv. Kazimiero šventovę

HAMILTON, ONT.

STASĖS IR ANTANO JANKAUSKŲ namai šeštadienį buvo perpildyti žmonėmis. Tą vakarą suvažiavę draugai padarė jiems netikėtas namų įkurtuves. Čia buvo ir klebonas mons. dr. J. Tadarauskas su kun. L. Januška, kuris pašventino naujai įsigytą nuosavybę ir palinkėjo jos savininkams laimingo gyvenimo. Šeimininkus dar sveikino ir kalbėjo mokyt. J. Mikšys, apibūdindamas lietuviui tradicinę namo ir sodybos reikšmę. Buvęs iš Lietuvos kaimynas J. Budnikas prisiminė St. Jankauskienę kaip vieną čia turimą lietuvę Sibiro tremtinę. Sveikino ir AV choro seniūnas Vyt. Morkūnas. K. Mileris nuo visų įteikė jiems vertingą dovaną — dail. Z. Žilinsko paveikslą, vaizduojantį Lietuvos spalvingą rugpjūtį. Po "Ilgiausių metų" kalbėjo ir pats šeimininkas, padėkodamas visiems už nelauktą ir gražią staigmeną. Ta pačia proga buvo prisiminti ir visi ten buvę Petrai, Povilai ir Emilijos.

JAUNIEJI ENSKAIČIAI — Dana ir Algirdas išskrido į Europą turistinei kelionei. Aplankys Parnciūziją, Vokietiją, Šveicariją ir kt. kraštus. Žada grįžti apie liepos vidurį.

STELCO ĮMONĖJE 25 metų tarnybos sukaktim buvo atžymėtas būrelis lietuvių: Stella Samus, Vl. Bartninkas, St. Bordinavičius, K. Bungarda, J. Karaliūnas, Pr. Kažemėkas, P. Lukavičius, St. Matulionis, J. Mikalauskas, V. Narkevičius, J. Paukštys, St. Pilipavičius, Z. Pulianauskas, Ant. Ruzgys, Ant. Šilgalis, J. Stankus, J. Staras, J. Steiblys, F. Urbaitis ir A. Venckaitis. Jie buvo apdovanoti laikrodžiais ir priimti į 25 m. ištarnavusiųjų klubą. Paskutine su unija sutartim, šis didžiausias vietos fabrikas savo darbininkus jau išleidžia į pensiją su 25 m. tarnyba, jei turi 62 m. amžiaus, ir moka $337.50 mėnesinės pensijos.

SESUO GERTRUDA STUOKAITĖ yra atvykusi iš Prancūzijos ir vieši pas savo seseris Br. Stanienę, St. Milerienę ir brolį P. Stuoką, gyvenantį Binbrooke. Iš Lietuvos išvykus jau nuo 1932 metų, 41 metai kaip vienuolė, pranciškonė. Pradžioje ji dirbo Prancūzijoj, administruodama įvairias ordino ligonines, po to 13 m. dirbo misijose — Afrikoje, Kasablankoje. Dabar gyvena Prancūzijoj, Paryžiuje. Šis yra antrasis jos apsilankymas Kanadoje. **K. M.**

SLA KUOPOS GEGUŽINĖ įvyks liepos 22 d. A. Padolskio sodyboje Paris, Ont. Iš St. Catharines vyksta specialus autobusas su mūsų tautiečiais dalyvauti R. Kalantos pagerbime bei jo vardo įamžinime. Į šias iškilmes atvyks SLA prezidentas P. Dargis ir pasakys kalbą. Taip pat atvyks savanoriai-kūrėjai: A. Šukys iš St. Catharines ir P. Pleskevičius iš Hamiltono.

Sodybos savininkas A. Padolskis, kurioje bus gegužinė, irgi yra savanoris - kūrėjas.

Kelias į gegužinę: iš Hamiltono važiuojantiems 2-ju keliu — važiuoti tiesiai iki sutampa su 5-ju, kirsti 5-tą kelią tiesiai ir pavažiavus gerą mylią sukti į kairę; už pusės mylios prie kelio dešinėje pusėje plevėsuos Lietuvos trispalvė A. Padolskio sodyboje; važiuojantiems 5-ju keliu — sankryžoje 2-jo ir 5-tojo kelio yra šviesos; važiuojantiems rytų kryptimi prie šviesų sukti į kairę, vakarų kryptimi — į dešinę pusę.

Jei oras būtų nepalankus, gegužinė vistiek įvyks, nes leidimas pagal valdžios taisykles reikalauja pravesti SLA loteriją. Nesusipažinę su SLA loterijos taisyklėmis skleidžia neteisingas žinias, esą SLA loterijos bilietą pirkęs privalo būti loterijos traukimo vietoje, nes kitaip bilietas negalioja. Tai netiesa. Kiekvienas SLA loterijos bilietą pirkęs užrašo savo adresą ant bilieto šaknelės. Jei laimėtojas nebūna traukimo vietoje, laimikis pristatomas į namus. Be to, valdžia reikalauja kiekvieno laimėjusio bilieto numerį paskelbti spaudoje. SLA pasižadėjo paskelbti lietuviškoje spaudoje.

Gegužinėje programą atliks solistė Anita Pakalniškytė, akordeonistas K. Deksnys iš Hamiltono ir jaunųjų tautinių šokių grupė "Nemunas", vadovaujama St. Zubrickienės iš St. Catharines. Programos pradžia — 4 v.p.p.

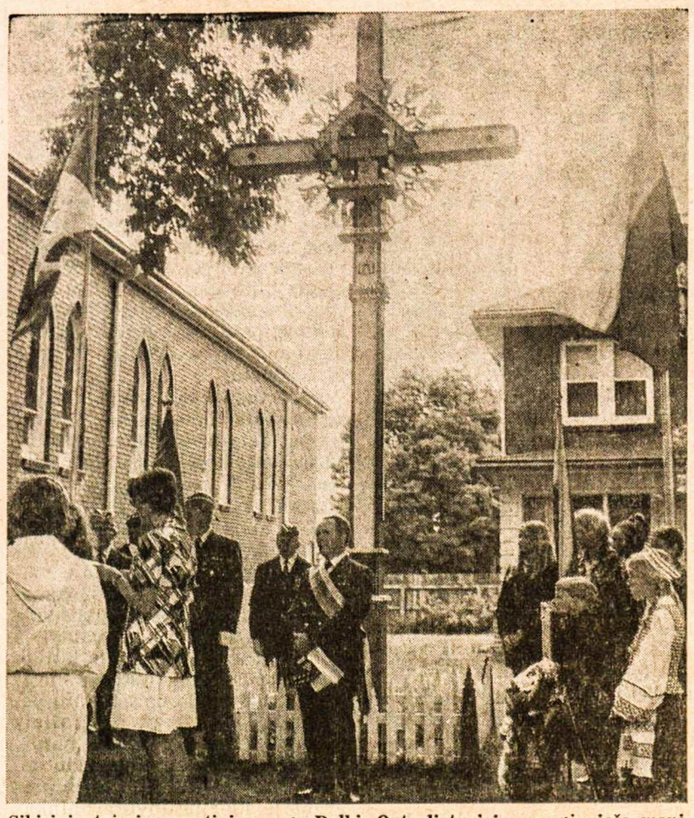

Sibirinių trėmimų metinių proga Delhi, Ont., lietuviai surengė viešą manifestaciją. Prie kryžiaus — St. Jakubickas. Ši nuotrauka buvo įdėta vietiniame laikraštyje "The Delhi News Record"

Mažoj vietoj didelė manifestacija

DELHI - TILLSONBURG, ONT. Birželio 17 d. iš pat ryto prie Kankinių kryžiaus buvo pakeltos Lietuvos ir Kanados vėliavos. Jos ten plevėsavo iki vėlaus vakaro. 10.30 v. r. ten susirinko uniformuoti šauliai, skautės ir "Palangos" ansamblis. 11 v. visi rikiuotėje su vėliavomis dalyvavo bažnyčioje pamaldose. Kun. dr. J. Gutauskas už kenčiančią Lietuvą atlaikė pamaldas ir savo pamoksle priminė mūsų tautos didžiąją tragediją rusų komunizmui okupavus Lietuvą. Bažnytinis choras gražiai giedojo. Sugiedojus Lietuvos himną, organizacijos ir visuomenė susirinko prie Kankinių kryžiaus, esančio prie bažnyčios. "Palangos" ansamblis laikė gražų vainiką su tautiniais kaspinais žuvusiems dėl Lietuvos laisvės, o skautas Rimantas Jakubickas — plakatą su Romo Kalantos paveikslu, kur buvo įrašyti lietuvių ir anglų kalbomis Romo Kalantos paskutinieji žodžiai: "Aš miršiu už Lietuvos laisvę". Čia pat rikiuotėj stovėjo Kanados karo veteranai ir trimitininkas.

Apeigas prie Kankinių kryžiaus pradėjo DLK Gedimino šaulių kuopos pirm. S. Jakubickas, pakviesdamas kun. dr. J. Gutauską sukalbėti maldą už žuvusius ir nukankintus lietuvius. Pagrindinėje kalboje S. Jakubickas apibūdino Lietuvos tragediją, netekus nepriklausomybės; kvietė visus vieningai dirbti, kovoti už Lietuvos laisvę ir tvirtai tikėti savo kovos laimėjimu. Be to, perskaitė ir pasiūlė priimti sekančio turinio rezoliuciją:

"Mes Delhi, Tillsonburgo ir apylinkių lietuvių organizacijos ir visuomenė, dalyvaujant Kanados karo veteranams, 1973 m. birželio 17 d. susirinkę Delhi, Ontario, lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčioje, malda ir prie Kankinių kryžiaus vainiko padėjimu žuvusiems už Lietuvos laisvę kovotojams prisiminti, protestuojame prieš Lietuvos pavergimą, maldaujame Dievą Lietuvai laisvės, reiškiame mūsų visų tvirtą solidarumą su už laisvę kovojančia lietuvių tauta ir prašome Kanados vyriausybę bei parlamentą:

1. Diplomatinėmis ir visomis galimomis priemonėmis, per Jungtines Tautas, užtarti ir ginti rusų okupacijoje kenčiančią lietuvių tautą.

2. Ir toliau nepripažinti Rusijai jokių teisių į okupuotą Lietuvą, Latviją ir Estiją.

3. Rusija siekia ekonomiškai ir politiškai Baltijos kraštus padaryti rusų teritorijos dalimi, pavadinant Lietuvą, Latviją ir Estiją Sovietų Sąjungos ekonominėmis sritimis. Mes prašome Kanados vyriausybę nepripažinti rusams jokių teisių tai padaryti, bet ir toliau pripažinti tik nepriklausomos Lietuvos valstybės teises ir jos atstovus.

4. Mes prašome Kanados vyriausybę nepripažinti Rusijos vyriausybei ar jos įgaliotiniams Kanadoje teisės kėsintis į lietuvių, Kanados piliečių, testamentinius, pomirtinius palikimus, nes Lietuva yra rusų ginkluotų pajėgų okupuota, o lietuviai nėra rusų piliečiai.

5. Mes prašome Kanados vyriausybę atkreipti dėmesį į rusų daromus Kanados piliečių apiplėšimus, iš jų imant labai augštus muitus už siuntinius į okupuotą Lietuvą.

6. Rusų komunistų vadai, lankydami laisvus kraštus, ar tarptautinėse konferencijose kalba garsiai ir apgaulingai apie taiką ir tautų laisvę. Vardan taikos ir tautų laisvės mes prašome Kanados vyriausybę, parlamentą ir viso laisvojo pasaulio vyriausybes demaskuoti rusų imperializmą, pareikalauti išeiti iš okupuotų kraštų ir suteikti laisvę Lietuvai, Latvijai, Estijai ir kitiems rusų okupuotiems kraštams.

Kol rusai savo okupacijoje laiko sukaustę per 100 milijonų žmonių, tol jų kalbos apie taiką ir tautų laisvę yra tik klastinga propaganda, siekianti klaidinti, apgauti, pavergti ir kitas laisvas tautas.

Mes jau turėjome progos pažinti, ką reiškia komunizmas, ir todėl perspėjame visą laisvąjį pasaulį: budėkite ir tvirtai stovėkite už savo laisvę ir padėkite pavergtoms tautoms atkovoti jų laisvę."

Ši rezoliucija buvo visų dalyvių vieningai priimta ir pasiųsta Kanados min. pirmininkui P. E. Trudeau ir parlamentui. Angliška S. Jakubicko kalbos vertimą perskaitė Daiva Augaitytė, o rezoliuciją — Birutė Norkutė.

Rezoliuciją priėmus, trimituojant paskutinei pagarbai, vėliavos buvo nuleistos iki žemės ir dviejų minučių susikaupimu atiduota pagarba žuvusiems už Lietuvos laisvę. Vėliavoms pamažu kylant ir vėl trimituojant, padėtas vainikas prie Kankinių kryžiaus.

Šioje manifestacijoje dalyvavo "Delhi News Record" redaktorius ir visą rezoliuciją įdėjo į birželio 20 d. nr. su nuotrauka bei manifestacijos aprašymu.

Laikraščiui tik pasirodžius, iš parlamento atstovo Otavoje Wm. D. Knowles gautas tokio turinio laiškas: "Paskaitę 'Delhi News Record' Jūsų priimtą rezoliuciją, susijaudinę jungiamės kartu su jumis jūsų kovoje už tautos laisvę ir užtikriname, kad Kanados parlamentas darė ir ateityje darys viską, kad okupuotai Lietuvai padėtų išsilaisvinti iš rusiškos okupacijos". Tą laišką "Delhi News Record" atspausdino ištisai. "Delhi News Record" redaktoriui Mr. C. E. (Ted) Crandon už didelį palankumą mūsų laisvės kovoje reiškiu nuoširdų lietuvišką ačiū. Šias manifestacijas gražiai paminėjo ir Tillsonburgo radijas ir laikraštis.

Stepas Jakubickas

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

Gegužinėje veiks valgių bufetas. Kviečiame Kanados SLA kuopų veikėjus, narius ir svečius atvykti anksčiau į gegužinę ir ta proga pabendrauti su žymiu veikėju JAV-se P. Dargiu. **Kuopos valdyba**

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.	depozitus (P.C.A.) čekius	5½ %
antradieniais	10 — 5 v.p.p.	šėrus ir sutaupas	6½ %
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.	už vienų metų terminuotus indėlius	7½ %
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.	ir 3 metams	8%
penktadieniais	10 — 7 v.vak.	**Duodame:**	
šeštadieniais	9 — 12 val.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos - rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $4.300.000.

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai
Skanėstai
kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468 • GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113 • LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

BALTIEČIŲ JAUNIMO ORGANIZACIJA BYFF (Baltic Youth For Freedom) L. Brežnevo vizito proga surengė demonstracijas sostinėje Vašingtone ir prie Jungtinių Tautų rūmų Niujorke. Vašingtono demonstracijoje dalyvavo ir grupė niujorkiečių. Prie Sovietų Sąjungos ambasados demonsrtacijon įsijungė ir negrai, laisvo apsisprendimo teisės baltiečiams reikalaujančius plakatus papildydami savo prierašu: "Negrams taip pat". Baltiečių jaunimo delegacija iš Niujorko aplankė senatoriaus Jacksono įstaigą. Ten jai buvo pareikšta, kad prekybos sutarties su Sovietų Sąjunga ratifikavimą sustabdęs sen. Jacksono potvarkis reikalauja laisvos emigracijos ne tik Sovietų Sąjungos žydams, bet ir lietuviams, latviams, estams bei visoms kitoms sovietų pavergtoms tautoms. Niujorko demonstracijoje dalyvavo apie 400 jaunuolių. Čia žodį tarė ir Algirdas Norvila, atrodo, atstovavęs Ateitininkų Studentų Sąjungai, kuri angliškai pristatoma kaip Lithuanian Catholic Student Association.

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS suvažiavime gegužės 26-27 d.d. Čikagoje buvo priimta septynių punktų rezoliucija, reiškianti solidarumą su kenčiančiais broliais ir sesėmis pavergtoje Lietuvoje, smerkianti dvasinę, kultūrinę, politinę, religinę ir ekonominę priespaudą, protestuojanti prieš žmonių terorui naudojamas psichiatrines ligonines. Suvažiavimo dalyviai taipgi pasisakė už pagrindinių organizacijų — VLIKo, ALTos ir JAV LB tarpusavio sutarimą, už Klevelande priimtą rezoliuciją dėl išeivijos lietuvių bendravimo su sesėmis ir broliais pavergtoje tėvynėje. Rezoliucija skatina išeivijos lietuviškąjį jaunimą pasiruošti ne tik profesiniam, bet ir tautiniam darbui, kurį turės perimti iš vyresniųjų. Šioje srityje ypač didelės įtakos turi lietuviškas auklėjimas šeimoje, mokykloje ir organizacijose. Gydytojai remia ir sveikina kiekvieno kolegos mokslinius ir visuomeninius laimėjimus. Rezoliucija baigiama sveikinimu diplomatinei tarnybai ir kitiems Lietuvos laisvinimo veiksniams, linkint jiems sėkmės Lietuvos laisvinimo darbe.

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ SINODAS įvyko Čikagoje birželio 23-24 d.d. Dalyvavo beveik 50 atstovų iš JAV ir Kanados. Naujojon kolegijon išrinkti: prezidentu — M. Tamulėnas, viceprezidentu — gen. superintendentas kun. S. Neimanas, nariais — kunigai P. Dilys ir Fr. Barnelis, P. Bružas, J. Kregždė, J. Dagys ir J. Variakojis.

POETO JONO AISČIO MIRTĮ paminėjo įtakingasis sostinės dienraštis "The Washington Post". Platesniame aprašyme pažymėjo, kad velionis buvo vienas iškiliausių lietuvių poetų. Prie aprašymo pridėta ir a.a. J. Aisčio nuotrauka.

VLIKO PIRM. DR. J. K. VALIŪNAS išskrido į Europą. VLIKo valdyboje jį pavaduoja vicepirm. A. Vakselis.

Venecuela

VENECUELOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS tarybos suvažiavimas įvyko gegužės 6 d. Caracas mieste. Tarybos atstovai, peržiūrėję VLB valdybos veiklą, konstatavo suaktyvintus ryšius su užsienio lietuviais, su kitų tautybių kolonijomis Venecueloje, vietinėmis organizacijomis ir valdžios pareigūnais. Tai esąs sveikintinas reiškinys. Taip pat pastebimas ir darnesnis bendradarbiavimas tarp pačių Venecuelos lietuvių, derinant bendrą veiklą, įgyvendinant planus, kuriuos dabar remia skirtingų pasaulėžiūrų žmonės. Taryba džiaugėsi, kad Venecuelos lietuvių jaunimas pirmasis suorganizavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrių. Vasario 16 proga Caracas mieste jaunimas surengė didelę tautodailės parodą. Lėšas jai surinko ir išlaidas padengė patys jaunuoliai. Kiti jų renginiai dėl patirties stokos susidūrė su nedideliais nuostoliais. Kadangi kaikuriuos renginius jiems buvo pavedusi VLB centro valdyba, jaunimas nori, kad ji padengtų ir dalį deficito. Šiuo metu dar nėra nutarta, ar deficitu pasirūpins Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Venecuelos skyrius, ar Venecuelos LB centro valdyba.

VALENCIJOS LIETUVIŲ JAUNIMAS jau mokosi lietuvių kalbos, ruošdamasis sekančiam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Lietuvių kalbos pamokas Valencijos jaunimui, šokančiam tautinius šokius, praveda šeštadieninei mokyklai Maracay mieste vadovaujantis mokytojas J. Kukanauza. Jis paruošia lietuvių kalbos kurso periodinius biuletenius, kiekvieną pamoką pradėdamas lengvais sakiniais ir palaipsniui pereidamas prie sunkesnių, nes jaunuolių lietuvių kalbos mokėjimas yra labai įvairaus lygio. Biuleteniai yra pardavinėjami visam lietuvių jaunimui Venecueloje ir yra susilaukę didelės paklausos. Venecueloje taipgi buvo paruoštas 20 pamokų lietuvių kalbos kursas pradedantiems, ypač tinkantis mišrių šeimų vaikams. VLB centro valdybos pirm. inž. Vl. Venckus P. Amerikos lietuvių kongrese šį kursą yra perdavęs PLB švietimo tarybai. Tikimasi, kad jis bus išleistas ir platinamas visose P. Amerikos lietuvių bendruomenėse.

Kolumbija

KUN. SIMAS BARČAITIS liepos 15 d. švenčia auksinę kunigystės sukaktį. Jis yra šakietis, gimęs 1895 m., baigęs Marijampolės gimnaziją, Seinų kunigų seminariją, kunigu įšventintas vysk. Antano Karoso 1923 m. liepos 15 d. Sukaktuvininkas nepriklausomoje Lietuvoje buvo vikaru keliose parapijose ir Sudargo klebonu. Pirmosios sovietinės okupacijos metais buvo suimtas, iš kalėjimo išėjo palaužta sveikata. Vokietijon pasitraukęs 1944 m., Kolumbijon atvyko ir Medelline apsigyveno 1949 m. Kai pramoko ispanų kalbos, vietinis vyskupas jį paskyrė didelės Medellino parapijos vikaru. Jis ir šiandien eina šias pareigas.

Brazilija

TYLIĄJĄ KATALIKŲ BENDRIJĄ anapus geležinės ir bambuko uždangų prisiminė Brazilijos TFP draugija, ginanti tradicijas, šeimą ir nuosavybę. Maldininkais užpildytoje Sao Paulo katedroje buvo atlaikytos iškilmingos ukrainiečių Rytų apeigų Mišios, tradicinius himnus giedant ukrainiečių chorui. Po Mišių buvo pagerbtas Lietuvos jaunimas, reikalavęs Lietuvai laisvės Kauno gatvėse. Lietuvių choras sugiedojo himną Aušros Vartų Marijai, o karinis orkestras sugrojo žuvusiems kariams pagerbti skirtą atsisveikinimo melodiją. Dalyvavo 24 pavergtų tautų atstovai, pasipuošę savo tautiniais drabužiais, su savo kraštų vėliavomis. Aikštėje prie katedros buvo priimta Portugalijos ūkininkų atgabenta Fatimos Marijos statula. TFP draugijos pirm. prof. Plinio Correa de Oliveira savo žodyje priminė iškilmės dalyviams, kad komunizmo grėsmė šiandien yra didesnė nei anksčiau, nes komunistai ima naudoti subtilesnes infiltracijos bei subversijos priemones. Šiuos jo žodžius jaunimas sutiko skanduojamais šūkiais: "Pergalę, pergalę Šventajam Kryžiui!", "Brazilija — taip! Komunizmas — ne!" TFP draugijos jaunimas nešė dvi dideles nuotraukas kardinolų Mindszenty ir Slipyj, nes juos laiko kovos prieš bolševizmą čempijonais. Procesija buvo užbaigta TFP draugijos Nekalto Prasidėjimo šventovėje vyskupo Castro Mayer suteiktu palaiminimu ir malda už pergalę prieš komunizmą pasauliniu mastu. Sekančią dieną pranešimą apie įvykius komunistinėje Kinijoje skaitė laisvosios Kinijos (Formozos) ambasadorius dr. Fu Sung-ču, pakviestas TFP draugijos, kurios nariai jam sukėlė ovacijas, kai jis užtikrino, kad kiniečių tauta priešinsis komunizmui ir kovos iki galutinės pergalės.

Australija

BIRŽELIO ĮVYKIŲ IR R. KALANTOS gyvybės aukos minėjimą Sydnėjuje birželio 10 d. surengė Tautos Fondo atstovybė Australijoje. Jis buvo pradėtas pamaldomis Šv. Joachimo bažnyčioje, kur Mišias laikė ir pamokslą sakė kun. P. Matūzas, pavadavęs susirgusį Sydnėjaus lietuvių kapelioną kun. P. Butkų. Ateitininkai, skautai ir ramovėnai pamaldose dalyvavo su savo vėliavomis. Giedojo muz. Br. Kiverio vadovaujamas "Dainos" choras. Oficialioji minėjimo dalis įvyko parapijos salėje. Jos scena buvo papuošta dviem tautinėm vėliavom su juodais gedulo kaspinais ir dail. Stasio Mantvydo nutapytu Romo Kalantos paveikslu. Pavaduodamas sergantį Tautos Fondo atstovybės Australijoje pirm. kun. P. Butkų, minėjimui vadovavo Jonas Kedys, taręs įvadinį žodį. Paskaitą "Pavergtos Lietuvos naikinimas" skaitė Julius Vėteikis, remdamasis visuomenininko nuovoka ir dokumentuotais faktais. Eilėraščius deklamavo: J. Aisčio "Pavergtoji" — G. Viliūnaitė, nežinomo autoriaus "Romas Kalanta" — O. Maksvytienė, V. Mykolaičio-Putino "Žuvusiems partizanams" — M. Kavaliauskienė, A. Skirkos "Ilgiuosi Tavęs" — D. Bartkevičienė. Programą užbaigė rinktinėmis S. Siniaus, J. Gudavičiaus, K. Kavecko, S. Sodeikos ir A. Vanagaičio dainomis vadovo muz. Br. Kiverio diriguojamas "Dainos" choras. Minėjimas buvo baigtas Tautos himnu. Dalyvių susilaukta apie 300, kurie Tautos Fondui suaukojo $220.

MAŽASIS DOVYDAS ŠUTAS, neturintis 5 pėdų augščio ir 12 metų amžiaus, išgarsėjo Geelonge kaip vienas talentingiausių krepšinio žaidėjų. Šios amžiaus grupės "Vyčio" keturi krepšininkai — D. Šutas, broliai Lipšiai ir V. Kymantas atstovavo Geelongo miesto rinktinei Viktorijos tarpmietinėse pirmenybėse ir laimėjo I vietą krepšinio varžybose. iki 12 metų amžiaus. Per 4 rungtynes Geelongo mažieji krepšininkai išsikovojo 143 taškus, kurių 81 rinktinei laimėjo D. Šutas savo tiksliais metimais. Dabar jis yra pakviestas į Viktorijos valstijos minėto amžiaus grupės krepšininkų rinktinę. Geelongo laikraštis "Advertiser" įsidėjo treniruočių nuotrauką, kurioje susitinka Dovydas su Galijotu — Dovydas Šlutas, 4 pėdų ir 9,5 colių, su Russel Riches, 6 pėdų ir 7 colių. Pastarasis prieš porą metų su Australijos krepšinio rinktine yra žaidęs užjūrio kraštuose. Mažąjį Dovydą šiuo metu yra ištikusi nesėkmė — mokyklos futbolo rungtynėse jis nusilaužė kairiąją ranką žemiau alkūnės. Treniruotėse jis dalyvauja ir laikraštininkam pozuoja su sugipsuota ranka.

NARŪNĖS "TRYS IR VIENA"

PRANYS ALŠĖNAS

Ši knyga parašyta be didesnio lyrinio atspalvio, nors vietomis stengtasi jo įmaišyti, ir gal su kiek perdaug genealogijos (bajorystės). Jeigu kas rašys apie minimus knygoje asmenis platesnes biografijas, tai šios knygos medžiaga, kaip anglas pasakytų, bus lyg "raw-material", nes tokių žinų-ž i n e l i ų netgi Liet. Enciklopedijoj nesama.

Prieš pradėdama aprašyti knygoje minimus asmenis, autorė šitaip rašo apie gana senus laikus, teigdama, jog tai netolima praeitis:

Kokia graži toji senovė! Paimkime, kad ir netolimą praeitį, porevoliucinius 1905 metų laikus. Mūsų aukštuomenės (bajorijos) buvo gražios šeimos tradicijos, paremtos aukštos moralės principais, su lietuvišku vaišingumu kiekvienam, aplankiusiam namus, neišskiriant nė pakeleivio ar ubago.

Kokius idealus ir dorovingas buvo jaunuomenės auklėjimas tiek lietuvių dvaruose, tiek ir menkoje ūkininko grytelėje. Ir kaip ramiai, be skubotumo slinko visas gyvenimas, pilnas paprastumo, romantikos, idilijos!

Tokios senųjų laikų bajorijos atstove J. Narūnė pristato rašytoją Gabrielę Petkevičiūtę. Ji baigė Tiškevičiaus dvare, Deltuvoje, trumpalaikius bitininkystės kursus, parašė net knygelę apie bites (deja, nebuvo išleista). Dėlto prie savo pavardės dar prijungė pseudonimą "Bitė". Kartais ji pasirašydavusi "Širšė" ar "Volungė".

Gabrielei Petkevičiūtei - Bitei knygoje skirta net 33 puslapiai. Jos genealogija pradedama Antanu Chadakausku, buv. prezidentienės Sofijos Smetonienės ir buv. min. pirm. našlės Jadvygos Tūbelienės tėvu, kurio vienintelė sesuo Malvina ištekėjusi už med. dr. L. Petkevičiaus, Gabr. Petkevičiūtės-Bitės tėvo. Toliau rašomą apie Gabrielės tėvą, jos brolius, vaikystę, pirmąją meilę, Puziniškio dvarą kaip apie lietuvių veiklos centrą, kur lankydavęsi Povilas Višinskis, P. Avižonis, Stp. Kairys, K. Bielinis, J. Paknys, prof. Jonas Jablonskis, Antanas Smetona, Andrius Bulota ir kiti.

Gabr. Bitė spaudoje pradėjusi reikštis 1891 m. Pirmoji jos korespondencija — "Varpo" 7 nr., užvardinta "Žinios iš Lietuvos". G. Petkevičiūtė-Bitė ir Julė Žymantienė-Žemaitė susidraugavusios ir rašiusios abi — sudėtinai, po kūriniais pasirašydamos "Dvi Moteri". Gabr. Bitę gyvenimas suluošinęs — įsimetė į nugaros kaulus džiova. Bet tai jos kūrybinių bei pedagoginių siekių nesutrukdė, tik sukliudė šeimos sukūrimą. Ji mirė sulaukusi gilios senatvės 1943 m. birželio 14 d., turėdama 82 m. amžiaus. Palaidota Panevėžio senamiesčio kapinėse.

Baliui Sruogai skirti 48 puslapiai. Pirmiausia — apie jo tėvus, tėviškę, mokslą pradžios mokykloje, revoliucinius metus (1904-5 m.), Balį gimnazistą, slaptą moksleivių laikraštį, apie Balį, jau skaitantį savo eilėraštį, Balį studentą.

1916 m. vasarą Balys išvažiavo į Ekaterinodarą (Kaukaze) ir apsčiai prisirašė to krašto legendų. Jo pirmas išspausdintas kūrinys "Deivė iš ežero" — Svanetų žemės legenda. B. Sruoga ją parašė Kaukaze. Tas veikalas pasirodė Lietuvoje 1919 m. Spaudoje gi reikštis B. Sruoga pradėjo 1912 m. Būdamas Petrapilyje, jis rašė eilėraščius, juos spausdino "Aušrinėje" ir kitur.

Pažintis su Vanda Daugirdaite pasibaigė vedybomis. Iš anosios tremties Lietuvon B. Sruoga grįžo 1918 m. pavasarį ir visu entuziazmu įsijungė į valstybės kūrimo darbą. Pirmiausia jis dirbo spaudos biure prof. A. Rimkos vadovybėje. Netrukus jis pradėjo redaguoti dienraštį "Lietuva" ir visa širdimi atsidavė satyros teatro "Vilkolakis" organizavimui. 1921 m. Balys Sruoga ir jo būsimoji žmona išvyko į Vokietiją gilinti studijų: Balys į Miuncheną, Vanda — į Berlyną. Apgynęs disertaciją "Lietuvių dainų poetinės priemonės" ir parašęs "Dainų poetikos etiudai", su filosofijos daktaro laipsniu grįžo į Lietuvą. Tai buvo 1924 m. Grįžo Lietuvon ir Vanda. Kovo mėn. jie susituokė. 1924 m. rudenį B. Sruoga buvo pakviestas dėstyti Kauno universitete, o jo žmona tęsė studijas, pasirinkusi istoriją. Balys su žmona buvo jau toks darnus junginys, kad jie abu bendru slapyvardžiu "Valys Dauga" parašė netgi nuotaikingą istorinę apysaką jaunimui: "Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus". Vanda Sruogienė gavo daktaratą Bonnos un-te. O toliau — baisus epilogas: 1943 m. B. Sruoga su kitais 48 Lietuvos įkaitais išvežtas į Stutthofo kacetą, iš kurio išlaisvintas atsidūrė Vilniuje ir mirė 1947 m. Palaidotas Rasų kapinėse.

Jurgiui Savickui skirta 32 psl. Tai rašytojas, beletristas, tapytojas, kultūrininkas — Žemaitijos sūnus. Dėsningai ėjęs diplomato pareigas, buvęs didelis estetas ir puikus rašytojas, bet nelaimingas ypač šeimyniniam gyvenime. Pirmoji žmona, nors labai graži, buvusi žydė ir kiekvieną penktadienio vakarą degdavusi šabasines žvakes. Dėlto Savickas nepriėštaravęs. Tik tada šeimyninis gyvenimas sugriuvęs, kai, jam nebūnant namuose, žmona pakrikštijusi pagal žydišką ritualą abu paaugusius sūnus. Tuomet jiedu išsiskyrė. Kita jo žmona buvo danė Inga. Ir toji buvo ištikima ir gera gyvenimo draugė, kol paties Savicko buvo geras gyvenimas. Kai pastarasis tapo bedarbiu, ir žmona danė jį paliko vienišo likimui jo prancūziškoj "Ariogaloj" (ūkelyje).

Rašytojas J. Savickas mirė staiga širdies smūgiu Hermitage klinikoje prieš pat Kalėdas 1952 m. gruodžio 22 d. Palaidotas Roquerbrune kapinėse.

J. Balčiūnui-Švaistui knygoje skirta 30 psl. Tai kūrybingas ir gabus rašytojas-romanistas, žurnalistas, nors jau baigęs 80 metų, bet dar drūtai besilaikąs Kalifornijoj. Iš po jo plunksnos išėję 17 atskirų knygų. O kuo jis nebuvo savam gyvenime? Trijų rūšių piemenėliu, revoliucionierium, zakristijonu, mokytoju, karininku, redaktoriumi, berods, staliumi, pabėgėliu Kaukaze. Grįžęs Lietuvon buvo savanoriu, augšt. karininkų kursų lektoriumi ir t.t.

Janina Narūnė, "TRYS IR VIENA". Jaunystės atsiminimai. Čikagos Lietuvių Dr-jos leidinys, 1972 m. Spaudė "Naujienų" spaustuvė, 1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, 171 psl. Kaina — nepažymėta.

Toronto tautybių savaitės — karavano metu Lietuvių Namuose buvo įrengtas "Vilniaus" paviljonas, kuriame buvo ir lietuvių išeivijos spaudos skyrius

Nuotr. S. Dabkaus

Mirė dainius, bet liko nemari poezija

Su didžiuoju mūsų tautos poetu velioniu Jonu Aisčiu atsisveikinant

PR. NAUJOKAITIS

1973 m. birželio 13 d. Vašingtone mirė poetas Jonas Aistis. Palaidotas birželio 16 d. Prisikėlimo kapinėse Vašingtone. Religines laidotuvių apeigas atliko kun. Tomas Žiūraitis, OP, ir kun. Leonardas Andriekus, OFM. Atsisveikinimo kalbas pasakė Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas, Antanas Vaičiulaitis ir Lietuvių Rašytojų Draugijos pirm. kun. L. Andriekus.

Visi literatūros vertintojai sutartinai pripažįsta, kad J. Aistis buvo vienas didžiųjų nepriklausomybės laikais išaugusių mūsų poetų. Jis priklausė antrajai pomaironinei poetų kartai, pasireiškusiai jau po Putino, B. Sruogos, F. Kiršos ir K. Binkio sukurtų naujovių. Jis įėjo į keturių savo kartos didžiųjų poetų — B. Brazdžionio, A. Miškinio, S. Nėries grupę ir mūsų poezijos keliuose įmynė gilias, išliekančias pėdas.

Jonas Aistis kelis kartus keitė savo pavardę ir prievardį. Jaunystėje jis buvo Jonas Aleksandravičius; pradėjęs reikštis poezijoje, vadinosi Jonu Kossu-Aleksandravičium, vėliau pavirto J. Kuosa Aleksandriškiu ar tik J. Aleksandriškiu. Tik Amerikoje pasirinko trumpą ir reikšmingą Jono Aisčio vardą, nuo 1952 m. tuo vardu vadinamas ir dokumentuose.

Jonas Aistis gimė 1904 m. liepos 7 d. Kampiškių dvaro kalvio šeimoje, A. Panemunės vlsč., Kauno apskr. Nuo 1907 m. Aleksandravičiai persikėlė į Rumšiškes. Šį miestelį J. Aistis ir laiko savo tėviške. Rumšiškių gamtovaizdis stipriai atsispindi J. Aisčio poezijoje. Mokėsi Kauno "Aušros" gimnazijoje (1919-27), literatūrą studijavo humanitarinių mokslų fakultete. Gavęs švietimo ministerijos stipendiją, literatūros mokslus gilino Grenoblio universitete Prancūzijoje (1936-40), ten pat 1944 m. apgynė disertaciją ir gavo filosofijos daktaro laipsnį. Dėl karo ir okupacijų negalėdamas grįžti į Lietuvą, 1944-46 m. dirbo Nicos archyvuose ir Paryžiaus bibliotekoje, 1946 m. atvyko į JAV. Čia iki 1952 m. Marijanapolio kolegijoje dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą. Tarp 1952-1958 m. gyveno Brooklyne ir dirbo Laisvosios Europos lietuvių skyriuje Niujorke, nuo 1958 m. iki mirties gyveno Vašingtone ir dirbo kongreso bibliotekoje. Keletą metų vargino sunki vėžio liga, kuri ir pakirto jo sveikatą.

* * *

J. Aistis buvo didžios erudicijos žmogus, labai plačiai apsiskaitęs. Nuo jaunystės mokėjo daug svetimų kalbų. Reiškėsi ne tik poezijoje, bet ir publicistikoje, literatūros kritikoje. Poezijoje ir santykiuose su žmonėmis buvo švelnus, kuklus, draugiškas, publicistikoje — drąsus, aštrokas, dažnai net pats sau prieštaraująs. Dalis Lietuvoje rašytos publicistikos surinkta knygoje "Dievai ir smūtkeliai". Amerikoje išleido knyga "Milfordo gatvės elegijos", kurioje originaliu ir drąsiu būdu gvildenamos lietuvių tautos išlikimo ir laisvės kovų problemos. Literatūros istorijai ir savoms kūrybos problemoms J. Aistis parašė atsiminimu knyga "Apie laiką ir žmones" (1954), laimėjusia Montrealio Akademinio Sambūrio V. Krėvės premija. Minėtini ir J. Aisčio redagavimo darbai: drauge su A. Vaičiulaičiu suredagavo "Lietuviu poezijos antologija" (1951), drauge su St. Zobarsku paruošė "Gabijos" literatūros metrašti (1954), parengė Lietuvos partizanu dainu rinkini "Laisvės kovu dainos" (1962), suredagavo Jurgio Baltrušaičio poezija ir parašė įvadą (1948). Tai vis literatūrinis palikimas. Tačiau milžino vardą J. Aisčiui suteikia jo gausus lyrinis palikimas.

J. Aisčio lyrikos palikimą sudaro 8 jo eilėraščių rinkiniai ir dar pluoštas vėliausių eilėraščių, išspausdintų dabarties lietuvių išeivių periodikoje. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo išleisti 4 J. Aisčio lyrikos rinkiniai: "Eilėraščiai" (1932), "Imago mortis" (1933), "Intymios giesmės" (1935) ir "Užgesę chimeros akys" (1937, valstybinė 5000 litų premija). Šie visi rinkiniai 1940 m. buvo sutelkti į rinktinę — "Poezija". Atrinktų J. Aisčio eilėraščių knygą 1948 m. "Pilnaties" vardu suredagavo B. Brazdžionis.

Išeivijoje išleisti J. Aisčio taip pat 4 rinkiniai sudaro antrąją lyrinio palikimo dalį. Tai: "Be tėvynės brangios" (1942), "Nemuno ilgesys" (1947), "Sesuo buitis" (1951, "Aidų" žurnalo premija), "Kristaliniam karste" (1957). Periodikoje išspausdinti fragmentai iš eilėraščių ciklo "Mano gimtinės giesmė". J. Aistis rinko medžiagą ir kaikuriuos fragmentus jau rašė didelei beletristinei epopėjai, turinčiai atvaizduoti prūsų tautos likimą. Visi J. Aisčio 8 eilėraščiu rinkiniai yra "Romuvos" lei dyklos išleisti vienoje puošnioje knygoje, pavadintoje "Poezija" (1961).

* * *

Pirmasis eilėraštis "Gegutėlė" buvo išspausdintas 1927 m. "Ateityje". Netrukus J. Aistis įsijungė į literatūros žurnalo "Pjūvis" kolektyvą, ir pirmame numeryje buvo išspausdintas pluoštas jo eilėraščių kartu su Petro Juodelio straipsniu, nagrinėjančiu jauno poeto J. Aleksandravičiaus poeziją. Jau prieš pirmojo rinkinio išleidimą J. Aistis buvo susidaręs žinomo poeto vardą. Jo rinkiniai buvo kritikos ir skaitytojų sufikti palankiai. Ypač J. Aisčio poeziją pamėgo jaunimas — studentai ir vyresnių klasių moksleiviai. J. Aisčio poezijoje jaunimą traukė nuoširdus intymių jausmų išsakymas ir skambi, originali forma. Jau "Eilėraščių" rinkinyje iš karto pasireiškė beveik visi būdingi J. Aisčio lyrikos bruožai: giliai, asmeniškai išgyventas Lietuvos peizažas, širdimi liečiamos tėvynės problemos, graudi, kupina nenumaldomo sielvarto gaida. Skausmingom nuotaikom išreikšti poetas pasikviečia net gerai pažįstamus pasaulinėje literatūroje personažus, kaip karalių Lyrą, Ofeliją. Liūdnojo veido riterį ir kitus. Graudulio gaida J. Aisčio poezijoje turi gilesnes šaknis, išplaukia iš paties lietuviško peizažo, iš amžiais susidėsčiusios buities. Poetas jaučiasi suaugęs su šilais, su nykiomis platumomis, su tyla, su liūdnais saulėleidžiais, su graudžia liaudies daina. Tačiau tas graudulys nėra pesimistiškas — jis net laime žada. Pro asmeninius jausmus poetas sugeba pažvelgti ir į degančius tautos reikalus, juos jautria širdimi išgyventi.

J. Aisčio poezijos rinkiniai buvo kažkas naujo mūsų poezijoje: ir savo motyvais, ir kalbėjimo tonu, originalia eilėdara, atausta aliteracijomis, asonansais, lengvai tekančia ritmika. Antrasis rinkinys "Imago mortis" buvo sutiktas su visišku poeto pripažinimu, pateko net į dešimties parinktų gražuoliu skaičių. Nors premiją laimėjo ketvirtasis r i n k i n y s "Užgesę chimeros akys", bet J. Aisčio subtiliosios lyrikos viršūne laikytinas trečiasis rinkinys "Intymios giesmės".

Išeivijoje išleistuose pirmuosiuose dvieiuose rinkiniuose J. Aistis atlieka ir patriotinę pareiga kalbėti apie pavergtos tėvynės likimą. Ir čia jis nuoširdus ir vaizdingas, tik asmeninį intymumą pakeičia logika ir vedamoji mintis. Dviejuose paskutiniuose rinkiniuose J. Aistis vėl atgauna intymiąją gaidą, bet jau nepasiekia "Intymių giesmių" subtilumo. Ir tematika čia kiek abstraktesnė, ne tiek surišta su nuostabių spalvų lietuvišku peizažu, koks buvo ankstyvesnėje jo lyrikoje.

J. Aistis savo stipriausiuose posmuose pasireiškė kaip nuostabiai didelis subtilios poezijos talentas. Jis pirmas su tyra emocija nusileido į lietuviško peizažo gelmes ir ten atrado gaivius šaltinius. Jis sugebėjo intymų jausmą sujungti su tautos buities problemomis, tiesiog stichiškai paskęsti per amžius susidėsčiusiame tautos charakteryje, jos psichiniuose bruožuose. Ir mokėjo prabilti tokiu tonu, kurį galime pavadinti kalbėjimu iš širdies į širdį.

Susintetintą J. Aisčio lyrikos vaizdą gana tiksliai nusakė B. Brazdžionis "Pilnaties" įvado žodyje. Čia drįstame tą aptartį pakartoti:

Dėl to jam vakarė tyla kužda, metai nušlama dejavimais, svirtis kryksčia, lyg gervė, dėl to jis girdi, ką pušys porina, kaip aidi paklydęs gervių sielvartas, kaip smilgos aikčioja ir kaip čiobreliai verkia, kaip pusnynais arkliai neša sidabrinį varpelių džiugesį; jis regi, kaip po lietaus prasikala žolytės laiškas, kaip lyg votys, verias sopulingos platumos, kaip sode sniegas krinta kąsniais, kaip laužo obelys rankas, kaip sužydi riešutas pro sniegą, kaip žaliais laukais ir linksmais berželiais žydram danguj gėrisi pats Dievas; jis girdi, kaip didžiu džiaugsmu virpa dangaus mėlynė, kaip medžiai šermenų giesmes gieda ir kaip vargonais gaudžia girios . . . — Išsiveržadamas iš tradicinės klasikinės — maironinės mūsų eilėdaros, savo ritmu ir rimais, asonansais ir aliteracijomis Jonas Aistis sukuria tokią žodžių ir garsų muziką, kokios neturėjo vokiečiai savo poezijoj iki Rilkės, prancūzai iki Mallarmė . . . — Yra ištisų eilėraščių, posmų ar eilučių, kurios tik vienam Aisčiui charakteringos žodžių derme ir skambesiu, nuotaika, tonu, spalva ir elegancija, nekalbant jau apie turinį bei vaizdą" ("Pilnatis", 152 p.).

* * *

Kiekviename J. Aisčio rinkinyje rastume išskirtinų eilėraščių. Daugelio atmintin įsirėžę yra "Šilainė", "Karavanas", "Karaliaus šuo", "Apie rudenį ir šunį", "Pastoralė", "Lopšinė", "Šv. Sebastijonas", "Draugystė", "Katarsis", "Fedra" ir daugybė kitų.

J. Aisčio lyrika gimė poeto sielos jautrumui su tikrove susilietus. Tas susilietimas dažniausiai yra skausmingas, žadinąs visą gamą stiprių jausmų ir gilių susimąstymų, keliąs nenumaldomą gėlą ir bekraštį liūdnumą. J. Aistis savo lyrikoje visa aprėpia savo žvilgsniu, nudažo savo nergyvenimu: ir tautos likimą, ir savo asmeninį gyvenimo kelią, ir poeto pašaukimą, ir bendraji betkurio žmogaus likimą. Toks J. Aistis yra visoje savo kūryboje. Aštuoni eilėraščių rinkiniai rodo kaikurį poeto santykių su tikrove kitimą, bet visur jo požiūris lieka grynai asmeninis, o jo forma — kristališkai tyra, vaizdi, muzikali, susijusi su miniatūriniu gamtos pasauliu, su debesėliu ižu, su žiogeliu menuetu, su konvulsingai mirštančiu vakaru, su mėlyna šilo juosta.

Tame asmeniniame poeto santykyje bei subtilume ir glūdi J. Aisčio lyrikos jėga ir didybė. Tuo atveju jis nepamėgdžiojamas, nepakartojamas. Stovėdami prie ka tik supilto poeto kapo, jau dabar galime pasakyti, kad J. Aisčio sukurti lietuviškos lyrikos lobiai yra milžiniško dydžio ir neįkainojamos vertės.

VYTAUTAS ČĖSNA

Niekas manęs nesutiks

Niekas manęs nesutiks —
Ilsisi, miega naktis,
Bežvaigždė naktis
Manęs nesutiks . . .

Grįžtam naktį į uostą,
Laivo vardo mergaitė nešauks,
Grįžkim jūra —
Ir tu miegi, jūra? . . .

Niekas manęs nesutiks —
Ilsisi, miega naktis,
Bežvaigždė naktis
Mane pasitiks . . .

Vilkaviškis, 1944

Lietuvių meno paroda Vašingtone

Paroda rengiama ryšium su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimu, kuris įvyks Vašingtone rugpjūčio 30 — rugsėjo 2 d.d. Jos rengimu rūpinasi komisija: Dalia Lukienė, Vida Zubkienė ir Algis Žemaitis. Jau susitarta su Corcoran meno galerija, kur paroda vyks nuo rugpjūčio 10 iki rugsėjo 5 d. Bus išstatyta daugiau kaip 80 lietuvių dailininkų darbų, kurie užims tris didelius galerijos kambarius pirmame augšte.

Corcoran meno galerija yra vienas žinomiausių meno muzėjų Vašingtone. Prie jos veikia ir meno mokykla. Jos rūmai yra pačiame miesto centre, vos kelios gatvės nuo Baltųjų Rūmų.

Apie lietuvių meno parodos rengimą D. Lukienė pareiškė: "Su galerijos vadovybe buvo jau šią žiemą pradėta tartis dėl lietuvių dailininkų darbų parodos. Galutinai buvo nuspręsta išstatyti nedaugiau kaip 12 lietuvių dailininkų darbų, parenkant 6 tapytojus ir 6 grafikus, neliečiant kitų meno sričių".

Galerijos vadovybė iš pristatytų dailininkų pasirinko šiuos tapytojus: Adomą Galdiką, Zitą Sodeikienę, Kazį Varnelį, Vytautą Virkau, Viktorą Vizgirdą, Kazimierą Žoromskį; grafikus: Vytautą Igną, Vytautą Jonyną, Ireną Mitkutę, Viktorą Petravičių, Romą Viesulą ir Dalią Aleknienę.

D. Lukienė pažymėjo, kad galerijos direktorius Roy Slade, atrinkdamas šiuos dailininkus, siekė ne tik įvairumo išraiškoje, bet ir apjungimo įvairaus amžiaus bei įvairių meno krypčių lietuvių dailininkų, gyvenančių Amerikoje.

Lietuvių meno paroda yra įtraukta Corcoran galerijos vasaros parodų tvarkaraštin, kuriame rašoma: kad ji bus įvairi stiliais bei temomis ir atskleis lietuvių dailininkų kūrybingumą.

Šiuo metu baigiamas rengti parodos katalogas, kuris bus pavadintas "Twelve Lithuanian Artists in America".

PLB seimo metu Corcoran galerijos patalpose ruošiamas priėmimas rugpjūčio 31 d. j. v.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

PROF. ALDONA AUGUSTINAVIČIENĖ, viešnia iš Klevelando, skaitė paskaitą "Jurgio Gliaudos kūryba" Santa Monikos moterų klubo salėje. Plačiau ji palietė keturis romanus — "Namai ant smėlio", "Delfino ženkle", "Liepsnos ir apmaudo ąsočiai", "Sikšnosparnių sostas", akcentuodama romanų plotį, personažų gausumą bei įvairybę. Prelegentė pabrėžė autoriaus dėmesį moteriai ir net teigė, kad J. Gliauda moteris savo romanuose yra užkėlęs ant pjedestalo. J. Gliaudos veikaluose atsispindi amžinoji filosofija, sprendžiant žmogaus santykius su Dievu, su tauta ir su žmogumi. Jieškojimas atsakymų į šiuos klausimus jo romanams užtikrina ilgalaikį aktualumą bei populiarumą. Prof. A. Augustinavičienė dėsto prancūzų literatūrą ir vokiečių kalbą Klevelande, uršuliečių kolegijoje, garsina lietuvių literatūros kūrinius akademiniuose renginiuose. Ji patarė išversti į anglų kalbą J. Gliaudos romanus "Delfino ženkle", "Liepsnos ir apmaudo ąsočiai", "Sikšnosparnių sostas", nes vertimų pageidauja amerikiečiai, supažindinti su jų siužetais ir idėjomis. Paskaitą surengė Santa Monikos lietuvių klubas, vadovaujamas valdybos pirm. dr. A. Milaknio.

ZENTA TENISONAITĖ-HELLEMANS, gyvenanti Belgijoje, yra paruošusi flamų poezijos rinkinį lietuvių kalba ir lietuvių poezijos antologiją flamiškai. Dabar ji debiutavo su savo poezijos rinkiniu "Pavasaris ir aš", kuris buvo atspausdintas Nidos Knygų Klubo spaustuvėje Londone, Britanijoje.

ARGENTINOS DAILININKŲ PARODOJE "Club de la Estampa" Buenos Aires gegužės 18-31 d. d. dalyvavo dail. Lidija Kalibataitė-Pereira iš Berisso ir laimėjo garbės raštą. Mar del Platos parodoje ji vieną savo kūrinį yra pardavusi už 50.000 pezų. Šia proga to miesto dienraštis "El Dia" meno skyriuje palankiai įvertino berissietės dailininkės kūrybą.

M. DOBUŽINSKIO (1875—1957) tapybos, akvarelės darbų, piešinių ir teatro eskizų parodą Brooklyno Kultūros Židinyje surengė Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Niujorko klubas, vadovaujamas pirm. M. Žukauskienės. Dail. Č. Janušas papasakojo atsiminimų apie susitikimus su dail. M. Dobužinskiu, o P. Jurkus nušvietė jo reikšmę lietuvių menui. Žodį tarė ir velionies dailininko sūnus Vsevolodas Dobužinskis, parodon atvykęs su žmona M. Nainyte-Dobužinskiene. Paroda buvo pavadinta "Senąja Lietuva", nes jos 53 rodiniai daugiausia atskleidė Lietuvos vaizdus. Dail. M. Dobužinskio piešinį "Šaričių bažnyčia" varžytinėse už $250 nupirko dr. B. Paprockienė. Gauti pinigai paskirti Kultūros Židinio statybai.

LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ XX SAVAITĖ V. Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje, bus rugpjūčio 19-26 d. d. Jos bendroji tema — "Humanizmas — mūsų laiko problema". Paskaitas ir pranešimus skaitys: prof. dr. A. Maceina — "Žmogus kaip mūsų amžiaus rūpestis", kun. Br. Liubinas — "Lietuviškųjų studijų savaičių dvidešimtmetis", kun. dr. J. Jūraitis — "Egzistencialistinis žmogaus vaizdas", dr. K. J. Čeginskas — "Marksistinis žmogaus vaizdas", kun. A. Rubikas — "Krikščioniškas žmogaus vaizdas", V. Bartusevičius — "Humanizmas ir dabarties civilizacija", niujorkietis inž. A. Sabalis — "Lietuviškasis išeivijos jaunimas", dr. A. Gerutis — "Žmogaus teisės Sovietų Sąjungoje", A. Balandaitė-Broeland — "Švedija ir Lietuva", A. Pranskūnas — "Britanijos lietuviai", prof. dr. J. Eretas — "Valančiaus šviesa už marių", dr. J. Grinius — "Vydūnas ir Putinas tarp Lietuvos humanistų", kun. dr. V. Kazlauskas — "Lietuvių viltys išsilaisvinimo teologijos šviesoje". V. Natkevičius — "Žmogus Aisčio kūryboje". Savaitės vedėju bus dr. J. K. Čeginskas iš Švedijos. Programą papildys tradicinė "Tėvynės valandėlė". Dail. A. Krivickas suorganizuos parodas: dvidešimties studijų savaičių nuotraukų, dail. E. Gaputytės piešinių, Vilniaus 650 metų sukakties, gintaro ir tautodailės. Savaitės metu taipgi bus rodomi lietuviški filmai. Rengėjai kviečia svečius iš JAV ir Kanados registruotis šiuo adresu: Alina Grinius, 8000 Muenchen-50, Diamantstr. 7, W. Germany. Tel. 0811-146519.

SOL. LILIJA ŠUKYTĖ, grįžusi iš sėkmingų gastrolių Argentinos sostinėje Buenos Aires į Bavarijos valstybinę operą Miunchene, sutiko savo dainų ir arijų koncertu papildyti Vasario 16 gimnazijoje rengiamą XX Lietuviškųjų Studijų Savaitę. Jos koncertas jubilėjinėje savaitėje bus rugpjūčio 21 d. vakarą.

JAUNIMO ŠVENTĖ Los Angeles mieste jau XVII kartą surengė O. Razutienės vadovaujamas LB jaunimo ansamblis, talkinamas Šv. Kazimiero parapijos šeštadieninės mokyklos mokinių ir jaunimo tautinių šokių grupės iš Santa Monicos. Programa buvo pradėta jungtinio choro dainomis ir užbaigta ištrauka iš Br. Budriūno operetės "Sidabrinė diena" (libretas — Anat. Kairio). Visa vidurinė jos dalis buvo skirta stilizuotiems ir tautiniams šokiams. Programai vadovavo dailės srityje pagarsėjusi Rasa Arbaitė. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas dr. J. Bielskis.

ESTRADINĖS DAINOS KONKURSE "Vilniaus bokštai-73" laureatų vardus išsikovojo Kauno dirbtinio pluošto gamyklos ansamblio "Oktava" sol. Svetlana Bagdonaitė ir Klaipėdos statybos tresto ansamblio "Žėrutis" sol. Adolfas Jarulis. Diplomus laimėjo: Šilutės kultūros namų ansablio sol. Tomas Balčytis, Siaulių statybos tresto ansamblio sol. Stanislavas Meškauskas, Panevėžio "Ekrano" gamyklos ansamblio sol. Rima Mongaudytė, Vilniaus filharmonijos ansamblio "Nemuno žiburiai" duetas — Onutė Karkauskaitė ir Tautvydas Bigotas. Konkurse dalyvavo jaunieji dainininkai, o jiems akompanavo Juozo Domarko diriguojamas didysis lengvosios muzikos orkestras. Kadangi konkursas buvo skirtas sovietų jaunimo festivaliui, jame buvo dainuojami kūriniai su didesniu ar mažesniu propagandiniu pamušalu.

SUOMIJOS AKADEMIJOS PREZ. O. GRANE kelias dienas viešėjo Vilniuje ir susipažino su lietuvių geografų ir geologų vykdomais Baltijos krantų bei dugno evoliucijos tyrimais. Svečias — Vilniuj leidžiamo tarptautinio metraščio "Baltica" benradarbis ir narys Baltijos jūros tyrimo komisijos, kurios pirmininkas yra Lietuvos Mokslų Akademijos geografijos skyriaus fizinės geografijos sektoriaus vadovas prof. V. Gudelis.

LIAUDIES MENO DRAUGIJOS tapytojai surengė Vilniaus 650 metų sukakčiai skirtą seminarą "Vilnius senasis, Vilnius naujasis" ir savo darbų parodą birželio 29 d.

VILNIAUS KOMPOZITORIŲ NAMUOSE viešėjo čekų kompozitorius ir pianistas, Prahos universiteto prof. Peteris Ebenas, atvykęs į savo kūrinių koncertą. Dvi sonatas fortepijonui atliko pats autorius, sonatą obojui ir fortepijonui — J. Rimas ir A. Banaitytė, kvintetą pučiamiesiems — fleitistas A. Armonas, obojistas J. Rimas, klarnetistas J. Černius, valtornistas A. Račkauskas ir fagotistas J. Slankauskas.

KUPIŠKIO KRAŠTOTYROS MUZĖJUS surengė grafiko E. Jurėno darbų parodą, kurios atidaryme dalyvavo ir pats dailininkas, kilęs iš šios apylinkės.

ŠIEMETINĘ ŽEMAITĖS VARDO literatūrinę premiją laimėjo Romualdas Granauskas už apsakymą "Vidudienio dalgis", paskelbtą žurnalo "Jaunimo Gretos" 1972 m. 9 nr. Premija jam buvo įteikta Žemaitijos Užnėnų kaime, kur kadaise gyveno ir kūrė mūsų literatūros klasikė.

M. K. ČIURLIONIO III tarprespublikinis pianistų konkursas įvyko Vilniuje birželio 14-24 d. d. Jame dalyvavo 18 jaunųjų pianistų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Gudijos ir Moldavijos. Į antrąjį konkurso ratą pateko 7 pianistai, į trečiąjį — 4. Dainiaus Trinkūno vadovaujama vertintojų komisija I premijos nutarė neskirti, pasitenkindama viena II premija ir dviem III premijom. Jos paskirtos: II premija — Vilniaus konservatorijos IV kurso studentui Robertui Bekioniui, III premijos — Minsko muzikos mokyklos dėstytojai Anai Rabinovič ir Rygos J. Medinio muzikos mokyklos IV kurso studentei Olgai Moskoljonovai. Garbės raštu buvo apdovanotas Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos abiturientas Arunas Šlaustas. Specialių prizų susilaukė: jauniausia konkurso dalyvė Irina Lunkevič iš Moldavijos, vilnietis Robertas Bekionis — už geriausią M. K. Čiurlionio kūrinių atlikimą, estaitė Ana Sarap — už savičiausią kūrinių atlikimą konkurse. M. K. Čiurlionio pianistų konkursai buvo pradėti rengti Vilniuje 1965 m. tik lietuviams. Pirmajame konkurse laureato vardą išsikovojo Augustinas Maceina. Į antrąjį konkursą 1968 m. buvo pakviesti jaunieji pianistai ir vargoninninkai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Gudijos ir Moldavijos. Pianistų laureate tada tapo vilnietė A. Juozapėnaitė, vargoninninkų — vilnietis B. Vasiliauskas.

PAMINKLŲ KONSERVAVIMO INSTITUTE įvykusiame Lietuvos Architektų Sąjungos narių susirinkime buvo aptartas Vilniaus senamiesčio rekonstrukcijos projektas, kurį paruošė instituto kolektyvas, vadovaujamas architekto A. Pilypaičio. Projekto recenzentais buvo architektė A. Švabauskienė ir architektūros mokslų kandidatas A. Tupinis. Diskusijose dalyvavo architektai A. Nasvytis, I. Daujotaitė, Vaclovas ir Vytautas Balčiūnai, architektūros mokslų dr. J. Baršauskas ir technikos mokslų dr. V. Šeštokas.

ŽEMAITIJOS KAIMIŠKŲ KAPELŲ tradicinė šventė "Žemaitiškas smuikelis" buvo surengta Naujosios Akmenės kultūros namų salėje. "Žemaitiško smuikelio" prizus laimėjo E. Lukavičiaus vadovaujama Mažeikių rajoninių kultūros namų kapela ir Akmenės rajono Dabikinėlės kultūros namų kapela su vadovu K. Miliorium. Šventės programą atliko konkurso laimėtojai, Akmenės rajono chorai, pučiamieji orkestrai ir šokėjai. Dėmesio centre buvo "Siandien linksmos pabaigtuvės" ir "Mūsų sveteliams valio!" Šventėje taipgi dalyvavo svečiai iš Latvijos ir Gudijos — Jelgavos miesto dūdų orkestras ir Pinsko miesto hidromelioracijos technikumo klubo "Fakelas" savivieikininkai.

V. Kst.

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ....9.30 - 1

MOKA:
už termininius indėlius —
dvejų metų 7½%
vienerių metų 7%
už taupomąsias (savings) s-tas 6¼%
už depozitų-čekių sąskaitas....5¾%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
nekiln. turto iki $50.000.....8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W. **Tel. 534-9286**

BLOOR — SIX POINTS, mūrinis šešių kambarių namas, įrengtas rūsys, didelis gražus sklypas. Garažas su privačiu įvažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti $8-9.000.
PERRY SOUND, labai gražioje vietoje, netoli ežero 100 akrų žemės, per kurią teka upė. Maždaug 20 akrų tinkama naudojimui. Likusi dalis apaugusi medžiais. Nuo Toronto 130 mylių. Prašo $12.900.
RONCESVALLES — HOWARD PARK, komercinis pastatas; krautuvė tinkama betkokiam verslui ir 5 kambarių butas. Namas labai gerame stovyje, vieta dviem garažam. Įmokėti apie $20,000.
GLENLAKE AVE., — INDIAN GROVE, mūrinis 5 kambarių vienaaugštis, vandeniu-alyva šildomas. Gražūs, skoningai dekoruoti kambariai. Garažas su plačiu privažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti apie $20,000.
BLOOR — INDIAN RD., netoli Lietuvių Namų, 14 kambarių, trys butai su atskirais įėjimais. Penki dideli ir gražūs kambariai pirmame augšte. Vandeniu-alyva šildomas. Du garažai su privačiu įvažiavimu. Įmokėti apie $25,000. Viena atvira skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE
Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.
Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ
ARNOLD'S MEAT MARKET
259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. (Warden & Ellesmere) **Tel. 445-6031**
Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC
NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

EXTRA REALTY LTD.
386 RUSHOLME RD., TORONTO 4 TEL. LE 1-1161

PRIE 26 KELIO, arti Wasagos, gazolino stotis, parduotuvė ir garažas automobiliams taisyti. Skubus pardavimas.
JANE — ANNETTE, 3 butų apartamentas, plytinis, 16 metų senumo, atskiras, privatus įvažiavimas.
BLOOR—INDIAN RD., 18 kambarių per 3 augštus, 3 virtuvės ir prausyklos, 2 garažai, privatus įvažiavimas.
J. KUDABA Namų telefonas 783-2105

Ateitininkų žinios

Rytinio pakraščio moksleivių ateitininkų stovykla rengiama rugpjūčio 12-26 d.d. Neringos stovyklavietėje Vermonte. Programą sudarys ideologinė dalis, lietuviškos dainos, šokiai, tautodailė, sportas, maudymasis, įvairūs kiti užsiėmimai. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į jaunučius ir jaunesniuosius moksleivius, kad jų programa ir interesai nepasimestų vyresniųjų šešėlyje. Raginame visą rytinio pakraščio jaunimą ir ateitininkus iš tolimesnių vietovių kuo anksčiau registruotis, užpildant registracijos blankus. Šie lapai gaunami Moksleivių Ateitininkų Sąjungos rytų apygardoj, 214 Eldert Lane, Woodhaven, New York 11421. Tel. 212-647-6294. Iki greito pasimatymo Neringoje! **MAS rytų apygarda**

Skautų veikla

• XI-toji Romuvos stovykla pradedama šį šeštadienį, liepos 14, ir baigsis liepos 29 d. Stovyklos viršininkas — s. P. Butėnas, sesių pastovyklės viršininkė — s. D. Keršienė, dvasios vadas T. v. s. St. Kulbis, SJ, ūkio virš. A. Grybas.

• Į III pat. l. išlaikė egzaminus šios "Šatrijos" tunto skautės kandidatės: R. Simanavičiūtė, L. Skėmaitė ir S. Dūdaitė. Įžodis bus Romuvoje liepos 22 d.

• V. ir L. Mačioniai padovanojo "Šatrijos" tuntui palapinę. Nuoširdus ačiū.

• Į LSS jubilėjinę stovyklą rugpjūčio 19-29 d.d. Beaumont, Ohio, iš Toronto važiuoja 60 skautų-čių dviem autobusais, prie kurių prisijungs ir Hamiltono skautės. Pasiimti lovytes ir, jei kas turi, savo palapines. Matracus galima bus išsinuomoti stovyklavietėje už $10. Apie asmenines palapines pranešti tuntininkams. Važiuojama bus sekmadienį, rugpjūčio 19 d. Č. S.

Federacinis parlamentas 165: 23 balsų santykiu patvirtino pajamų mokesčių sumažinimą gamyklų pobūdžio bendrovėms ir pagreitino mašinų amortizacijos atskaitymus. Šiemetiniai pajamų mokesčiai bendrovėms sumažinami nuo 49% iki 40%. Prieš šį įstatymo pakeitimą balsavo tik 23 NDP socialistų partijos nariai, nes jų vadas D. Lewis rinkiminiame vajuje smarkiai puolė vyriausybės "dovanas" didžiosioms bendrovėms. Iš tikrųjų ši nuolaida turi tikslą skatinti investacijas ir plėsti darbovietes, parūpinti daugiau darbų kanadiečiams. NDP socialistams pasisakius prieš nuolaidas bendrovėms, premjero P. E. Trudeau vyriausybei grėsė pralaimėjimas, bet ją išgelbėjo konservatorių vado R. Stanfieldo pasiūlytas kompromisas. Mokesčių sumažinimą bendrovėms bus galima peržiūrėti ir net atšaukti nauju balsavimu sekantį pavasarį, jeigu šio žingsnio specialia peticija pareikalaus 60 federacinio parlamento atstovų.

MEDUS — reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno:
30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534 - 0563

ATLIEKU GRINDŲ ATNAUJINIMO (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
Alfonsas LE6-2805.

ČESNAKAS — geras vaistas

Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

St. Catharines,Ont., sibirinių trėmimų minėjime neša vainiką prie Laisvės paminklo — Daiva Šetikaitė ir Krstna Kuraitytė Nuotr. S. Dabkaus

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJ

V. Butkus dalyvavo irklavimo lenktynėse — Griūnau regatoje. Vienvietės varžyboje jis laimėjo antrą vietą.

Jaunimo lengvosios atletikos rungtynėse Vilniuje L. Bakelytė pasiekė puikią pasekmę rutulio stūmime — 17 m.

Vilnietis V. Česiūnas kartu su savo partneriu J. Lobanovu dalyvavo baidarių regatoje Potsdame. Jiems čia nepavyko — telaimėjo antrą vietą. Pirmoji vieta atiteko rumunams.

Vilniaus lengvaatlečiai viešėjo Erfurte, kur turėjo draugiškas rungtynes su vietiniais lengvaatlečiais. Vilniečiams pavyko laimėti tik dvi pirmąsias vietas. J. Grigas buvo pirmas 1500 m. bėgime 3:54,4 ir A. Gedminas — 3000 m. bėgime 8:16,0.

Vilniuje viešėjo Erfurto šachmatininkai ir žaidė draugiškas rungtynes su vietos šachmatininkais. Pirmos rungtynės baigėsi lygiomis 4:4, o antras laimėjo vilniečiai 5,5:2,5.

S. A. LIETUVIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS įvyks rugsėjo 2 d. Vašingtone, D.C., PLB seimo metu. Varžybos vyks vyrų, moterų ir šiose prieauglio klasėse: jaunių A (16-18 m.), jaunių ir mergaičių B (14-15 m.), C (12-13 m.) ir D (žemiau 12 m.) klasėse. Dalyvių amžius varžybų dieną nustato jų klasifikaciją. **SALFASS**
Lengv. Atletikos K-tas

VYČIO ŽINIOS

Atviros golfo pirmenybės įvyko liepos 8 d. Georgetown golfo aikštyne. Karštoko oro nepabūgo 34 golfininkai, įskaitant ir p. Dargį iš Montrealio. A klasėje pirmą vietą laimėjo Vyt. Siminkevičius su 82 smūgiais. Toliau sekė A. Simanavičius 85, V. Ubeika 87 ir E. Astrauskas 87. B klasėje laimėtoju tapo Vincas Baliūnas su 89 smūgiais. V. Balsys (B) ir A. Supronas — po 90. Su išlyginamaisiais smūgiais geriausias buvo V. Balsys (I.) 60, Vincas Baliūnas 66 ir Vilius Sergautis 67. Jaunių klasėje pirmą vietą laimėjo V. Sergautis 90 ir antras buvo P. Sergautis su 91. Arčiausiai prie vėliavėlės vienu smūgiu primetė sviedinį A. Supronas, vienu smūgiu ir 3 smūgiais P. Sergautis. Ilgiausią smūgį šį kartą pasiekė S. Podsadeckis. Šios rungtynės taip pat jėjo ir į komandines varžybas. Vyčio šešių dalyvių komanda surinko 532 taškus, Aušros — 554.

Tarpusavio golfo turnyre dalyvauja iš viso 18 dalyvių ir jau sužaista eilė rungtynių. Šiuo momentu turnyre pirmauja L. Radzevičius su 13 taškų, toliau seka Vincas Baliūnas 11 ir P. Stauskas 10. Eug. Kuchalskis turi 8 t.

Antanas Siminkevičius išsikovojo teisę dalyvauti Ontario jaunių golfo pirmenybėse. Sunkų Markland Wood aikštyną kvalifikaciniame žaidime jis įveikė 78 smūgiais. A. S.

LONDON, ONT.

ALGIS PUTERIS balandžio 8 d. baigė Vakarų Ontario universiteto teisės fakultetą. Paskutinius trejus metus Algis praleido Londone, kur buvo stipriai ir energingai įsijungęs į bendruomeninį, kultūrinį ir meninį lietuvybės darbą. Jo iniciatyva buvo įsteigtas "Aušros" kultūros klubas, platinęs ir puoselėjęs lietuvišką žodį spauda ir meniniais - sceniniais pasirodymais. Algis gyvai reiškėsi studentų ir jaunimo veikloje. Antrajame pasaulio lietuvių jaunimo kongrese jis dalyvavo kaip Londono atstovas, o dabartiniu laiku eina pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovo pareigas. Jis visą laiką aktyviai dalyvauja studentų ateitininkų organizacijoje. Pastaruosius dvejus metus Algis sumaniai ir stipriai reiškėsi Londono Lietuvių Bendruomenės valdybos vicepirmininko pareigose, o ir dabar, reikalui esant, eina ryšininko pareigas krašto valdybos posėdžiuose. Studentų eilėse jis vis pirmavo, o universiteto ribose ėjo teisės fakulteto senatoriaus pareigas. Tikime, kad Algio iniciatyva išjudinta jaunimo veikla klestės. Londoniškių širdyse Algis visada liks savas.

B. K.

SUDBURY, ONT.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS valdyba š. m. liepos 22, sekmadienį, 1 v. p. p., V. M. Gudriūnų vasarvietėje "White Tail Lodge" rengia įdomią šių metų gegužinę. Tikimės, kad tautiečiai visuomet buvę lietuviškai vieningi, šį kartą mūsų neapvils, patys dalyvaus ir pasikvies svečių. Lauksime. Valdyba

SEKANTI LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ir "Geležinio vilko" klubo tradicinė lietuvių spaudai paremti gegužinė įvyks rugpjūčio 12 d., 1 v. p. p., Petro Jutelio vasarvietėje — "Baravykas", prie French River skaidriųjų vandenų. Tikimės, kad tautiečiai gausiai dalyvaus, pasikvies svečių, paremdami šį ypatingai svarbų reikalą.

Apylinkės ir "Geležinio vilko" klubo valdybos

BALTIEČIŲ FEDERACIJOS gegužinė - Joninės buvo surengta V. Gudrūno vasarvietėj šeštadienio ir sekmadienio dienomis. — Žuvautojų ir medžiotojų klubas "Geležinis vilkas" liepos 1 d. surengė pirmąją šių metų gegužinę Petro Jutelio vasarvietėj "Baravykas". Joje dalyvavo daug French River vasarojančių lietuvių iš Toronto ir Hamiltono. — M. Čebatorienė su Rūtele ir Jonuku išskrido penkiom savaitėm atostogų į Suvalkų trikampį, o drauge su jais ir Magdutė Stepšytė. — Dr. Romo J. ir Danguolės Račinskų namuose jų iniciatyva buvo suruoštas staigmenos būdu Marijonos Kriaučeliūnienės gimtadienio pobūvis, kuriame dalyvavo gražus būrys artimųjų draugų, ir buvo įteikta vertingų dovanų.

K. A. S.

Vancouver, B.C.

LIETUVIŲ MEDŽIOTOJŲ IR MĖSKERIOTOJŲ KLUBAS "BEBRAS" birželio 24 d. surengė tradicinį Joninių paminėjimą. Oras tą dieną pasitaikė lietingas, bet tas dalyvavusių entuziazmo nemažino. Erdviose Leonardos ir Jono Macijauskų patalpose susirinko, kaip įprasta, gražus dalyvių skaičius. Iš toliau atvykusių buvo žinomas Port Alberni sportininkas-žuvautojas Algis Šimkus su žmona. Nepajutom, kaip greit prabėgo laikas, dainų ir šokių paįvairintas. Skirstėmės su viena mintim: pagerbėm ne tik gražią tėvų tradiciją, pagerbėm ne tik savo Jonus, bet ir turėjome progos užmegzti naujų pažinčių bei atnaujinti senas. Daugiau tokių pobūvių "Bebre"!

Pirmoji žuvavimo išvyka į Paradise ežerą šiemet nelabai pasisekė. Anot klubo parengimo vadovo B. Vileitos žodžių, vietoje žuvies pagavome baltą mešką. Paradise ežeras yra apie 200 mylių nuo Vankuverio ir yra labai augštai kalnuose. Per naktį prisnigo tiek sniego, kad vietoje meškerės prireikė slidžių.

Liepos 15 d. klubas rengia išvyką į gamtą. Visi prašome atsilankyti į prie Amerikos sienos esantį Peace-Arch parką. Jieškokite stalų su lietuviškom vėlavėlėm. Tikimės, kad šis gražus gamtos kampelis sutrauks nemažai tautiečių tiek iš Kanados, tiek iš Amerikos pusės. V. S.

GRAFTON, ONT.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju už surengtas vaišes ir brangią dovaną mano vardo dienos proga. Ypatinga padėka rengėjams J. E. Puodžiukams, broliui ir brolienei A. U. Kartavičiams. Nuoširdus ačiū ir visiems dalyvavusiem bei prisidėjusiem: Z. T. Zaleckiams, P. Z. Styroms, P. Tumpai, J. Cickevičiui. M. Šumauskui, V. Astrauskui, V. T. Gražuliams, J. O. Inčiūroms, A. G. Senkams, A. V. Buteikiams, A. Buožienei, J. E. Freimanams, Gay Hunter, G. Butzer, P. Blow, R. Kartavičiui, D. Puodžiukaitei, dr. Ed. Puodžiukui.

Visiems nuoširdžiai dėkingas — **Jonas Kartavičius**

Saugesniam vasaros sezono važiavimui patikrinkite savo automobilius pas
AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.
ir **Bloor Autorite Garage,** 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
Atliekame visus autovežimių mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. **Savininkas FRANK PETIT**

A. J. MORKIS Realtor • Sąžiningas patarnavimas. • Parūpiname mortgičius
perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.
1082 Bloor St. W., Toronto 4, Ontario
Telefonai 534-8459; 233-5996

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

BLOOR — ALHAMBRA, 3 butų atskiras mūrinis namas su atskirais įėjimais, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu - alyva šildomas, 2 atskiri sklypai, dvigubas garažas, apie $25.000 įmokėti ir viena atvira skola; visai netoli Lietuvių Namų.

ST. CATHARINES, 75 akrų vynuogių bei kitų vaisių ūkis, visai prie St. Catharines, miesto vanduo, visi pastatai bei įrengimai puikiame stovyje, virš $20.000 metinių pajamų, visai arti nuo naujos namų statybos (subdivision), trumpu laiku galima padaryti daug pinigų parduodant statybai; apie $60.000 įmokėti, viena atvira skola iš 8%. Investuotojai nepraleiskite geros progos!!!

GEORGEN BAY, 100 akrų su dviejų butų vasarnamiu, privatus kelias iš plento, apie 1.000 pėdų privataus ežero kranto, 85 mylios nuo Toronto, apie $50.000 įmokėti, tinka privačiam arba komerciniam naudojimui.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie $15.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

Al. GARBENIS Namų tel. HU 9-1543
Pr. KERBERIS Namų tel. LE 5-1584

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA	IMA
5¾% už depozitus	
6% už šėrus	8% už asm. paskolas
6% už taupymo s-tas	
7% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7½% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — virš šešių milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** iki 75% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.
Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.
• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •
R. Stasiulis Tel. 249-7691 Namų — 241-5181
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų
FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

DANISH CUSTOM FURNITURE
BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED
25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO Tel. 535-1258
• Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami •
• Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai •
• Silkės ir rūkyta žuvis • Švieži ir kepti paršiukai •
• Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena •
• Importuoti maisto gaminiai •
• —— UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —— •
• —— NEMOKAMAS PRISTATYMAS —— •

Balio Maskeliūno
DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

NATŪRALAUS MAISTO KRAUTUVĖ
Utopia-Organic Natural Foods
Savininkai — Izidorius ir Anelė Gataveckai
1558 Bloor St. W. (priešais Lietuvių Namus), Toronto 9, Ont.
Krautuvės tel. 537-3862 • Namų tel. 535-0164
Lietuviški sūriai, medus, visokių rūšių duona, vitaminai, šviežia morkų sunka, natūrali kosmetika, sveikatos knygos ir daug kitų dalykų

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE
SPECIALŪS GAMINIAI KAS SAVAITĘ
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR STREET WEST (PRIEŠ KEELE POŽEMINIO STOTĮ)
YORKDALE SHOPPING CENTRE • FAIRVIEW MALL (SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

CLEAR-VISION
Tel. 532-7733
— TV-HI-FI —
Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai.
Prieinamos kainos.
1613 DUNDAS Street West

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, **tel. 279-4371**)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo apartai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Mechaninis automašinų taisymas, sąžiningas patarnavimas
Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College)
Savininkas FRANK PETIT Tel. 531-1305
Autorite sales and service, 1636 Dundas Street West
Parduodami automašinų radijo priimtuvai, padangos ir kt. reikmenys

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

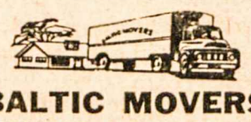

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

SKAITYTOJAI PASISAKO

GARSAI IŠ "VARPO"

Toronto "Varpo" choro dvidešimtmečio koncertas ir banketas nuskambėjo puikiai. Choristai buvo ypač patenkinti jiems globėjų surengtomis iškilmėmis - banketu, nors publikai, geriau patiko pirmoji iškilmė-koncertas. Negalime skųstis: dainuojame savo tautiečių reikalams ir esame už tai pakankamai įvertinti. Ypatingai gali didžiuotis tie veteranai, kurie jau du desėtkus metų išdainavo ir dar nepavargo. Tačiau jaunesnieji arba tie naujesnieji balsai dažnai keičiasi, neišbūna nė poros metų, "kvitina" net pakankamai nesusipažinę su choru. Atrodo, ne be reikalo sakoma, kad senesnieji turi daugiau kantrybės ir jautrumo lietuviškai veiklai.

Veltui rašomi spaudoj paraginimai, nedaug padeda ir asmeninis "vajus" prikalbint vieną kitą panaudot savo balsą geram tikslui.

"Varpui" teko jau keletą kartų keisti ir chorvedžius. Aišku, ir tai kenkia, ypač pradžioje, kai reikia prie naujo priprasti. Pasitaiko ir taip, kad mes mėginame siūlyti sau patinkamus dalykus į jo numatytą repertuarą. Tai dažnai sudaro nemalonumų vienai ir kitai pusei. Aišku, maestro turi teisę pasirinkti ką jis nori, bet ar nebūtų daugiau naudos, jei nebūtų atstumti ir vienaip ar kitaip aptarti pačių choristų pasiūlymai?

Nepaslaptis, pasitaiko ir tokių choristų, kurie užmiršę, kad neturi didesnio patyrimo už chorvedį arba gal ir visai muzikos nestudijavę, drįsta viešai jį kritikuoti.

Mes nesame profesionalai — jų ir nereikia chorui sudaryti. Ar nekenkia mums, kai grubiai pasišaipydamos duodame viena kitai pastabas?

Senstantys žmonės labai jautrūs, kai gauna neprašytą "pamoką", o ypač tie, kurie tik per didelį vargą tą keistą muzikos raštą išmokome įskaityti.

Dar pasitaiko ir tokių, kurie neturėdami jokios klausos muzikai, mėgina chore dainuoti. Tokie, aišku, gadina visiems aplinkui esantiems. Jie turėtų būti tuojau išjungti. Bet čia jau chorvedžio pareiga. Be abejonės, pats be klausos dainininkas to nežino, kad nepagauna tono. Už tai jam turi būt paaiškinta, gal jis ar ji kam nors kitam turi talentą.

Kitas rūpestis — repeticijų nelankymas. Čia tai jau tikrai reikia kantrybės chorvedžiui. Kaip jis gali išvesti į sceną visus 45, jei repeticijose pasirodydavo tik 20? Neretai kaltieji net užpyksta gavę pastabas. Argi ir čia ambicija reikalinga?

Tikrai keista: ką tie žmonės veikia vakarais? Repeticijai tereikia poros valandų savaitėje. Ir, rodos, malonumas ne tik plaučius pravėdint, bet ir sutikti savo tautietę ar tautietį, pasidalint įspūdžiais savo gimtąja kalba. Net yra atvejų, kad romansai tarp choro narių užsimezga. Argi ne puiku?

Gaila, kad ir mūsų tautiečiai perdaug mėgsta televizijos programas. Stebintiems valandų valandas tuos žiaurius bei seksualinių iškrypėlių pagamintus filmus nelieka laiko lietuviškai veiklai bei dainai.

Greitu laiku reikės pasitenkinti tik patefono plokštelėmis, kurias mums greičiausiai atveš iš pavergtos Lietuvos! O mes, kurie dar gyvi būsime, gal vadinsimės tik sudužusio "Varpo" šukėmis.

Po karavano išeisime poilsiauti. Galbūt chorvedys pasiūlys nevienam iš mūsų neuždaryt visiškai burnos, o palavint savo balso stygas, tinkamas chorui, belenktyniaujant su miško vėju ir ežero bangų ošimu. Ypatingai tai praverstų būsimiems choristams, kurių laukiame rudenį. Ta varpo daina, Kauno Karo muzėjaus sodelyje skambėjusi, yra mūsų choro simbolis. Nors ji ir neskambės per amžius, bet tegul dar tegyvuoja nors sekantį dešimtmetį, kol mes pasensime, o gal ir išmirsime. Gi mūsų vaikams "Varpo" choras arba net ir tas tikrasis Laisvės varpas Kaune nedaug teturės reikšmės.

Iki pasimatymo sekančioj repeticijoj rudenį.

Nevykęs sopranas

ŠYPSENOS

Kaip prieiti prie valdžios?

Antisteną paklausė, kaip reikia prieiti prie valdžios reikalų. Jis atsakė:

— Kaip prie ugnies, ne per arti, kad nenudegtum, ir ne per toli, kad nesušaltum.

Broliukas ir sesutė

Pamatęs verkiančią mažą sesutę, pirmokas broliukas klausia:

— Ko gi tu dabar?

— Puoduką sudaužiau.

— Maža bėda. Šukės laimę neša.

— O mamytė tai žino?

Pas gydytoją

Jaunas vyras įėjo gydytojo kabinetan ir tarė:

— Daktare, prašau patikrinti mano sveikatą, nes blogai jaučiuosi.

Senyvas gydytojas šiltai nusišypsojo ir paklausė:

— Kokį darbą dirbate?

— Aš esu gydytojas, — atsakė jaunas vyras.

— Gydytojas? Kodėl tad ateinate pas mane? Kodėl neštiriate pats savęs?

— Aš esu specialistas — mano apžiūrėjimas perdaug kainuoja, — atsakė pacientas.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mis, abu kanadiečiai kapitonai yra laikomi vienoje gumos medžio plantacijoje. Visą jų dingimos istoriją komunistai tik vaidina, matyt, norėdami atsikeršyti Kanadai už pasitraukimą iš taikos priežiūros komisijos.

Rodezijos ir Zambijos pasienyje, prie Viktorijos krioklių, prieš porą mėnesių Zambijos sargybiniai nušovė dvi devyniolikmetes kanadietes — Marjan Drijber, Christine Sinclair ir sužeidė amerikietį John Crothers. Iš Kanados finansinę paramą bei paskolas gaunantis Zambijos prez. K. Kaunda teisinosi, kad merginos per Zambezio upę plaukė į Zambijos pusę. Sargybiniui atrodė, kad norima susprogdinti Zambijos elektros jėgainę. Su tokia pasiaiškinimo versija nesutiko Kanados užsienio reikalų ministeris M. Sharp ir pasiuntė specialų pareigūną incidentui ištirti, šį uždavinį patikėdamas Windsoro universiteto profesoriui dr. W. Phillips. Pastarasis yra buvęs Zambijos prez. K. Kaundos ekonominiu patarėju. Tyrimo rezultatai tebėra nepaskelbti. Rodezijoje ir Zambijoje lankėsi žuvusios M. Drijber tėvas ir motina. Žuvusiosios palaikai nebuvo surasti, nes juos turbūt jau seniai sudorojo krokodilai. Jiedu susitiko su prez. K. Kuanda, bet nesutiko su jo pasiaiškinimu. Žuvusios kanadietės tėvas į magnetofono juostą yra įrašęs 50 liudininkų paaiškinimus. Jų teigimu, jo dukra buvo pašauta ir įkrito į Zambezo upę, kur ji beveik dvi valandas slapstėsi už uolos, kol ją pakirto Zambijos sargybinių automatinių ginklų ugnis iš pakeistų pozicijų. Kad į amerikietį ir kanadietes buvo paleisti ne trys šūviai, kaip teigia prez. K. Kuanda, liudija apie 50 kulkų žymės uolose. Oscar Drijber savo dukters ir jos draugės nušovimą laiko grynai politine žmogžudyste, turėjusia tikslą sukompromituoti Rodeziją. Zambezio upė toje vietoje yra taip sraunį, kad niekas per ją negalėtų perplaukti. Be to, ji pilna krokodilų. O. Drijber per parlamento atstovus reikalauja, kad Kanada Zambiją patrauktų į tarptautinį teismą už dviejų savo piliečių nužudymą.

Vis tik galima . . .

Du vyrai kalbėjo apie ką tik mirusį bendrą pažįstamą, kuris abiem buvo skolingas.

— Sakoma, — tarė vienas jų, — jog negalima nusinešti pinigų su savim į kapą, bet svetimus pinigus, atrodo, vis tiek galima . . .

Parinko **Pr. Alš.**

Alus iš tyro šaltinio vandens
Ir tai yra tiesa!

V. Bačėnas *All Seasons Travel*
323 Lakeshore Road East, Port Credit, Ontario
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 278-7264

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

TYLA IR RAMYBĖ

Apžvalgą rašau liepos 2 d., Čikagoje jau kuris laikas siaučiant karščiams. Pernai šiuo metu mūsų miesto lietuviškam gyvenime buvo pašėlęs judėjimas: vyko II pasaulio lietuvių jaunimo kongresas ir IV tautinių šokių šventė. Iš visų laisvojo pasaulio kampų buvo sulėkę būriai jaunimo bei vyresniųjų. Šalia abiejų didžiųjų švenčių, dar vyko įvairūs parengimai: teatro spektakliai, sporto varžybos, literatūros vakaras, jaunųjų talentų vakaras ir t.t. Tomis dienomis į Jaunimo Centrą tiesiog snapo negalėjai įkišti. O šiemet mūsų mieste tylu. Jokių didesnių lietuviškų įvykių nėra, tad Jaunimo Centro visos durys nuo liepos 1 d. kietai užrakintos visai vasarai, jo dirktorius kun. G. Kijauskas, kartu ir lietuvių jėzuitų provincijolas, išskrido į P. Ameriką lankyti liet. jėzuitų, o grįžęs eis kapeliono pareigas įvairiose jaunimo stovyklose. Jo padėjėjas kun. A. Kezys išvažiuoja į skautų stovyklą, o paskui, rugpjūčio mėnesį, su čia rašančiu leisis į senąją Pensilvanijos Lietuvą baigti pernai pradėto darbo: šalia jau turimų 1200 nuotraukų padaryti gal dar antratiek, fotografuojant senąsias bažnyčias, vitražus, skulptūras, paminklus ir istorinius vaizdus bei veidus liuksusiniam foto ir istorinio teksto albumui, kurį finansuoja prel. J. Karalius. Gi vasarai baigiantis, rugsėjo 23 d., įvyks naujojo Jaunimo Centro galutinio užbaigimo bei dedikacijos iškilmės, kur atskiri kambariai bus dedikuoti didiesiems rėmėjams ir geradariams.

TAUTINIAI NAMAI

Šalia Jaunimo Centro, jau kuris laikas Čikagoje egzistuoja šio laikraščio puslapiuose rečiau minimi Tautiniai Namai, kur taip pat vyksta lietuviškas gyvenimas, mažesnio masto kultūriniai renginiai, įvairios vestuvės bei šeimų šventės, parodos, o žiemos sekmadieniais kultūrinės popietės, per praėjusius dvejus metus skirtos pasižymėjusioms lietuvėms moterims pagerbti. Tautiniai Namai yra į pietų vakarus nuo Jaunimo Centro, judrioje Kedzie gatvėje, kuri bėga per lietuvių tirštai apgyventą Marquette Parką. Tautinių Namų savininkai yra šėrininkai. 1971 m. Tautiniai Namai turėjo 160 narių-šėrininkų, 1972 m. — 270, o šiais metais jų skaičius paaugo iki 304. Iš viso nariai - šėrininkai Tautiniams Namams yra sudėję apie $75,000. Taigi namų pirkimo skola pamažu baigiama išmokėti ir ateityje net galvojama apie namų didinimą. Bemokant skolas, liko pinigų ir įvairiems namų pagerinimams, kuriems per dvejus metus investuota apie $11,000. Įvesta puiki vėsinimo sistema ir todėl karštais vasaros savaitgaliais atvykęs į Tautinius Namus randi vėsią bei patogią salę, išklotą kilimais, išpuoštą lietuvių dailininkų paveikslais, žėrandėliais. Šalia vestibulio yra ir baras — namų išlaikymo vienas svarbiausiųjų šaltinių, kuris atidarytas kiekvieną vakarą ir kurį lanko tik lietuviai. Tautinius Namus tvarko narių išrinkta valdyba. Jos pirmininkas yra visuomeninėje veikloje gerai pažįstamas inž. J. Jurkūnas.

SVIETIMO BARUOSE

Lituanistinės mokyklos birželio pradžioje užbaigė mokslo metus. Kiek mokinių į jas susirinks rudenį, pamatysime. Liūdnas faktas, kad nuo rudens lituanistinė mokykla nebeveiks seniausioje Čikagos lietuvių kolonijoje Bridgeporte, kur apie 1951-2 m. buvo pats didžiausias naujųjų ateivių centras. Nors tame rajone gyvena ir pats Čikagos miesto galva — burmistras R. Daley, bet susipratusių lietuvių Bridgeporte tiek maža beliko, kad lit. mokykla su 6 mokiniais nebegali išsilaikyti. Tėvų k-to atstovės akt. St. Kelečienės liudijimu, lit. mokykla nuo rudens ten nebeveiks. Iki šiol Čikagoje pavasarį būdavo rengiamos bendros lituanistinių mokyklų šventės. Po šio pavasario šventės mokyt. J. Plačas "Draugе" rašė: "Vidurio Vakarų apygarda ir švietimo komisija daugiau tokių gegužinių nebeorganizuos. Nebepateisina įdėto darbo, vargo ir finansinių nuostolių. Pradedame lietuviškame darbe pavargti, nors jaunų jėgų turime su kaupu. Perdaug tuščiažodžiaujame, permažai jungiamės į konkrečius, bet gyvybinius mūsų tautai darbus . . ." Jei taip mūsų išeivija ir toliau lietuviško švietimo baruose bus abejinga, ateis laikas, kada gyviausių išeivijos jaunuolių avangardas lituanistinės atramos jieškos Vilniuje ir kitose okup. Lietuvos mokslo įstaigose. Bėgančio gyvenimo faktai verčia taip galvoti.

AR TVARKA MŪSŲ MOKYKLOSE?

Dažnai kyla mintys, ar mūsų lituanistinės mokyklos nėra perdaug konservatyvios? Žinau atvejį, kad vienas jaunuolis iš geografijos gavo dvejetą, nes nežinojo, kiek kilometrų ilgio sudarė nepriklausomos Lietuvos geležinkelių tinklas. Vieno pažįstamo sūnus nuo mokytojos bei tėvų smarkiai kentėjo, nes lit. mokykloje per pamoką mokytoja pagavo jį beskaitant buvusio hipių vado Hoffmano knygą. Tuo tarpu amerikiečių jėzuitų gimnazijoje, kurią minėtas mokinys penkias dienas savaitėje lanko, toji Hoffmano knyga yra bibliotekoje ir kiekvienas mokinys, norintis ją paskaityti, gali. Praėjusiais mokslo metais iš vienos lit. mokyklos Čikagoje buvo pašalintas vieno gerai žinomo, dabar jau mirusio, antibolševikinės lietuvių tautos rezistencijos vado sūnus už tai, kad ant suolo užrašė "Vote for McGovern". Pašalinimo priežastis — mokyklos turto gadinimas. Jei tas mokinys būtų užrašęs "Vote for Nixon", vargu ar jis būtų buvęs apkaltintas už tai, kad "gadina mokyklos turtą". Prisimena ir mano kartos brendimo metai: juk ir mes anais, dar "nemoderniais" laikais, mėgom šiaušti prieš valdžią, prieš oficialią liniją. Mes gausiai stojom į ateitininkus, nes organizacija valdžios buvo uždaryta. O kai siautė bolševikų bei nacių okupacijos, gimnazistų bei studentų pasipriešinimas buvo beveik visuotinis. Kodėl dabar, gyvendami tikrojoje laisvėje, mėtom ar baudžiam lit. mokyklų mokinius, jei jie pademonstruoja iššūkius, nukreiptus prieš daugumos tėvų bei mūsų tautinės bendruomenės bendrąją opiniją?

Pajieškojimas

Jieškomas **Česlovas Ančeravičius**, išvykęs iš Lietuvos apie 1928 m. iš Grinkiškio miestelio. Jieško brolis Bronius, gyvenąs Kaune. Jis pats arba žinantieji apie jį prašomi pranešti: J. D., 77 Westminster Ave., Toronto 3, Ont.

• Namai
• Vasarnamiai
• Investacijos
• Viešbučiai
• Moteliai
• Mortgičiai
• Ūkiai
• Žemės sklypai

FRANK BARAUSKAS, F.R.I.
FRANK BARAUSKAS Limited, Realtor
FRANK BARAUSKAS INSURANCE
3828 Bloor St. W., ISLINGTON
231-6226 **231-2661**

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDZIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APSILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

INSURANCE
DUDA 769-4612
2231 Bloor Street W.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Anapilio sodyboje vykdomi salės vidaus įrengimo darbai, nustatomi autoaikštės apšvietimo taškai. Statybai aukojo $1,000: dr. S. ir A. Kazlauskai iš Oakvillės, pakeldami bendrą įnašą iki $2,000; $100: M. F. Y. Nuoširdi padėka geradariams.

— Pamaldos par. bažnyčioje, o taip pat Springhursto Gerojo Ganytojo stovyklavietėje sekmadieniais 10 ir 11 val. Prasidėjus vasaros sezonui daug gausiau pamaldoms renkamasi vasarvietėje.

— Pamaldos šį sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Klemensą Baliūną, 11 v.r. už a.a. Stasį Perminą.

Tautybių savaitė - karavanas buvo užbaigta specialiu baliumi Royal Yorko viešbutyje, kur dalyvavo apie 800 asmenų, jų tarpe visų paviljonų "burmistrai" ir karalaitės. Grožio konkurse dalyvavo 45 mergaitės. Karalaičių karalaite buvo išrinkta filipinietė Martha-Jane Roa-Yu, 24 m. amžiaus ateivė, atvykusi į Torontą prieš pustrečių metų ir dirbanti kaip vienos firmos tarnautoja. Jai paskirta premija — nemokama kelionė lėktuvu į Filipinų sostinę Manilą. Panašią premiją ji laimėjo ir iš filipiniečių paviljono rengėjų. Geriausiu š.m. karavano paviljonu pripažintas ukrainiečių "Kolomaya", kuris buvo įrengtas parapijos salėje Larose Ave. Talino paviljonui įteikta premija už geriausią muzikinę programą, atliktą Nathan Philips Square.

"The Lakeshore News" liepos 4 d. atspausdino ilgoką reportažą apie karavaną. Jame daug vietos skirta ukrainiečių paviljonams. Reportažo autorė Baiba Rubess visus karavano paviljonus skirsto į tris grupes: komercinius, kultūrinius ir mišrius. Komercinių paviljonų pavyzdžiu ji nurodo portugalų ir italų, kultūrinių — lietuvių Vilnių. "Vienas geriausių paviljonų buvo Vilnius — lietuvių paviljonas." Geras buvęs latvių paviljonas, pasižymėjęs vis nauja programa. Be to, ten dainavusi latvių solistė Valda Avika, vaidinanti "Godspell" veikale. St. Lawrence Centre buvo įsirengę prancūzai, kur rodė savo televizijos programas ir meną. Iš viso š.m. karavaną esą aplankė pusantro milijono žmonių. Iš lietuvių paviljono rengėjų teko neoficialiai nugirsti, kad "Vilniaus" neįrašymas bendruose karavano skelbimuose ir pasuose gerokai sumažino lankytojų skaičių.

Libaniečių draugija, veikianti Ontario prov., gavo iš daugiakultūrių reikalų ministerijos $4000 savo veiklai. Draugijos vadovybė planuoja už tą sumą pasamdyti koordinatorių, kuris teiktų pagalbą naujiesiems ateiviams, sustiprinti radijo programą, surengti arabų kalbos kursus, papildyti biblioteką. Ir naujame pašalpų sąraše nematyti lietuvių. Jų kultūrinės grupės pašalpų neprašo, dėlto ir negauna.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Nuoširdi užuojauta Vytautui Kriščiūnui, mirus Lietuvoje jo tėveliui — ekstraordinariniam profesoriui Jonui Kriščiūnui.

— Prašytos paskelbti Mišios: ketvirtad., 8 v. — už a.a. Pranciškos vėlę, užpr. V. Dailidės; penktad., 9 v. — už Romasių Černiauską, užpr. p. M. Rickevičienės; sekmad., 8 v. — už a.a. Antaną Balnį, užpr. p.p. Kuchalskių; 9 v. — už a.a. Liudviką Žičkų, užpr. Eatono salės darbininkų, draugų; 10 v. — už a.a. Mariją Noreikienę, užpr. Noreikių ir Empakerių; 11.15 v. — už a.a. Mykolą Dervinį, užpr. p. Dervinienės; pirmad. (VII. 16), 8 v. — už a.a. Genovaitę Dubininkienę, užpr. p. Kavaliauskienės; trečiad., 8.30 v. — už Mickevičių šeimos vėles, užpr. Vikt. Endzelio; ketvirtad., 8 v. — už a.a. Emą Janušaitienę, užpr. Sof. Gustainienės; penktad., 8.20 v. — už a.a. e. o. prof. Joną Kriščiūną (85 m. amžiaus), užpr. V. M. Kriščiūnų.

— Kun. Benediktas Bagdonas yra išvykęs atostogų į JAV. Klebonas grįš iš atostogų šį savaitgalį.

— Jau artėja jaunimo stovyklų laikas. Kviečiame užregistruoti kiek galima anksčiau savo vaikus į ateitininkų (nuo liepos 22 iki rugp. 4 d.) ir parapijos jaunimo sekcijos vadovaujamą stovyklą (nuo rugp. 5 iki 18 d.).

— Susituokė Wendy Dobilaitė ir Michael Heslop.

— Waubaushene ir apylinkės lietuviams Mišios lietuvių kalba bus laikomos liepos 21, šeštadienį, 6 v. v. Antano Štuikio vasarvietėje, Duck Bay Rd.

Lietuvių Namų žinios

— LN paskolos lakštų platintojai klausiami, kiek jie gauna už paskolos lakštų platinimą. Valdyba praneša, kad TLN paskolos lakštų platintojai už savo darbą jokio atlyginimo negauna. Jie šį nemalonų darbą dirba, norėdami Toronto lietuvių kolonijai padėti įgyti Lietuvių Namus.

— LN valdyba taip pat praneša: a. LN paskolos lakštus galima perleisti betkuriam kitam asmeniui; b. LN paskolos lakštų savininkas, jei nėra LN narys, jų tvarkyme sprendžiamo balso neturi; c. LN turtas likvidacijos atveju, narių nutarimu, galės būti perleistas tik lietuviškoms, panašius tikslus turinčioms organizacijoms. LN įstatus ir paskolos lakštų taisykles ruošiamasi išversti į lietuvių kalbą.

— LN lėšų vajaus komitetas praneša, kad praėjusią savaitę paskolos lakštus pirko: už $5000 Rudolfas Willenbrechtas, už $1100 Balys Savickas, už $500 Mykolas Petrulis, už $200 Petras Preikšaitis, Kostas Lukošius, E. Aukštikalnis, G. M. Šernas, Antanas Masys.

— Nario įnašus įmokėjo: $200 Bronius Bražiūnas; $101 Vytautas Dubickas; $100 Stasys Dargis, Ipolitas Krasauskas, p. Šernienė, Valteris Mikolainis, Jurgis Usvaltas, Uršulė Bleizgienė, "Atžalynas"; $75 V. Dalinda; $50 Augustinas Kuolas.

— LN statyboj vyksta šie darbai: sienos jau išmūrytos, dedamas stogas, keičiami pagrindiniai laiptai, užbaigiamos elektros ir vamzdžių instaliacijos, dedamos durys. **Valdyba**

Imigracijos biuletenis skelbia, kad per pirmąjį š.m. ketvirtį Kanadon imigravo iš Estijos vienas asmuo, iš Lietuvos ir Latvijos — nė vienas. Iš kitų kraštų imigravo 3 baltiečiai.

Toronto gudai tautybių savaitės-karavano proga ir šiemet buvo įrengę savo paviljoną ortodoksų parapijos pastate St. Clarens gatvėje. Ten lankytojams buvo dalinamos informacinės brošiūros, kuriose labai tendencingai apibūdinta gudų praeitis. Pasak jų, Didžioji Lietuvos Kunigaikštystė buvo gudų valstybė. Istorinis jos vardas esąs "The Grand Duchy of Litva". Ir Mindaugas (Miendouh), ir Gediminas (Gedymin) buvę gudai. Pirmoji Mindaugo valstybės sostinė buvusi Naugardukas (Navahradak), antroji — Vilnius (Vilna). Gediminas išplėtęs D. L. Kunigaikštystę, prijungdamas žemaičius, dabartinius lietuvius. Pagal gudų brošiūrą, tikrieji istoriniai lietuviai esą gudai (baltarusiai). Pastarąjį vardą įvedę rusai 18-19 š. okupacijos laikotarpyje. Dabartiniai lietuviai tesą žemaičiai. Pažodžiui gudų brošiūroje sakoma: "Historically Byelorussia was known as Litva and the Byelorussian State as the Grand Duchy of Litva. The name Byelorussia was introduced during the Russian occupation of the Grand Duchy in the 18th and 19th centuries and has since then gradually gained acceptance. Litva should not be confused with the present day Lithuania, which under its historical name of Zhamoyc (Samogitia in Latin), was but a small part of the Grand Duchy to which it was semi-permanently annexed." Iš tos citatos matyti, kaip Lietuvos istorija ir jos valstybės samprata apversta augštyn kojom. Mūsų istorikai turėtų paruošti anglų kalba atitinkamos literatūros, nurodančios gudų propagandos klaidas.

Hamiltono Aušros Vartų parapijos 25 metų sukakties minėjime susitikę žymūnai. Iš kairės: ilgametis parapijos komiteto pirm. inž. J. Kšivickis, buvęs VLIKo pirm. J. Matulionis, gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas
Nuotr. M. Borusienės

Algis Puteris, baigęs Vakarų Ontario universiteto teisės fakultetą, su savo tėvais
Nuotr. St. Kero

"T. Žiburiai" atostogaus pirmąsias dvi rugpjūčio savaites. Priešatostoginis numeris išeis rugpjūčio 2 d. data, o sekančios laidos — rugpjūčio 9 ir 16 d.d. neišeis. Poatostoginis numeris išeis rugpjūčio 26 d. Tas dvi sav. atostogaus visi "TŽ" tarnautojai.

Ona Eižinienė iš Šv. Mykolo ligoninės perkelta į Our Lady of Mercy (šalia Šv. Juozapo) ligoninę.

Atitaisymas. A. Kanapkos padėkoje "TŽ" 27 nr. turėjo būti ne V. D. Simonavičiams, bet V. D. Simonaičiams.

EKSKURSIJOS į

Europą

KLM
ROYAL DUTCH AIRLINES

RUGPJŪČIO 17 – 31

KLM-4

3 dienos Vienoje 5 dienos Vilniuje
2 dienos Maskvoje
3 dienos Amsterdame

Skambinti KLM arba jūsų "TRAVEL AGENT"

Paskutinė užsiregistravimo data yra liepos 25

V. Bačėnas
ALL SEASONS TRAVEL
278-7264

DĖMESIO!

Pranešame, kad siuntinių siuntimo įstaiga BALTIC EXPORTING Co.,
480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT.,
bus uždaryta vasaros atostogoms nuo liepos 23 dienos iki rugpjūčio 11 dienos.

PASINAUDODAMI MŪSŲ PATARNAVIMU, GERIAUSIAI PAREMSITE SAVO GIMINES LIETUVOJE. MŪSŲ PATARIMAS PADĖS JUMS APSISPRĘSTI KĄ SIŲSTI IR KAS BUS NAUDINGA BEI PRAKTIŠKA.

Vasaros ir rudens sezonui specialiai siūlome šias prekes (muitas jau įskaitytas į kainą):

Nepermatomo nailono medžiaga suknelei	$12.00
Gefiūro medžiaga suknelei	$14.00
Crimplene medžiaga su blizgučiais	$18.00
Gėlėta arba ornamentinė crimplene medžiaga	$15.00
Lygi crimplene medžiaga suknelei	$12.00
Dirbtinis minkų kailis apsiaustui	$48.00
Dirbtinio nailoninio kailio medžiaga apsiaustui	$27.00
Labai gera vilnonė medžiaga moteriškiems apsiaustams	$36.00
Nailoniniai išeiginiai marškiniai	$ 9.00
Moteriškų nailoninių apatinių drabužių komplektas	$ 9.00

Perukai — nuo $24.00 iki $60.00 (muitas už peruką jau įskaičiuotas).

Priimame užsakymus: automobilių, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigus tokiom prekėm, kurių negalima iš čia pasiųsti.

Baltic Stores Ltd., (Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2, England. Tel. 01 739-8734

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

Toronto universiteto lietuvių studentų klubo rengiamas laužas įvyks liepos 13, penktadienį, 8 v.v., Wilket Creek Park — Fire Pit #2. Įvažiavimas: Leslie St. į šiaurę nuo Eglinton Ave. E. Visi susirenka į autoaikštę ir kartu eina į laužavietę. Rengėjai prašo atsinešti užkandžius ir gėrimus.

Tikinčiosios Lietuvos Dienos proga parapijose buvo renkamos aukos religinei šalpai okupuotoje Lietuvoje. Iki šiol gautomis žiniomis, surinkta: Toronto Prisikėlimo parapijoj $737.-25, Šv. Jono Kr. — 425.00, Sudburio lietuvių kapelionijoj — $200.00, St. Catharines, Ont., — $142.00, Edmontono — $27.00. Kitos parapijos prašomos pranešti religinės šalpos komisijos pirm. kun. P. Ažubaliui. Gautieji pinigai persiųsti religinės šalpos fondui Brooklyne, kurį globoja vysk. V. Brizgys. Tikinčiosios Lietuvos Diena Kanadoje organizuojama kasmet Katalikų Centro iniciatyva pirmąjį kovo sekmadienį.

Dail. L. Urbonas, gyvenąs Australijoj, sužinojęs apie dail. A. Dociaus mirtį, rašo "TŽ" redakcijai: "Nepamiršau Toronto, ne. Gaila, tas laikas bėga, teka per siaurą likimo vamzdelį, ir tos energijos neįmanoma suskaldyti į daugelį krypčių, nors kartais ir norėtųsi. Mane pritrenkė Alfonso Dociaus mirtis, po Vaclovo Rato laidotuvių neatsigavus. Picasso mirtį pergyvenau tarsi vienos dienos ir nakties saulės bei mėnulio užtemimą. Gili mano užuojauta pasilikusiai Alfonso žmonai ir Jums visiems, Toronto lietuviams tokios ramios, pastovios žvaigždės netekus."

Naujo Lietuvos kankinių kryžiaus Midlande statybos darbai tęsiami. Cemento ir geležies darbai pavesti rangovui St. Kėkštui. Patį kryžių pagal dail. T. Valiaus projektą daro V. Sodeika Čikagoje iš specialios plastmasinės medžiagos. Kryžiaus dalys jau baigiamos gaminti ir Kanadon bus atgabentos liepos 23 d. Čia jos bus sumontuojamos. Tikimasi, kad kryžiaus statyba bus baigta liepos mėnesį. Ja rūpinasi Kanados Lietuvių Katalikų Centro kryžiui statyti komisija: pirm. dr. J. Sungaila, nariai mons. dr. J. Tadarauskas ir kun. P. Ažubalis. Senasis medinis kryžius jau gerokai sunykęs ir laukia naujo, kurio statyba užtruko dėl negalėjimo gauti užsakytos medžiagos. Likti be jokio kryžiaus Midlande neleidžia lietuvių savigarba, nes tai Kanados kankinių vietovė, gausiai lankoma žmonių, ypač vasaros metu.

Toronto universiteto lietuvių studentų klubo valdyba pasiskirstė pareigomis: Angelė Abromaitytė — pirmininkė, Rima Zubaitė — sekretorė, Vytas Lenauskas — iždininkas, Algis Valiulis — socialinių reikalų vedėjas. Vicepirmininko rinkimai įvyks rugsėjo mėnesį.

Antanas Žemaitaitis, Prisikėlimo kredito kooperatyvo tarnautojas, sunegalavęs širdimi, gydosi Western ligoninėje.

Muzikinė etninių grupių programa "Mosaic" iš Winnipego bus transliuojama per CBC radiją pirmadieniais 8.03 pradedant liepos 9 d. (sekmadieniais, pradedant liepos 8 d. — 5 v. p. p. per CBC-FM). Programos vadovė Mary Nowell Birt apibūdins kiekvieną dainą. Dainos bus atliekamos dviejų orkestrų su profesiniais ir neprofesiniais chorais bei solistais. Richard Seaborn vadovaus aštuoniom programom, Ted Komar—keturiom, likusios šešios bus rekorduoti koncertai Manitobos Centennial salėje. Pirmoji programa skirta japonų muzikai, kitos — latvių, lenkų, ukrainiečių, žydų ir vokiečių. Visą programą organizuoja Walter Unger su padėjėjais — Dan Wood ir Bernard Deaville. Gaila, kad neįjungta lietuvių muzika. Aplamai, pastaruoju metu dėl lietuvių veikėjų pasyvumo lieka neišnaudota daug įvairių progų.

Daugiakultūrių reikalų ministerija praneša, kad birželio 25 d. paskirta pašalpa keturiolikai kultūrinių grupių, daugiausia Montrealyje. Šv. Stepono vengrų kultūrinė draugija gavo $1.000 paminėti šv. Stepono 1000-jam gimtadieniui. Ta proga bus surengtos plačios apimties iškilmės. Ukrainiečių moterų organizacija gavo $1000 supažindinti Montrealio gyventojams su Ukrainos istorija. Ji surengs parodą, kurioje pademonstruos žymiųjų Ukrainos moterų drabužius. Negrai gavo $3.500 seminarui, kuriame mokys vaikus meno dalykų. Žydų studentų unija gavo $2.500 studentų suvažiavimui. Turkų kultūros draugija gavo $3.300 projektui, kuris rūpinasi padėti išlaikyti turkų tradicijas Kanadoje — muziką, šokius ir pan. Žydų jaunimo Lubavič organizacija gavo $2.500 seminarui, kuriame bus stengiamasi pateikti jaunimui chasidinę filosofiją. Tam tikslui bus rengiamos paskaitos, diskusijos, dainų ir šokių spektakliai.

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Jau galutinai esame užbaigę mūsų šventovės langų ir durų iš lauko dažymo-atnaujinimo darbus. Visiems talkininkams priklauso didelis ir nuoširdus ačiū, nes jie savo talka sutaupė parapijai virš $1000. Talkoje dalyvavo: J. Asipavičius, K. Ambrasas, L. Giriūnas, Linas Giriūnas, Gudas, A. Yonušas, L. Čečkauskas, Kvietinskas, G. McNamara, Russelis, K. Rašytinis, J. Rašytinis, S. Rašytinis, J. Staniulis, V. Lukauskas, O. Lukauskienė, J. Laimikis, S. Laimikienė, A. Šmitas.

— Metinei piniginei loterijai aukojo po $50 Šv. Onos ir Šv. Elzbietos Dr-jos, parapijos k-to nariai — 2 dovanas po $25.

— Parapijos metinei daiktinei loterijai paaukojo p. Lietuvninkai — elektrinį lygintuvą. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

— Mirė G. Grimailienė, 65 m. amžiaus. Palaidota liepos 6 d. **K.A.**

Aušros Vartų par. žinios

— "Lito" jaunųjų narių ekskursija birželio 28 d. į African Safari ir Ausable Chasm pavyko labai gerai. Ekskursijoje dalyvavo 76 jaunieji nariai ir palydovai. Oras buvo puikus. Jaunimui labiausiai patiko African Safari. Apie pravažiuojančias mašinas ir autobusus ten laisvai vaikštinėja laukiniai žvėrys: žirafos, tigrai, liūtai, lokiai, vilkai, raganosiai ir t.t. Ausable Chasme įdomus geologiniu požiūriu, tačiau mažuosius domino tik nebent gilūs tarpekliai ir sraunūs vandenys. Ekskursija "Litui" kainavo $685. Viskas buvo apmokėta "Lito".

— Jau virš 20 skaučių ir skautų užsiregistravo važiuoti autobusu į jubilėjinę stovyklą, kuri įvyks rugpjūčio 19-29 dienomis prie Klevelando. Norintieji dalyvauti, bet dar neužsirašę, prašomi tuojau registruotis pas tuntininkus.

A. a. Zina Piečaitienė - Rudžiauskaitė, sunkios ligos iškankinta, 38 m. amžiaus, mirė liepos 9 d. Paliko nuliūdusius vyrą Juozą, 4 sūnus, tėvus ir brolį.

Lietuvos operos solistės E. Kardelienės mokinių piano koncertas įvyko 1973 m. birželio 30 d. mokytojos bute. Daugiau kaip 20 metų E. Kardelienė gražiai vadovauja savo studijai. Daug mokinių perėjo per p. Kardelienės studiją. Daug jos mokinių baigė augštuosius mokslus, pasiekdami daktaratų ir profesūros. Ne tik piano muzikos, bet ir dainavimo moko E. Kardelienė. Jos buvusios mokinės yra dabartinės solistės — G. Čapkauskienė, p. Sriubiškienė, V. Žemelytė ir kitos. Muzikos studijas baigusios, kaip Ina Šipelytė-Kličienė, vadovauja "Gintaro" ansamblio mergaičių kvartetui, E. Rubšytė-Verbilienė talkina lietuvių mokyklos parengimams. Arūnas Ališauskas jau dveji metai groja vargonais Aušros Vartų šventovėje per mokinių pamaldas. Tai vis p. Kardelienės buvę mokiniai. Jos studija yra ir savos rūšies lietuviška mokykla, kurioje mokiniai išmoksta lietuviškų dainų, taisyklingos lietuvių kalbos ir gražaus elgesio, nes į tai p. Kardelienė kreipia daug dėmesio. Metiniame koncerte, be mokinių tėvų, dalyvavo artimieji p. Kardelienės bičiuliai, kuriems, kaip ir visuomet, buvo suruoštos puikios vaišės. Sol. E. Kardelienei ir jos mokiniams geriausios sėkmės! Sekančių mokslo metų pradžia bus rugsėjo mėnesį.

Anksčiau aprašytame Montrealio mokytojų pagerbime liko nepaminėtos mokytojos — E. Navikienienė ir seselė Paulė. Atsiprašome.

Aušros Vartų choro išvyka. Birželio 30 d., 8 v. r., choristai turi būti prie AV šventovės. Lietus pila kaip iš kibiro. Telefonai skamba — kas daryti? Nežiūrint žiauraus lietaus, atsirado apie 40 entuziastų ir važiuojame. Aplinkui nieko nematyti, tik daina skamba autobuse. Bevažiuojant lietus mažėja, dangus giedrėja. Matyt, Dievuliui patinka lietuviška giesmė ir daina. Važiuojame stačiu kalnu 1600 pėdų augštyje. Debesys liko tarp kalnų, o saulutė pradėjo šypsotis, štai ir kalno viršūnė! Tai Chanteclair, kur jau laukė svečių šeimininkai Valteris ir Ketė (Pauženaitė) Genteman. Visų nuotaika puiki, oras ir vaizdas pasakiškas. Dalis likusių mieste neiškentė ir vėliau atvyko savo priemonėmis. Šeimininkai tik juda, tik sukasi vaišindami svečius. Dar geresnė nuotaika visų pasidarė kai pasirodė choro globėjas, AV par. klebonas kun. J. Kubilius. Geroje nuotaikoje ir gryname ore apetitas neblogas. Choro seniūnas H. Celtorius, atsiraitęs rankoves, leidosi į darbą, čia pat kepdamas įvairių rūšių kvepiančias dešras. Klegesys trumpai aprimo. "Barmanai" tik maišė ir pilstė gėrimus pagal kiekvieno skonį. Choro seniūnas H. Celtorius nušvietė choro atliktus darbus ir tolimesnius planus. Dalyvių vardu padėkojo šeimininkams už gražų ir nuoširdų priėmimą, įteikdamas prisiminimui dovaną — paveikslą su gintarinėmis,ošiančiomis pušimis. Šeimininkų garbei sugiedojo "Ilgiausių metų".

Laikas greitai bėgo, saulė slėpėsi už kalnų. Nenoromis slinko svečiai į autobusą. Autobusas vis dar nejuda, nes ir čia šeimininkai atbėgę vis vaišino svečius. Autobusas pajudėjo, daina suskambėjo. Grįžome namo pilni gražių įspūdžių ir malonių prisiminimų.

Joninių proga AV klebonija buvo perpildyta parapijiečiais, kurie atėjo pasveikinti klebono kun. Jono Kubiliaus. Pastarasis specialiai pakvietė visą chorą, kurį gražiai priėmė ir pavaišino. Choras varduvininkui sugiedojo "Ilgiausių metų". **A. A.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė Alė Kerberienė
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
Telefonas 762-4252
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

MORTGIČIAI
Skubiai reikalingi pinigai
$12.500 II mortgičiui iš 12%.
$25.000 I mortgičiui iš 9¾%.
FRANK BARAUSKAS Ltd.
tel. 231-6226

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3 - 8008.

ARTI TĖVŲ PRANCIŠKONŲ stovyklavietės išnuomojami vasarnamiai dviejų miegamųjų su patogumais. Teirautis tel. (705) 429-3577, Wasaga Beach.

TABAKO ŪKYJE reikalinga šeimininkė nuo rugpjūčio 1 iki rugsėjo 20 d., tabako nuėmimo metu. Skambinti tarp 6-7 v.v., tel. (519) 773-9328, Aylmer, Ont.